

312491

ప్రతి దినము ప్రకటింపఁబడును

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544

సంపుటము ౧౭
Vol. 17

చెన్న పట్టణము 1930-వ సం॥ మేనెల 19-వ తేది సోమవారము

MADRAS, MONDAY 19th MAY 1930.

శ్రీ ప్రమాదులనామ సంవత్సర వైశాఖమాస బహుళ నక్షత్రము

సంచిక ౩౮
No. 38

అఖిలభారత పత్రికా సంపాదక

ముద్రాపక మహాసభ

మొదటి ధరావతును కట్టవచ్చుననియు,
రెండవ ధరావతును కట్టరాదనియు, తీర్మానించుట

పత్రికాశాసనము పత్రికాస్వాతంత్ర్యమునకు భంగకరము

20, 21 తారీఖులను ముద్రణాలయములును పత్రికలును మూసివేయబడవలెను

(శ్రీ ప్రెస్. తిలినార్)

బొంబాయి, మే 15.—అఖిలభారత పత్రికా సంపాదక ముద్రాపక మహాసభ సర్ కాన్ఫరెన్సులో హాలులో సేతు ఉదయము 11 గంటలకు సమావేశమయ్యెను. భారతదేశములో పలుకావులనుండి పత్రికా సంపాదక మహాసభలను, ముద్రాపక కులను దయచేసిరి. చాలమంది ప్రముఖులుకూడ సభసలంకరించిరి. శ్రీయుత నటరాజన్ గారు ప్రతినిధుల నాహ్వానించుచు నుపన్యసించిరి. రామానంద ఛటర్జీగారు హిందూపత్రికా సంపాదకులను శ్రీయుత పి. రంగస్వామి అయ్యంగారిని అధ్యక్షులుగా నుండవలసినదని ప్రార్థించిరి. తరువాత శ్రీమతి సోదానీ కేటకర్, కె. సి. రాయ్, సి. వై. చింతామణి, దాక్షర వరదరాజులు నాయకులు. కె. వి. మీసన్ మొదలగు వారిద్దరు నుండిచ్చిన సానుభూతి తిలినార్లను ప్రత్యేకముగా చదివిరి. తరువాత శ్రీయుత రంగస్వామి అయ్యంగారు అధ్యక్షోపన్యాస మొనరిరి. తరువాత సభను ఆపి విషయనిర్ణయక సభను సమావేశపరిచిరి. పత్రికాశాసన ప్రతిపాదనమువలన దేశములో నేర్పడిన క్లిష్ట పరిస్థితులను సభవారు పూర్తిగా చర్చించిరి. వివిధరాష్ట్రములలోని పత్రికాసంపాదకులు సభవారి కంపిన సలహాలను గూడ సభవారు జాగ్రత్తగా విచారించి తీర్మానములను గావించిరి. చర్చలను వినుటకు పత్రికాప్రతినిధులను రానివ్వలేదు.

సభ సలంకరించిన ప్రముఖులలో శ్రీయుత రామానంద ఛటర్జీగారు, కె. శ్రీనివాసన్, (హిందూపత్రిక యజమాని) జే. యల్. సహానీ, (హిందూస్థాన్ టైముస్) కె. పి. కడికొక్కర్ (నవకళసంపాదకులు) కర్నూల్ జి. యచ్. గిడ్డి, సి. ఆర్. శ్రీనివాసఅయ్యంగారు, (స్వదేశమిత్రన్ పత్రికాసంపాదకులు.)

సభాతీర్మానములు

పత్రికా శాసనమునకు అసమ్మతిచెల్లుచు సభవారేమి చర్యనవలంబింపవలెనను విషయమై సభవారు ఈక్రింది తీర్మానముగావించిరి:—పత్రికాశాసనమును నిరంకుశముగాను అనుచితముగాను ప్రయోగించినందులకు తమతీవ్రమగు అసమ్మతిని చెల్లుచు ఢిల్లీ, కలకత్తా, లాహోరు మున్నగు ప్రదేశములలోని పత్రికలు ఆప్రభేద్యబసించులకు ఈ సభ వారు ఆ పత్రికాధిపతులవర్యును అభినందించుచున్నారు. కాని యికముందు ధరావతు కొరబడిన పత్రికలను, ముద్రణాలయములను యిష్టమున్నో మొదటిసారి ధరావతుకట్టవచ్చును. మొదటిధరావతును ప్రభుత్వమువారు లాగుకొనినట్లయిన ఈ సభలో సభ్యులుగా

నున్న పత్రికలు ధరావతును కట్టరాదు. ధరావతును ప్రభుత్వమువారు లాగుకొనునో ఈ సభవారిచే నిర్ణయింపబడు సంఘమువారు పత్రికల హక్కులను రక్షించుటకుగాను సమష్టిగా పత్రికలన్నియు చేతుదగి. దేవో విచారించి నిర్ణయించురు. ఈ తీర్మానమునుకూడ పి. రంగస్వామి అయ్యంగారు అధ్యక్షపీఠమునుండి ప్రతిపాదించిరి.

నదానందుగారి నవరణ

శ్రీయుత సహనందుగారు తీర్మానములకు ఈక్రింది సవరణను ప్రతిపాదించెను.

“రాజకీయభిప్రాయములనువెల్లెబ్బ యేపత్రికనైనను ధరావతుకొరవనో ముద్రాపకుడుగాని, ప్రచురణాధికారిగాని ధరావతును నిరాకరించి, ప్రచురణమును ఆపుచేయువలయును. మరియు పత్రికాశాసనమును త్వరలో రద్దుచేయుచుటకు గాను ఈసభవారిచే నియమింపబడిన సలహాను ఉపాయముల నాలోచింపవలెను. ఈక్రింది మార్గములను ఉపసంఘమువారు విచారించవలయును.

(1) భారత దేశమంతటిలోను జాతీయ పత్రికలను ఆపివేయుట

(2) పత్రికా శాసనమును సమర్థించు పత్రికల నన్నిటిని బహిష్కరించుటకు దేర్బాలులుచేయుట.

(3) పత్రికా శాసనమును సమర్థించు పత్రికలోనుండి పనివారిని వెడలిరమ్మని కొరటలు.

(4) పత్రికా శాసనము యేవిషయములను నిషేధించుచున్నో ఆవిషయములపై పత్రికలలో ప్రచురించుట.

నదానందుగారి నవరణ వీగిబోవుట

లాహోరునుండిచ్చిన ఫోర్ట్ చంబుగారు సవరణను బలపరిచి ఇంకా చర్చలేకుండ సవరణవోటుకు పెట్టబడగా ప్రతిపూలముగా 12 వోట్లు అనుకూలముగా 8 వోట్లు వచ్చుటచే నిరాకరింప బడెను.

అనలుతీర్మాన మంగీకరింప బడినది

అటుతరువాత అసలు తీర్మానము వోటుకు పెట్టబడెను. 18 స్థరు అనుకూలముగాను 7 స్థరు ప్రతిపూలముగాను వోటు చేసిరి.

తీర్మాన ముమోదించబడెను.

ఇతరతీర్మానములు

సభవారు ఈక్రింది తీర్మానములను ఆమోదించిరి.

(1) గాంధీమహాత్ముని ఆశ్రయించి, పోలీసు కాపలాలో అట్టెపెట్టుట భారతజాతికి అమానకరమని సభవారు తలచుచు గాంధీమహాత్ముని తర్జునము విడుదలచేసి బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమువారు మహాత్మునితో రాజీచేసుకొనవలెననియు, భారతీయుల కొర్రలను తృప్తికరము విధముగా పరిష్కరింపవలెననియు సభవారు కోరుచున్నారు.

(2) పత్రికాశాసనమునకు దృఢమస్తులైయుండి, తమ ధర్మమును నిర్వహించుటలో కారాగారములలో నుంబడిన పత్రికాసంపాదకులయొడ నీ సభవారు సానుభూతి గనబరుచుచు, చెలసాలయందు ఈ పత్రికాసంపాదకుల గౌరవమునకు తగిన మర్యాదలుచూపనందుకు సభవారు ప్రభుత్వమువారిని ఖండించుచున్నారు.

(3) పత్రికాశాసనము పత్రికలయొక్క హక్కులకు, స్వతంత్రభిప్రాయ ప్రకటనమునకు నష్టము భంగకరమని ఈ సభ వారు తీర్మానించుచున్నారు. మరియు వాగరిక ప్రభుత్వ నూత్రములకు ఈశాసనము విరుద్ధమనియు ప్రజాభిప్రాయమును తెలపకుండచేయున దగుటచే దేశానర్థకరమనియు వాణిజ్యవ్యాపారములకు నష్టము కలిగించుననియు ముఖ్యముగా ముద్రణవ్యాపారమునకు నష్టదాయకమనియు, ఈ శాసనమువలన ముద్రణాలయములలో పనిచేయు అసంఖ్యాక జనమునకు ఉద్యోగము లేకుండచేయుననియు తెలచుచు ఈ శాసనమును తక్షణము రద్దుచేయవలెనని సభవారు కోరుచున్నారు.

(4) మొదట లిఖింపబడినది.

(5) ప్రస్తుత శాసనము ప్రకారము అనుబంధమునకు చర్య అన్వాయమయియు, అవసరమయియు, పగ సాధించుటకు ఉద్దేశింపబడినదియు సభవారు తీర్మానించుచు 1910 సంవత్సరపు పత్రికాశాసనముయొక్క అనుబంధములను యీ నిపులములను అధికారముల మూలకముగా చేయునకు చాల ఉపద్రవము కలదిని తెలంచుచున్నారు. మరియు ఒకవంక పత్రికాశాసనము ప్రతిపాదించుచుండగా మరియొకవంక పత్రికలపై చర్యలుచేయుటను బట్టిచూడ అధికారుల చర్య కేవలము న్యాయవిరుద్ధము మాత్రమేగాక పత్రికలలో వార్తలను ప్రచురింపకుండా చేయుట శాసనముయొక్క ఉద్దేశ్యము కాదని భారతనాణిజ్యసంఘమువారికి హోం సెక్రటరీ వ్రాసిన లేఖలోని మాటలు వట్టిబూటకమని గూడ తెలుచున్నది.

(6) పత్రికాశాసనము యొడల అసమ్మతి ప్రకటించుటకుగాను ఈ నెల 20, 21 తారీఖులలో భారతదేశమునందలి పత్రికాలయములు, ముద్రణాలయములు, వీనితో సంబంధించిన యితరస్థల్లు, పరిశ్రమలన్నియు బంధుచేయబడవలెనని ఈసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

తీర్మానములను అమలు పరుచుటకు ఉపసంఘము వై తీర్మానములను అమలు పరుచుటకు ఈక్రిందివారి లోకూడిన ఉపసంఘ మొకటి సభవారిచే నియమింపబడెను. రామస్వామిఅయ్యంగారు, రామానంద ఛటర్జీ, మహానీ, ప్రత్యేక, కాలీనాధరాయ్.

వీరు పత్రికా సంపాదక నిధి యను పేర నొక నిధి నేర్పరచి పత్రికా శాసనమును రద్దు చేయుటకు పత్రికలకు తగిన సాయము చేతురు. పత్రికా శాసనముక్రింద ప్రభుత్వమువారు పుచ్చుకొనె చర్యకు సంఘమువారు ప్రతిక్రియల నాలోచింతురు.

ప్రభుత్వ భారతదేశీయ వైద్యపాఠశాల

గత ఏప్రిలులో జరిగిన ఆఖరు యల్. వి. యం. పరీక్ష ఫలితములు.

ఈక్రింది విద్యార్థులు వై పరీక్షయందు కృతార్థులైరి.

1 వ తరగతి నెం 68

2 వ తరగతి

2, 3, 7, 10, 11, 19, 21, 23, 24, 25, 28, 30, 33, 45, 39, 43, 44, 45, 47, 48, 52, 53, 54, 55, 57, 59, 61, 62, 63, 64, 66, 68, 69, 72 76.

ధర్మనకొరారులమైదాడి

శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారు 50 మంది వలంటీరులతో బయలుదేరుట

పోలీసువారు ధర్మనయొద్ద వలంటీరులను నిరోధించుట

శ్రీమతి సరోజినీగారు కొక కుర్చీమీదను వలంటీరు లామెచెంత నేలమీదను కూర్చుండుట

పోలీసువారుగూడ వలంటీరులచుట్టును కూర్చుండుట

వలంటీరులకు ఇతరులు అన్ని పాపముల నందజేయగూడదని పోలీసులు నిరోధించుట

మూత్రవిసర్జనమునకు పోయిన వలంటీరును మరల లోనికి రానియకపోవుట

15 వ తేదీ ఉదయము 9 గంటలనుండి రాత్రి 7 గంటలవరకును దేవిగారు

మున్నగువారందరూ అన్నపానములు లేకుండా అటులనే కూర్చుండుట

చాలమంది స్త్రీలు వారికి మంచినీళ్ల సందియభోగా పోలీసువారు నిరోధించుట

శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారు

ఉన్నాడి వచ్చుట

రెండవదశమునకు నాయకత్వము వహించి

నడిపించుట

ధర్మ, మే 15:—ధర్మనయై దాడి సలుపుటకు మొదటి దశమువారు శ్రీయుత అబ్బున త్యాగీగారి నాయకత్వము క్రింద కరాడీనుండి బయలుదేరగానే అరెస్టుచేయబడి కక్షింపబడిరి.

రెండవ దశమువారు 50 మంది వలంటీరులు నేడు ఉదయమున 9 గంటలకు ఉన్నాడినుండి బయలుదేరి ఒక ట్రాక్ దూరము వెళ్లగానే ధర్మనసరిహద్దులో వారు ప్రవేశించిరి.

పోలీసువారి వింతనత్కారహాము

అటు జిల్లామేజిస్ట్రేటును పోలీసును సూపరిం టెండ్లెంట్ను తుపాకీలను లాటిలను ధర్మించిన చాలమంది కనిష్టజులను వారిచుట్టును మూగిరి.

“మీరుచు సంతకాలము నిలువబడిన మేముగూడ సంతకాలము నిడుటనే నిలువబడెదము, మీపైన మేము సత్కారహాము సలిపెదము” అని పోలీసువారు దేవిగారి కెగిరించిరి.

దేవిగారు కుర్చీపై కూర్చుండుట

కొంతసేపు నిలువబడినపిమ్మట అనుచురల బలవంతముచే దేవిగారు కొక కుర్చీపై నీ కూర్చుండిరి. మీరందరూ క్రింద కూర్చుండి ట్రాక్ అని అమె ఆజ్ఞాపించగానే వలంటీరు లందరూగూడ నచటనే కూర్చుండిరి.

పోలీసువారుగూడ కూర్చుండుట

అచట పోలీసువారుగూడ వారిచుట్టును రోడ్డుపైన కూర్చుండిరి. ప్రజలకును వలంటీరులకును యిదియొక చిత్రచర్యగా కనబడెను.

వేలకొలది ప్రజలచట సమావేశమై యీ చిత్రచర్య సంతోష కలిగించుచుండిరి.

నే నిచటనుండి కదలను

“ఏమిజరిగినను సరే నే నిటనుండి కదలను, పోలీసువారు సత్కారహాము సలిపినను సరే మేము ప్రళయకాలము వరకును గూడ నిచటనే కూర్చుండెదము” అని దేవిగారు నుడివిరి.

దేవిగారు చికిగొడుగును వేసుకొని వుత్తరము

ప్రాయుచుండుట

ఉదయమున 9 గంటలపుడు మా విలేఖరి దేవిగారిని సం దర్శించెను. అప్పటి కామె రోడ్డుమీద యొక ప్రాంతచిల్లల గొడుగును వేసుకొని కుర్చీపైనికూర్చుండి తన కుమార్తెయగు శ్రీమతి పద్మజా కన్యకు లేఖప్రాయునుండెను. అమె వెనుకనే 50 మంది వలంటీరులును కూర్చుండియుండిరి, వారందరూ తక్కిలీల మీద నూలువదుకుచుండిరి.

144-వ స్కెన్ అమలులోనుండినను వేలకొలది

ప్రజలు వచ్చుట

కలుగురికంటె పెచ్చుమంది చేరగూడని 144 క్రింద నియ్యబడిన ఉత్తరువు ఆ ప్రాంతమునందు అమలులోనుండినను గూడ పెక్కు-వలమంది ప్రజలచట చేరియుండిరి. “నేను పత్రికలను చదివెదను, ఉత్తరమును చూసెదను, సాయంకాలమున స్నానముచేసి భోజనముచేసి నిద్రించి రేపువుదయమున మరల వచ్చెదను,” అని దేవిగారు నుడివిరి.

వలంటీరులకు మంచినీళ్లను గూడ నీయగూడదనుట

మారతునుండి అప్రతే వచ్చిన ఒక ఉపచారిక (లేడీసర్వెంట్) యును మరి మగ్గురును వలంటీరులకు మంచినీళ్ల నియ్యబోగా పోలీసువారు వారిని లోనికి పోనీ టులేరు. “ఎవరినిగూడ వలంటీరుల కడకు పోనీయగూడదు” అని వాకు ఆజ్ఞ యిచ్చుటచెడెను. అని పోలీసు డిప్టీ సూపరిం టెండ్లెంట్లు సబవాలాగారు తెలిపిరి.

దేవిగారిరాక-ధర్మన

ప్రస్తానప్రారంభము

ధర్మన, మే 15:—నేడు ఉదయమున 4 గంట 15 ని॥ సరోజినీదేవిగారు డంగ్రి రైల్వేస్టేషనుకువచ్చిరి. ఆమె రాగానే గంభీర హర్ష ధ్వనులు చెలరేగినవి. ఆమె వెంటనే మోటారు కారులో అటనుండి బయలుదేరి కిబిరనునవచ్చెను. ఆమె వచ్చువరకి ప్రార్థన కాలముగూడ నగుటచే ప్రార్థనలు జరిగినవి.

వలంటీరులకు దేవిగారి ఉద్బోధనము

అన్నివిధములకు కష్టములకును మీరు సంకీర్ణులు కావలెను. వానిని మీరు ధీరత్వముతో సహింపవలెను. కాని యెంతమాత్రమును నలంపగూడదు. మీరు చాల గంభీరముగా నుండి ఎంతటి ఆగ్రహకారణము కలిగిననుగూడ మీరు శాంతమును అహింసాదీక్షను వదులగూడదు.” అని దేవిగారు బోధించిరి.

జాతీయపతాక వందనము

ఉదయమున 6 గంట 15 ని॥ కాగానే వారందరూ మొదట జాతీయపతాకమునకు వందన మొనరించి ప్రస్తానమును ప్రారంభించిరి.

“విజయము కలుగువరకును మీరు వెనుకకు రాగూడదు” అని దేవిగారు మరల హెచ్చరించిరి.

వలంటీరులందరూ హరినామ సంకీర్తన మొనరించుచు బయలుదేరిరి. ధర్మన సరిహద్దులోనికి వెళ్లగానే ప్రజలెల్ల అభీషరగు లాంహున్నేనుగారు వచ్చి “మీరు ఉన్నతోద్బోధకుల ఆజ్ఞ యగువరకును ముందుకు రాగూడదు.” అని దేవిగారితో చెప్పిరి. దేవిగారు కొన్ని నిమిషములసేపు అచటనాగిరి.

“వెంటనే ఉన్నతోద్బోధకుల ఆజ్ఞలు రావలెను. లేనినో నేనిచట చాలసేపు వేదియుండుటకు సమ్మతించను. అని దేవిగారునిరి.

పోలీసులు చుట్టుముట్టుట

అంతలో పోలీసువారు వలంటీరులకు ముందును వెనుకను రెండు వరుసలుగా నేర్పడిరి. ఆశ్చర్యముగూడ కొందరువచ్చిరి. మారతు జిల్లామేజిస్ట్రేటు బ్రహం, జిల్లాపోలీసు సూపర్ టెంట్లు రాబిన్సను పోలీసు యినపైకర్లు సబవాలాగార్లు సరోజినీ దేవిగారియొద్దకు వచ్చిరి.

“మీరుచు సంతకాలము నిలువబడినో మేముగూడ సంతకాలము నిలువబడి సత్కారహా మొనరించెదము” అని రాబిన్సగారు దేవిగారి కెగిరించిరి.

“అటులైన సరే” అని దేవిగారు అతనితో చెప్పి “మీరందరు నటులే నిలువబడుదు” అని వలంటీరులకు ఆజ్ఞాపించెను.

“మీరందరూ వలంటీరులచుట్టును వరుసగా నిలువును” అని రాబిన్సగారు పోలీసువారి కాజ్ఞాపించిరి.

పోలీసువారి బెదరింపు

“ఈ పోలీసు వరుసను చిచ్చుకొనిపోవుటకు మీరు ప్రయత్నించిననో వారు మిమ్ములను కొట్టకూడదు” అని పోలీసు సూపరిం టెండ్లెంట్లు రాబిన్సగారు వలంటీరులతో చెప్పెను.

మంచమును కుర్చీని తెచ్చుట

అంతలో సెవరో సరోజినీదేవిగారి కొరకు ఒక మంచమును కుర్చీని పోలీసు వారు దానిని లోపలికి తేనీయలేదు.

తిగువారి యొక్కరు ఒక కుర్చీ తెచ్చిరి. దానిని లోపలికి తీసుకొని పోవుటకు పోలీసువారు యెట్టులనో సమ్మతించిరి. సరోజినీదేవిగారు కుర్చీపైని కూర్చుండి వలంటీరు లందరూను గూడ కూర్చుండవలెనని చెప్పిరి. వారందరూ కూర్చుండగానే పోలీసువారుగూడ కూర్చుండిరి.

శ్రీయుత వైకుంఠ దేశాయిగారు టీని వ్రతీకను

తెచ్చుట

శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారితో గూడ బొంబాయినుండి వచ్చిన శ్రీయుత వైకుంఠ దేశాయిగారు దేవిగారికొరకు ఒక పాత్రలో టీని ఒక మాగజితుకు తీసుకొనివచ్చిరి గాని పోలీసు వారు వానిని లోనికి తీసుకొని వెళ్ల నియ్యలేదు.

“వలంటీరులకు భోజనముగూడ తెచ్చిపెట్టబయరా” అని ఆయన ఆడిగెను.

“లోనికి యెవ్వరిని పోనీయగూడదని మాకు ఆజ్ఞాపింపబడెను” అని సూపరిం టెండ్లెంట్లు తెలిపెను.

బయటికిపోయిన వలంటీరును మరల లోనికి

రానియకపోవుట

ఒక వలంటీరు దేవబాధా నివృత్తికొరకు వెలుపలకు పోగోరగా పోలీసువా రెట్టి యభ్యంతరమును తెలుపలేదు. కాని అతడు మరల లోనికి రాగోరగా, పోలీసువారు రానియలేదు.

పత్రికావిలేఖరులను మొదట లోనికి పోనిచ్చిరి

గాని మరల పంపివేసిరి

పోలీసు డిప్టీ సూపరిం టెండ్లెంట్లు అంటియా సర్కార్లను ధ్రువగార్లుగూడ వచ్చిరి.

పత్రికావిలేఖరులు లోనికిపోయి వలంటీరులవద్ద కూర్చుండుటకు పోలీసువారు అనుమతి నిచ్చిరి. “మీరు పత్రికలకు తంతివార్లను పంపగోరిననో పంపవచ్చును. చిట్టలలో బదుటకు యిచ్చుకులేని ప్రజలందరూ యిటనుండి వెడలిపోగోరదను.” అని రాబిన్సగారు నుడిపిరి. 10 గంటలు కాగానే, విలేఖరులుగూడ లోపలనుండగూడదు, ఇది ఆక్రమనః ఘటన అని మరల పోలీసువా రాజ్ఞాపించిరి. (క్రీ.వె.)

అద్భుతము లగు ధైర్య సైర్యములు

దేవిగారి దృఢతను సంకల్పము

ధర్మన, జులై 15:—(గురువారము రాత్రి 7 గం) మేనెల ముండువేసవికాలము. క్రింద కాళ్ళను పైన తల యును మండుచుండ నాపాశాంతికి గ్రుక్కెడు నీళ్లయిన లేకుండ జరుణముకు ధౌండలో దేవిగారు 50 మంది వలంటీరులను ఆరీతిగా నిరాహార్యై కూర్చుండియుండుటను చూచుటవలన అచట చేరియున్న గ్రామముల కందరికిని నివ్వెరపాటు కలిగినది. వారిలో స్త్రీలకు ఆత్మభీతి మగు మనస్తాపమును అనేదనయునుకలిగినది. సాయంకాలము 5 గంటలకు చాలమంది స్త్రీలు పోలీసు పంక్తిని చిల్చుకొని లోనికిపోయి లోననున్న దేవిగారికిని వలంటీరులకును మంచినీళ్ల నియ్యవలెనని తలంపుతో ముందుకు వరుగిరి. ఒకవంకనుండి కొందరు స్త్రీలును మరెయొక వైపునుండి మరికొందరు స్త్రీలును లోనికిపోబోగా పోలీసువారు వారిని నిరోధించుటకు పరుగులిడవలసి వచ్చినది. ఇది అంతెయును కొన్ని నిమిషములలోనే ముగిసినది. సాయము అంతలో ముందుకువచ్చి ఆ స్త్రీలను వారింంచిరి. గాని లేనినో వారిని పోలీసు వారు బలవంతముగా లోగివేయవరకును వారటనుండి కదలెడు వారుగారు.

సదుపదేశము విఫలమగుట

“వలంటీరుల కిరీతీగా అన్న పానములు లేకుండ చేయుట న్యాయముకాదు” అని కొందరు శాంతముగా పోలీసువారికి బోధించిరి గాని వారు దానిని తక్కుచేయలేదు.

పోలీసువారి విడిదానము

ఇది ఆక్రమ సంఘము. పీరుగూడ ఈసలమునకు వచ్చిరి. పీరిటనుండి వెడలిపోవుటకు మేముట్టి ఆధ్యంతరమును కలుగజేయము. పీరిటనుండి వెడలిపోయి భోజనము చేయవచ్చును. అన్ని పనులను చేసుకొనవచ్చును. అని పోలీసువారు తెలిపిరి.

సరోజినీదేవిగారు నిరాకరించుట

ఈరీతిగా పోలీసువారు సరోజినీదేవిగారికినిగూడ సలహా నిచ్చిరిగాని ఆమె నిరసనభావముతో దానిని తృణీకరించెను.

నేను ముందుకు వెళ్లెదనేగాని వెనుకకు పోవుదాననుగాను. నన్ను మీరు అరెస్టుచేయుటయో లేక నాకు అంగవైకల్యమును కలిగించుటయో లేక నేను మృతివొందుటయో జరిగిననేగాని నేనిటనుండి వెనుకకు అడుగువేయను. అని దేవిగారు నుడిపిరి. అంతవరకెవ్వరును గూడ బడలియున్నట్లు కనబడలేదు. (క్రీ.వె.)

మణిలాలగొంధిగారి రాక

ప్రజలను వెడలిపోయినట్లు

నవసారి, మే 15:—నేడు మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు మణిలాల గొంధిగారు ఉన్నాడి శిబిరమునండి యింటికి వచ్చిరి. “మీరందరూ యిటనుండి వెడలిపోండి. సరోజినీదేవిగారి వైద్యుల వలంటిరులపైను మీకు నిజముగా భయము కలుగుచున్నట్లు కట్టుకు. వలంటిరులుగా చేరుడు.” అని వణిలాల గారు నడిపిరి. పిమ్మట అటుచున్న సరోజి చాలమంది వెడలి పోయిరి గాని కొంతవారు మౌనముగా వచ్చుచునే యుండిరి.

మూడవజత

మూడవజత తేపటి ఉదయమున కిదిటికి రాగలదని తెలియుచున్నది.

“మీరు వెలుపటికి పోయి దాహమును తాగుడు” అని పోలీసువారు వలంటిరులతో తెలిపిరి గాని వెలుపల పోయిన వారిని మరల లోనికి రానియ్యకుండుటచే వారెవరను వెలుపల పోవుటకు సమ్మతించలేదు. వారందరూ కబురులను చెప్పుకొను చును నూలునడుచుచు కూర్చుండి యుండిరి. (అ. ప్రె.)

మరి మూడుదళములు బయలు

దేరుట

జూ యపతాక వందనములు

బుల్వారు, మే 16:—నేడు ఉదయమున నెండు దళములు మొదట బయలు దేరెను. మరి ఆరగంటలకు మూడవదళము బయలు దేరెను. నరహరి పాఠశాలకు వారికి సీంపసు గూర్చి పోల్కి చెప్పిరి. “మీరు వెల్లగా నడువవలెను గాని పడుకొనరాదు. ఎన్నడును వెనుకకు వెరలకూడదు. కిలకతగిలపు జెల్ల ముందుకే వెళ్ళుచుండవలెను” అని పాఠశాలకు నడిపిరి.

శ్రీమతి కస్తూరిబాయిగారు ఆశీర్వాదించుట

“అధీశ్వరా! భగవంతుడు మీకు తోడ్పడుగాక” అని మాతాజీ ఆశీర్వాదించెను. వారు దర్శనపరిపాద్ధులొకరి వెళ్లగానే పోలీసువారు నిరోధించిరి.

“ఈ పుక్కుముడలు మావి. మమ్మలను అరెస్టుచేయుదు లేదా లాటితో కొట్టుదు లేనిదా తుపాకులతో కాల్చుదు” అని ఒకదళాధిపతి పోలీసువారితో ననెను.

“ఉప్పుచుడులు ఆగారియాల” అని ఒక పోలీసు యు దొంగి తెలిపెను అంతట పోలీసు నూపరెండెంటును జిల్లా మే జస్టీలును వచ్చిరి. అంతట వలంటిరులందరూ కూర్చుండుచు మూడుదళముల అధిపతులను అడ్డంకించగానే వారందరూ కూర్చుండిరి.

నేడు ఉదయమున మరల భోజనము పెట్టుట

నేడు (16 వ తేదీ) ఉదయమున మరల శ్రీమతి సరో జినీదేవిగారి దళమువారికి భోజనము పెట్టుటకు పోలీసువారు అనుమతి నిచ్చిరి. సరోజినీదేవిగారికి టీ యిచ్చిరి. తక్కినవారి కందరికిని (4 జతలవారికిని 20 మంది వలంటిరులకు రొట్టెలను వంచినట్లు యిచ్చిరి.

సంఘం బహిష్కరణము

ప్రభుత్వోద్యోగులకు పోలీసువారికి అహరహదాగము లను విక్రయింపకుండుటకు దిక్కునక్రమము వారు నిశ్చయించిరి.

అన్ని రాష్ట్రములనుండియును వలంటిరు లివడికి వచ్చిన రని తెలియుచున్నది. ప్రస్తుతిము గుజరాతునుండి మాత్రమే వచ్చుచున్నాడు.

శ్రీమతి సరోజినీ దేవిగారిని

50 మంది వలంటిరులును అరెస్టు

చేయుట

కమిషనరు గాలెటు గారి సలహా

శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారినుండి జడలకుండుటకు గట్టి కట్టు పట్టుటచే నేడు 16 వ తేదీ ఉదయమున వారిని అరెస్టుచే సితిమనిచెప్పి గృహసరిహద్దునుండి వెలుపలకు తోడ్కొనిపోయి వదలివేసిరి. ఇదియంతయును మూడునిమిషములలో జరిగి పోయినది.

సరోజినీదేవిగారి దళమువారు నేడు

విశ్రాంతిని గొనుట

సరోజినీదేవిగారి దళమువారు 15 వ తేదీ ఉదయము నుండి 16 వ తేదీ ఉదయమునరకును 27 గంటలనేపు యొక ధాటి కూర్చున్నచోటనుండి కడలకుండ సత్యాగ్రహ మొనరించి నందున వారు 50 మందియును నేడు విశ్రాంతిని గొనుచున్నారు. ఈ వలంటిరులు 17 వ తేదీని వాగల గృహమునకి వెళ్లెదరుగాని శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారు మాత్రము శిబిరముననుండేయుండి నడిపించుచుండుదురు.

పోలీసువారు దౌర్జన్యము సలిపినచో దేవిగారు మరల వెళ్లెదరు

పోలీసువారు వలంటిరులను కొట్టుట మాన్పును దౌర్జన్య ములను సత్పినచో సరోజినీదేవిగారు మరల ముందుకు వెళ్లెదరు. (అ. ప్రె.)

తక్కిన మూడుదళముల వారిని గూడ అరెస్టుచేసి వదలివేయుట

ధర్మనలో వేలకొలది వలంటిరులు చేరుచుండుట

బుల్వారు, మే 16:—సరోజినీదేవిగారిని 50 మందిని వెలుపలకు తీసుకొనిపోయి వెంటనే వదలివేసిరి.

“మేము పోలీసులతోని చేసెందుకొని ముందుకు వెళ్ల ము” అని సరోజినీదేవిగారు 15 వ తేదీని పోలీసువారి కెటించిరి. (అ. ప్రె.)

శ్రీమతి కస్తూరిబాయిగారు

ఆశీర్వాదించుట

భగవంతుని ఆజ్ఞగా భావించి మీ విధిని నెరవేర్చుట

బుల్వారు, మే 15:—నిన్న ఉదయమున (మే 15) సరోజినీ దేవిగారు బయలుదేరవోవునపుడు శ్రీమతి కస్తూరిబాయిగారు ఆశీర్వాదించిరి. విశేషములను పోలీసుగ్రాహకులను గూడ వారి వెంటబెట్టిరి.

శునక శకునము

దారిలో ఒకకుక్క శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారి గుండ్రము నెచ్చెను. నీవుగూడ మావంట నెచ్చెనా? అని దేవిగారు చినిరి. కుక్కవచ్చుట శుభ కేసనిని ఒక రకం.

వలంటిరులకు అర్ప పానముల

నిచ్చుట

15-వ తేదీ రాత్రి 2 గంటలకును, 16-వ తేదీ

ఉదయమున 7 గంటలకును ఆహారపానీయముల

నిచ్చుట, సాంఘికములకు సరుపు లిచ్చుట

బుల్వారు మే 15:—15-వ తేదీ రాత్రి 2 గంటలకు శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారు మున్నగువారికి ఆహారపానీయముల నిచ్చుటకు పోలీసువారు అనుమతి నిచ్చిరి. అందు కారణము వారు వారియొద్దనున్న ఆహారపదార్థములను పోలీసులకు వారికిచ్చిరి. 15 వ తేదీ రాత్రి 9 గంటలకు సరోజినీదేవిగారికి పోలీసువారికి తినానీ నిచ్చిరి ఉన్నాడివలంటిరులు పగలు నిచ్చుటకు రాత్రి 9 గంటలకు ప్రయత్నించిరి గాని రాత్రి 1 గంటలకు వరకును పోలీసు వారు అనుమతించియులేదు. అప్పుడు ఆవరుపు తెచ్చియున్న బడెను.

అటుపిమ్మటనే వారికందాకిని ఆహారపానీయముల నిచ్చుటకు పోలీసువారు రనుమతించిచ్చిరి. అంతవరకును ప్రజాసంఘం ను అటవేయించిరిగాని పోలీసువారు అడ్డంకుగానే వారు వెనటిపోయి గ్రామమునుండి పాలు రొట్టెలు మున్నగువాహార పదార్థాలనుగొనినిచ్చి దేవిగారిని వలంటిరులకు ఇచ్చిరి.

“తాజిమహల్ హోటెలులో నివసించెడి ఏ ప్రత్యేక నియమాంధులకు సిద్ధపడును? మీరెన్నడైన తిలచితిరా?” అని సరోజినీదేవిగారు చినిరి.

“తాజిమహల్ హోటెలుకంటె నివసించే ప్రత్యేక పులము” అని ఒక వలంటిరునుడిచెను. (అ. ప్రె.)

వలంటిరులను అరెస్టుచేసి వదలివేసిపిమ్మట తక్కినమూడు దళముల (మే 15) 150 మందిని గూడ పోలీసువారు అరెస్టు చేసి వదలిరి. ఒక్కొక్క దళమును కొంతదూరము తోడ్కొని పోయి వదలివేయుచుండిరి. ఈ 150 మందియును ఒక పెట్టు నడుచుచేరి మరల దాడివెడలుటకు నిశ్చయించిరి. ఒకదళమును పోలీసువారు మరల నిరోధించిరి గాని తక్కిన మూడుదళము లను ముందుకు వెళ్లెను.

వలంటిరులు తీగకంచెవరకును

వెళ్లుట

పదేసిమంది ఒకతొక్కొండ నేర్పడుట

బుల్వారు, మే 16:—ఒక దళములోని 50 మంది వలంటిరులను ఒకతొక్కొండ 10 మంది ముందున 5 తొక్కొండ నేర్పడి తీగకంచెలవరకును వెళ్లగలిగిరి. సరోజినీదేవిగారిని అరెస్టుచేసి వదలిన స్థలమునందే పోలీసుదళము లన్నియును చేరియుండెను. ఆతొక్కొండకి వచ్చుచుండిన దళములను వారు నిరోధించుచుండిరి. ఈవిధినిదళములనుగూడ పోలీసువారు నిరోధించుచుండిరి. 50 మంది వలంటిరులు వెళ్లగలిగిన ఒక ఉష్ణగాంతకు వెళ్లగా, పోలీసువారు నిరోధించిరి.

వలంటిరులు ఉప్పును పట్టుకొన

గలుగుట

కొత్తదళములను పోలీసువారు కొట్టుట

ఇద్దరు వలంటిరులు స్వృతికప్పి పడిపోవుట

బుల్వారు, మే 16:—నూ ర తునుండి వచ్చిన ఒకదళమువారు ఉప్పుగానులకడకు వెళ్లి ఉప్పును పట్టుకొని మరల వచ్చుచుండగా, పోలీసువారి వారిని లాటలతో కొట్టిరి. కుపాకినడలతో పొడిచిరి. 6 గురు వలంటిరులకు గాయములు తగిలిపి. ఇద్దరు స్వృతికప్పి పడిపోయిరి. గాయములు తగిలివినవారిని వలంటిరుని పోలీసువారు తమ శిబిరమునకు కొనిపోయిరి. అటునుండి వారిని అంబులెన్సుకారువారు సత్యాగ్రహవైద్య కాలకు గొనివచ్చిరి.

వలంటిరులనందరిని

అరెస్టుచేయుట

40 మందిగల మరయొకదళమును అరెస్టుచేయుట

16 వ తేదీ సాయంత్రము 4 గంటలకు 40 మంది గల యొక వలంటిరుదళమును పోలీసువారు మరల అరెస్టుచేసిరి. తరువాత వలంటిరులందరినిగూడ అరెస్టుచేసిరి. పెక్కువేలమంది అనట చేసిరి గాని వారు తాంతముగానే యుండిరి. నేడు రాత్రి ఉన్నాడి శిబిరమున శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారు ఉపస్థితింపెను.

ప్రభుత్వోద్యోగులందరూ ప్రత్యేకముగా సభ చేసి ఆలోచించుచున్నాడు.

శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారు శంకానివృత్తికి వెళ్లగోరుట

15 వ తేదీ రాత్రి 2 గంటలపుడు దేవిగారు శంకాని వృత్తికి వెళ్లగోరిరి. వెనుకకుక్కనన్న మురుకదొడ్లలోనికి వెళ్ల వచ్చునని పోలీసువారు చెప్పిరి. “నేను వెనుకకు వెళ్ల నని యిది వరకే చెప్పి యున్నాను” అని దేవిగారు చినిరి. పిమ్మట నామె 150 గజములదూరము నందుకువెళ్లెను. పోలీసువారుగూడ కొంత దూరమున నిలిచిరి. దేవిబాధను నిర్దించుకొని అమె మరల వచ్చెను. (ప్రె. ప్రె.)

వేలకొలది ప్రజలు

జాగరణ మొనరించుట

15 వ తేదీ రాత్రియంతయును వేలకొలది ప్రజలు

జాగరణ మొనరించిరి

బుల్వారు, మే 16:—15 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 2 గంటల కొక ప్రత్యేక ఒకచేరుతో మంచినీళ్లు తెచ్చి దేవిగారి కియ్య గోరెను. పోలీసువారు నిరాకరించిరి. అమె అనీళ్లను వేరొక పోలీసువువోగొ కిచ్చి మీదైన తాగుడనెత్తి. దేవిగారు రీసలకు వచ్చి త్రాగడచేసెను లోనికిపోయి అచట నని ఆత దాస్త్రీని గోనికి పంపెను. ఇవటికి తెచ్చియుచ్చిన త్రాగడచే గాని వెలు పలకు రావని దేవిగారు చినిరి. తెల్లవారుడును ప్రజలందరూ వేలకొలదిగా అటవేయించి జాగరణ మొనర్చి హరినామ సంకీర్తనము గావించిరి.

ప్రార్థన

16 వ తేదీ ఉదయమున 5 గంటలకు దేవిగారి దళమువారు ప్రార్థన సలిపిరి. ఆగానము వినగానే ప్రజల కంఠరిని సహోద్యమము గౌరవమును కలిగెను. అమ్మయ్య భగవదనుగ్రహమున దేవిగారికి విజయము కలంగగలదు” అని వారందరనిరి.

16 వ తేదీ యుదయమున 8 గంటలకు పత్రికావిశేషములు కొండకు దేవిగారిని సంధ్యంపగోరగా పోలీసువారు నిరాకరించిరి.

15 వ తేదీ పోలీసువారు వంతుప్రకారము వెళ్లి భోజనముచేసి వచ్చుచుండిరి.

దేవిగారిసందేశము

“న నీయొకను తెక్కచేయను”

నేను దక్షిణాఫ్రికాలోని తీవ్రాతపమునే తెక్కచేయ లేదు నాకేయించ దేమి తెక్క? నేను స్వృతికప్పి పడిపోవు నరకును ఇటునుండి కడలను. ఏదియెటుల జరిగినను నువోత్తుకు నిర్ణయించిన విధానము తుదవరకు పూర్తిగా కొనసాగి తీర వలెను. ఇది బలముగా బలం చేసిన సమయము. సంపూర్ణముగా అటవేయించుట బలమును ముఖ్యములు” అని దేవిగారు ప్రకటించిరి.

తక్కినదళముల ప్రస్థానము

మూడునాలుగు దళములను హరిదాసు గాంధీ, గోవర్ధనదాసుగార్లు నాయకత్వము వహించుట ధర్మ, మే 16:—నేడు పునరుత్థాన 7 గంటలకు 100 మంది బయలుదేరిరి. నిన్న రాత్రికి శ్రీమతి కస్తూరిబాయిగారి వద్దకివచ్చి వీరి నాశ్చర్యనింపిరి. వీరు కొంతమారులు కేంద్రదళ ములగా వీరిరి. ఒకదళమునకు హరిదాసు గాంధీ నాయకుని యొక దళమునకు గోవర్ధనదాసుగారు నాయకత్వము వహించిరి. హరిదాసుగారికిని పోలీసు ఇన్స్పెక్టరు అలహా గారికిని సంభాషణ జరిగినది.

అయిదవ దళము

మరియొకదళము (రఘునాథు కాంగ్రెసుకులను) గారి నాయకత్వము క్రింద బయలుదేరెను.

బొంబాయిదళము

వెనుక బొంబాయి కార్పొరేషను అధ్యక్షుడుగా నుండిన బాటిల్వాలా గారి కుమారుని (ఒక యువకుడు) నాయకత్వముక్రింద బొంబాయినుండి ఒక దళము వచ్చెను.

ఒక వృద్ధుడు 100 చెట్లను నరుకుట

నిన్న 15వ తేదీన ఇంట జరిగిన స్థితిని చూచినవెంటనే ఒక వృద్ధుడు తన పాలమునకే 100 చెట్లను నరికివేసెను. నేడు మరి 200 మంది గుజరాతునుండి వచ్చిరి. పోలీసువారు ఒక్క-నాటికే చాల అరిసిపోయిరి.

దేవిగారు మరల శిబిరమునకు వచ్చుట

శ్రీమతి కస్తూరిబాయిగారు దేవిగారిని కొగ్గరించుకొనుట

బుల్దూరు, మే 16:—నేడు ఉదయము దేవిగారిని 50 మంది వలంటీరులను పోలీసువారు అరెస్టుచేసి బయటకు తీసికొని వచ్చిరి. సరోజినీ దేవిగారు శిబిరమునకు రాగానే శ్రీమతి కస్తూరి బాయిగారు కొగ్గరించుకొనిరి. మణిలాలు గారు మన్ను గువారభినందించిరి. దేవిగారిని చాలా రెండురోజులుండి వరల బొంబాయి వెళ్లెదరు. మరల అవసరము కలుగగానే వచ్చెదరు. (ఫ్రీ ప్రె.)

224 మంది వలంటీరులను అరెస్టుచేయుట

బాటిల్వాలాగారి కుమారునిగూడ అరెస్టుచేయుట

ధర్మ, మే 16 రాత్రి 12 గంటలకు:— 224 మంది వలంటీరులు బాటిల్వాలాగారి కుమారుని పీ. కో. 14కిక్రింద అరెస్టుచేసి సాల్టు డిపోవద్దనున్న సర్క్సుకును కచేరీ ఆవరణలో పెగ్గడమున కొంపుకు తీసికొని పోయిరి. ఆకాంపుచైన కళ్ళు లేదు. చుట్టును ఇరువదిగే లున్నవి. పోలీసువారు కాపుగా యుచున్నారు. ఈ కేసు రేపు విచారణచేయబడును గాని యీ లోగానే వారి నందరిని విడిచివేయబడును.

రేపు మరి 200 మంది దాడి పలికెదరు. (ఫ్రీ. ప్రె.)

శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారిలో సంభాషించుట

శ్రీ మ్రెసు విలేఖరి సంభాషించుట

ధర్మ, మే 16 సాయంత్రము 4 గం:—శ్రీమతిసరో జినీదేవిగారు రెండురోజులనుండి తలదాపుకొనలేదు. నేడు తల దుల్చుకొనుచుండగా నేను వెళ్లితిని.

ప్ర:—అమ్మా ఖులాసాగా నున్నారా?

దే:—చాలా ఖులాసాగా నున్నాను.

ప్ర:—మీకాళ్ళు వాచినవి వింటిని.

దే:—నాకు ప్యూయర్వ్యాధి యున్నది. అందువలనచాల సేపు కదలకుండ కూర్చుండినచో అనగా రెండు గంటలకంటె హెచ్చుగా కూర్చుం ననుకూడ కాల్గినావను.

ప్ర:—మీరు మరల నెలుల రాగలిగిరి? పోలీసువా రే మేన పోగించిరా?

దే:—మీరు దాహము త్రాగుటకును భోజనముచేయుట కును వెలువలకువెళ్లకు అనిచారుచాలాసార్లునాతో చెప్పిరిగాని నేను వెళ్లేదు. “మిమ్ములను మే మెటుల అరెస్టుచేయగలము? అరెస్టుచేసినచో లోక మేమనుకొనును? మీరు చాలసేపు కూర్చుండినచో మీకు ఏండ్లబెట్టు తగులును”. అని వారు నాతో చెప్పిరి. అట్లులేనచో నేను స్వృతితిప్పి పడిపోయినపిమ్మట నన్ను గొల్లీపొద తీసుకొనివెళ్లెను. అని నేను తెలిపితిని. 27 గంటలసేపు మే నుడుకు నుండినపిమ్మట నారు మమ్ము నేడు ఉదయమున అరెస్టుచేయదలచిరి. వారు మమ్ము నందరిని అరెస్టు చేసి నెలులకు తీసికొనివచ్చిరి.

ప్ర:—నిన్న రాత్రి మీ నెలుల నిద్రించిరి? దే:—తాజుమహిళ హోటెలులో నన్ను మెత్తని పరు పులమీద పరుండుటకంటె యీ కటిక నేలను పరుండుటయే సంతోషప్రదముగా నుండెను.

ప్ర:—మీ రట్టి దారుణముల ఎంతవో మీ రంతసేపు యెటుల నుండగలిగితి?

దే:—ఎటులు నుండగలిగితి నో నాకు తెలియదుగాని నేను గట్టిదీక్షను బూరితిని. 15వ తేదీ సాయంత్రము 7 గం టలకు నేను కొంచెములుంటి తిరిగెదను కుర్చీమీదనుండి లేచి తినిగాని నాకు తలతిరిగినది. అందువలన నురల కూర్చుంటిని. వలంటీరులలో నొకడగు నొక జమీందారుని కొడుకు స్వృతి తి తప్పి పడి పోయెను గాని కొంత సేపు నిద్రించివెళువారే లేరుగానెను. ఇంకొకనికి దాహముచే పెదవు రెండుగొనిపోవుచుండెను గాని నెలులపై పోయి నీరు త్రాగు మని పోలీసుఉద్యోగి చెప్పగా నే నంతమాత్రమును వెళ్లననెను.

వలంటీరులను ఆత్మకృతముల ధైర్యస్థులయ్యెనులను చూపించినందుకు నేను చాల సంతసింపితిని. వారిటుల చేయగలరని నే నెన్నడును తలచియుండలేదు. 24 గంటలసేపు వారెటుల దీక్షగా కూర్చుండిరి. వలంటీరు అర్హులదీక్షకు పోలీసువారుగూడ ఆశ్చర్యపడిరి. వీ రందరను బాన్సాలీలో వద్దారు వల్లభాయిగారి దళమువారై యుండురు లేనిచో ఇం తెలివిధేయతయను కట్టుబాటును యుండజాలను.”

ప్ర:—పోలీసుఉద్యోగులు మీపట్ల నెట్లు ప్రవర్తించిరి.

దే:—జిల్లామేజిస్ట్రేటు బ్రహ్మగారు మొదలు మామూలు సిపాయివరకును అందరుగూడ చాలమర్యాదగానే యుండిరి. మీ రింటి నిలుల కూర్చుండినచో యొండెట్లు తగులునని ఒక అఫీసరు తెలిపెనుగాని మే మిటునుండి వెళ్లజాలమని నేనంటిని. “ఉద్యోగు లందరను మీపట్ల మర్యాదగా మెల్లిరా?” అని నే నుదయము కమిషనరు గారెలుగారుగూడ నన్నడిగిరి. జైవని నే నంటిని.

ప్ర:—మీరు మీ రేమి చేయదలచితి?

దే:—నే నిలుల రెండుమూడురోజులుండి మరల బొం బాయి వెళ్లెదను. నే నొకసారి నాయకత్వమును వహించితిని గాన ప్రతిదినమును ఒకదళమును నడిపింప నవసరములేదు. బొంబాయిలో నే నుండవలసిన అవసరము హెచ్చుగా నిల్చెద కలిగినది. నేను ఘోలాపూరు వెళ్ల వలసిన అవసరముగూడ కలుగ వలసినదవును. కాని మరల నిదిటికి రావలసిన అవసరము కలిగి నచో తప్పక వచ్చెదను.

వలంటీరు లందరను చాల ప్రశంసనీయుముగా పనిచేసిరి. ఇట్టి యోధులకు నాయకత్వము వహించుట యేనీనానికైనను గొప్పసనకయే యగును. అని దేవిగారు నడిచిరి. (ఫ్రీ ప్రె.)

ఘోలాపూరులో మిలిటరీ రాజ్యము

జీవరాండ్ర హీరాచంద్రగార్ల యభిప్రాయములు

బొంబాయి, మే 14:—లాల్ బిరాంజీ పాల్పండు హీ రాచంద్రగార్లు ఘోలాపూరునందలి పరిస్థితులు కన్గొనుటకు పో యియుండిరి. కాని లాల్ బిరాంజీ అస్వస్థులవలన వారు మరలిరావల సినదెప్పు“క్రాంతకలు ప్రతికా ప్రతినిధి సందర్శింపగా లాల్ బిరాంజీ ఘోలాపూరునందు మిలిటరీ రాజ్యమున కెట్టి అవసరమును కని పింపలేదని చెప్పిరి. ఘోలాపూరులో రెండు సం॥ నుండి ఉన్న ముగ్గురు ఐరోపియన్ సాజ్డెట్ల పౌరుషము ప్రజలను రెచ్చగొ ట్టెనని లాల్ బిరాంజీ చెప్పుచున్నాడు.కమిషనరు మ్యాజీగారు పుర మును సందర్శింపకయే ప్రేక్షకలో విశ్రమించియుండిరట. పార్ల మెంటు లో దే నున్న గారు యూరపియ నుల ఆస్తిదోపిడి చేయబడెనని చెప్పట విచారకరమనియు, అట్టి చర్యజరుగ నేలేదనియును లాల్ బిరాంజీనుడిచిరి. హీరాచంద్ర గారు మార్చల్ లో కెట్టి అవసరమున లేదనియు, గాంధీ బోపి లను ధరించినవారై పోలీసు ధికార్ము ఖండనార్థమునియు ను చెప్పి, నిష్పక్షికుమరు విచారణను కోరిరి. (ఫ్రీ ప్రె.)

బొంబాయి, మే 18:—ఘోలాపూరులో దౌర్జన్యము కాం తించినదనియు రాజధీధులలో మిలిటరీవారు కావలయున్నా రనియు దుకాణములు మూతపడియున్నవనియు రాత్రి 19 మంది ఆరెస్టుయి కోర్టువార్డులు విచారణజరిగెననియు యావినెంగున్నా వ ప్రతికానిలేఖరి తెలుపుచున్నాడు. (ఫ్రీ ప్రె.)

జాతీయపతాకము నిరసించు సైనిక ప్రకటన

ఘోలాపూరు, మే 11:—మార్చల్ లో క్రింద జాతీయ పతాకము ఎక్కడనుకలవడకుండనప్రకటనయిట్లున్నది “ఎవరు గాని కాంగ్రెసు పతాకముగాని యితర జాతీయ చిహ్నము గాని బయట పెట్టగూడదు. సక్రమచర్యకు పాఠకాంకి ధింక కరముగాని సైన్యమున కపాయకరముగాని అధికారల విద్యు క్త ధర్మము నితరుల నెరవేర్చుట లేక నెరవేర్చు చున్నట్లుం డుటగాని యగు చేష్టలు లోపాలోపములు నేరములగును. 10 సం॥ వరకు కఠిన శిక్షయు జరిమానాకూడా విధింపవచ్చును. (అ. ప్రె.)

అరెస్టులు - శిక్షలు

గోపీచంద్రగారికి 1 సం॥ శిక్ష

లాహోరు, మే 15:—డా॥ గోపీచంద్ర భార్గవా, కాం గ్రెసు నాయకుడు తనపై మోపబడిన రాజద్రోహ నేరమునకు 1 సం॥ విడిఖైదు పొందెను. మేజిస్ట్రేటు లావిగాన తీర్పు చెప్పిరి. (అ. ప్రె.)

ఘనశ్యాముగారికి 1 సం॥ కఠినశిక్ష

కరాచీ, మే 15:—ప్రాఫసరు ఘనశ్యామ జాతీయను (“హిందూ” పత్రికాధిపతి) గారికి ఈ దినము ఉదయము 17 నెక్కును క్రింద 1 సం॥ కఠింశిక్ష విధింపబడెను. విచారణ కరాచీ జైలునందు జరిగెను. (అ. ప్రె.)

అలహాబాదు, మే 14:—తిక్కారామ్ మిశ్రగారికి, నిషిద్ధ లవణమును తయారుచేసెందులకై 6 నెలలు కఠినశిక్షయు రు. 25 జరిమానాయు విధింపబడెను. (ఫ్రీ ప్రె.)

బారేటు జమీందారునకు కఠినశిక్ష

మిరజు, మే 15:—బారేటు జమీందారునకు నేటు రామగోపాల్ గారికి, పండిత జయరామకర్కూడికిని ఉప్పు చట్టము క్రింద 6 నెలలు కఠింశిక్ష విధింపబడెను. జమీందారు నకు రు. 50 జరిమానాగూడ విధింపబడెను. పురమందు పాఠ శాలము జరిగెను. (అ. ప్రె.)

కలకత్తాలో మితిలేని అరెస్టులు

కలకత్తా, మే 15:—22 మంది కాంగ్రెసు సభ్యుగ్ర హులు మంగళవారమునాడు అరెస్టుయినవారు ఫిఫ్ మేజిస్ట్రేటు గారి ముందుంచబడిరి. జామీనుమీద విడుదల పొందుటకు సభ్యుగ్ర హులు నిరాకరించిరి. హోజిక్ రోడ్డునందు అరెస్టుయిన 24 గురిని ఆడిషనల్ మేజి స్ట్రేటునొద్దను తెచ్చిరి. ఒక్కరిని విడుదలచేసి, మిగతానిని బండి లోనేయుంచిరి. (ఫ్రీ ప్రె.)

144 సెక్షన్ ధికార్మునకు శిక్షలు

కలకత్తా, మే 15:—మరికొంతెక్ జైల్లోగాకున, మరి ఆర్థులను 144 వ సెక్షన్ ఉల్లంఘన ధికార్ము విధిచేసినం దులకు 5 నెలలు కఠింశిక్ష విధింపబడెను. (ఫ్రీ ప్రె.)

రంగూన్ లో గృహపరిశోధనలు

రంగూన్, మే 15:—రంగూన్ పరిసరములందలి కమ యిత్, రిక్ మంగార్క్ ప్రదేశములలో పోలీసులు సమీక్షపడి గృహములను సోదాచేసిరి. జాబులు, ఇతరపత్రములు మిక్కిట ముగా పోముచేసికొనిరి. ఇప్పటికింకను ఆరెస్టు చేలేవు. (అ. ప్రె.)

ఆర్. కె. వజ్రుగం శెట్టిగారు టారిఫుబోర్డు సభ్యులుగ నియమింపబడెదరు

రాండుటేబిలు మహాసభ-మైసూరు ప్రతినిధి (స్వకీయవిలేఖరి)

ఉదకమండలము, మే 15:—టారిఫుబోర్డునందు రాజీ నామఇచ్చిన సర్ పద్మాజి నివాస్యగారి స్థానమున ఆర్. కె. వజ్రుగం శెట్టిగారు టారిఫుబోర్డు సభ్యులుగ రూఢిగ నియమిం పబడెదరని తెలియుచున్నది. నాగపట్నం కలెక్టరు జి.యస్. బాజ్ మనుగారు కార్యదర్శిగా నియమింపబడెద రని కూడ తెలియుచున్నది.

రాండుటేబిలుసభ-మైసూరు ప్రతినిధి

రాండుటేబిలు సమావేశమునకు కొన్ని ముఖ్య మగు స్వదేశ సంస్థానములకు ప్రాతినిధ్య విప్లవదనునియు, మైసూరు సంస్థానముపతమున దివాను సర్ విార్ల ఇన్స్పెక్టరుగారుప్రతినిధిగ వెళ్లెదరనియు తెలియుచున్నది.

ఆత్మగౌరవమహాసభ

ఈరోజునందు జరిగిన ఆత్మగౌరవమహాసభవారి తీర్మా నములను అలలునందుండుటకు ఒక ఉపసంఘము నియమింప బడినది.ఆప్పుయ్యలు గ్రామముల దలి బావులను ఉపయోగించు విషయమై సభ్యుగ్రహము జరుపుటకు త్వరలో ఏర్పాటులు జరపబడునని తెలియుచున్నది

పాటియాల విచారణసలుపుటకు గవర్నరు జెనరలు విచారణాధికారిగ నియమింపబడుటకు గురించి సంస్థానాధిపుల ప్రజల మహాసభఅధ్యక్షులగు ఓల్ బిల్ మోచర్లరామచంద్రరావు పంతులుగారు ఈ క్రింది అభిప్రాయములను తెలిపిరి. విచారణాధికారిగ గవర్నరు జెనరలుగారిని పాటియాల మహారాజా గా రెవరిని కోడికో నారే విచారణాధికారిగ నియమింపబడిరి. ఇందుచే ఈ విచారణపై ప్రజలకు విశ్వాస ముండు నని నాకు నమ్మకము లేదు. (రెవెన్యూ)

17 వ తేదీని జరిగిన దర్శనదాడి

వలంటీరుదళముల రాక - శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారు
వలంటీరులను ప్రశంసించుట

బుల్దానా, మే 17:—నేడు ఉదయమునకు ఆహూదా బాధునుండి 50 మంది వలంటీరులు బొంబాయినుండి 100 మందియును వచ్చిరి. మరి 75 మంది ఆహూదా బాధునుండి వచ్చెదరు.

15-వ తేదీని దేవిగారి శాయకత్వము క్రింద బయలుదేరిన మొదటి దళమువారు నేడు మరల నాయత్వమైరి.

15వ తేదీని మిగిలిన ప్రశంసనీయుముగ మెరిసిరిగో నేడుగూడ నటులనే మెరిగవలెను. కలక్టరును కమిషనరును గూడ ఆనాడు మిమ్ములను మెచ్చుకొనిరి. అని దేవిగారు నడిపిరి.

బొంబాయివలంటీరులకు హెచ్చరిక

మీరగు శ్రీ పో యెల్లండియో వెళ్ల వలసియుండును గాని నేడుగారు. అహింసా శాంతములను కాపాడుటలోను కష్టములను పహించుటలోను మీరు బాధ్యతవలంటీరులకు తీసి పోయెదరని చాలమంది తలచుచున్నారు. మీరు యిది నిజము గాదని మీ చర్యవలన స్పష్టమగు పరిపాటి ను. ఈ సత్యాగ్రహము అహింసాత్మక మగు సమరమును విషయమును మీ రన్నటికిని మరవరాదు - అని దేవిగారు నడిపిరి.

పిమ్మట మహాత్ముని దళములోని రెండవ తెగవారు ప్రార్థనలను జరిపి 15 వ తేదీని వెళ్లినవారి నే మరల వెళ్లిరి. మరల ఆస్థలనుండి పోతుంటు నిర్దోషించిరి.

ప్రేక్షకులకు భోజనములయేర్పాటు

పూటకు రెండవారు మాత్రమే చార్జీ

ధర్మనాకు వచ్చిన పాదుగారివారి కందరికిని భోజన ములు పెట్టుటకు అచటి వర్తకులు ఏర్పాటుచేసిరి. ఒకమని పికి ఒకపూట భోజనము పెట్టుటకు రెండవారు మాత్రమే పుచ్చుకొందురు. (ఆ. ప్రె.)

శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారి సంచారము

ఉత్తాడి సమరసంఘమువారే దాడి నడిపించుట

బుల్దానా, మే 17:— ఇటువైపున సరోజినీదేవి గారికి ఉత్తాడియే ప్రధానస్థానముగా నుండునుగాని ఆమె సంచారము చేయుచుండును. ఇచటి సమరసంఘమువారే దాడి నడుపుచుందురు. దేవిగారు బొంబాయి వెళ్లి అటనుండి హోలా పూరు వెళ్లెదరు.

వలంటీరులవైకేసు

ఒకదళమువారు నిరశనవ్రతమును బూనుట

బుల్దానా, మే 17:—నిన్నను పోలీసువారికిని వలంటీరు లకును కలభాజరిగినందున 225 మంది వలంటీరులను ఆరెస్టుచేసిరి. వారిలో 190 మందిపైని ఆక్రమసంఘమునము ఎన్. ఎస్. బా టిలువాలాగారి నాయకత్వముక్రింద వచ్చిన తక్కిన 35 మందిమీ జను 145 నెక్కుక్రింద దౌర్జన్యమునకును కేసు చేయబడిన. ఒక పోలీసును ఉద్యోగి దూషించెనను కారణమున పేరు 35 మందియును నిన్నరాత్రి భోజనము చేయలేదు. నేడు పోలీసుప్రధానోద్యోగి నిన్నను అవమానించిన ఉద్యోగిపక్షమున తుమాపణ తెలిపినను బాటిలువాలాగారు సమ్మతించలేదు. బా మీను యిచ్చెదరని కొందరు తెలిపిననుగూడ వలంటీరులు విన లేదు. ఈకేసు విచారణచేయుటకు బుల్దానానుండి ఫస్టుక్లాసు మేజిస్ట్రేటు సులేమాను కాలిదోయిగారి రివటికి వచ్చిరి.

నేడు ఆహూదాబాధు కయిరామండలములనుండి 220 మంది వలంటీరులు వచ్చిరి. వారిలో 25 మంది ఆహూదాబాధు కార్యకర్తలనుగూడ.

కయిరా-అహూదాబాధు
మండలములలో 10000 మంది
వలంటీరులను చేర్చుట

ధర్మనదాడికి ప్రత్యేకముగా 5000 మందిని చేర్చుట

బుల్దానా, మే 17:—నేడు ఉదయమునకు 500 మంది వలంటీరులు యిచటికి వచ్చిరి. వీరిలో కొందరు బొంబాయినుండి వచ్చిరి. కయిరా, అహూదాబాధు ఈ రెండు మండలముల లోనే 10000 మంది వలంటీరులను చేర్చిరి. వీరిలో 5000 మం డి ధర్మనదాడికిరకే చేర్చిరి.

ఆరెస్టు చేయబడిన వలంటీరులకు ఆహారము

నిచ్చుటకు ప్రజలు నిరాకరించుట

నిన్న ఆరెస్టుచేయబడిన 224 మందికిని ఆహారమునోపక డని పోలీసువారు ప్రజలను కోరగా, ఆరెస్టు చేయబడినవారిని దొరతనమునారే పోషించనలెను" అని ప్రజలవారి. నిన్నను 11 మంది వలంటీరులకు దెబ్బకొట్టిరి. వారిలో 5 గురు ఇంకను వైద్యశాలలోనే యున్నారు. (ప్రె. ప్రె.)

పన్నులనిరాకరణము

18 గ్రామములవారు ప్రారంభింపదలచుట

బుల్దానా, మే 17:—కయిరామండలమున 18 గ్రామముల వారు పన్నుల నిరాకరణమును ప్రారంభింపదలచిరి. చాలమంది భూస్వాములు తమ చరాస్తులకు సంపాదనము లకు పంపివేసిరి. (ప్రె. ప్రె.)

బాటిలువాలాగారి ప్రకటన

బొంబాయి పాదులు వేలకొలిదిగా చేరవలెను

ధర్మనా, మే 17:—మధ్యాహ్నము 12 బొంబాయి పాదులందరూ ముఖ్యముగా పారసీలును వేలకొలిదిగా చేరవలె ను. మనకు విజయము కల్గెయము 700 వత్సరములకు పూర్వము పోలీసుల భారతదేశము నిలవ నీడ నొసంగినందులకు నేడు మీ రాధనమును స్వల్పముగా నైన తీర్చబూనుడు" అని బా టిలువాలాగారు సందేశము నొసగిరి. నేను వెనుక బాధ్యతీప స్తుల నిరాకరణ సత్యాగ్రహమున చేరినపుడు నాతండ్రి చాల ఉక్కుడయ్యెను. తన ఆస్తి నాకుచెందకుండునట్లుచే నెదనెను. ఈ సారి నేనీదృఢాజ్ఞసత్యాగ్రహమున చేర గోరినపుడు "నాయనా నీపుణ్యముండును. వై నులోకిమాత్రము వెళ్లకుము. నీ యిష్టమున వ్చినపుడు మరల యింటికి రావచ్చును" అని నాతండ్రి చెప్పె ను. అని బాటిలువాలాగారిని.

నేడు గజరాతుకళాకాలవారు 40 మందియును మహా త్మునిదళమువారు ముగ్గురును బయలుదేరిరి. నేడు పోలీసువారు దారికడ్డుగా నిలచిరి గాని చుట్టుముట్టలేదు. ఒకదళము 50 ను కియ్యెదరము 50 మరియొకటి 31 మంది మొత్తము 181 మం డి నేడు 8 దళములుగా వెళ్లిరి.

ఆరెస్టు చేయబడినవారి స్థితి

నిన్న ఆరెస్టుచేయబడిన 124 మందిని నేడు మేజిస్ట్రేటు యెడ్డుట వెట్టిరి. వారందరూను గూడ బామిన నిరాకరించిరి. నిన్న సాయంకాలము వారిని ఆరెస్టుచేసినప్పటి నుండియును వారికి అన్న ప్రాసముల నియ్యలేదు. నిన్నరాత్రి వారు ఆరబయటకు కటిక కేలమీదనే పరుండిరి. నేడు యెడ్డుటోనే కూర్చుండియున్నాడు. నేడు మధ్యాహ్నము 1 గంటకు వారికి పోలీసువారు అటుకులను కేగలను పచ్చద్రాక్షపళ్లెను యిచ్చిరి. (ప్రె. ప్రె.)

సరోజినీదేవిగారి ప్రకటన

పోలీసువారిని వలంటీరులను ప్రశంసించుట

బుల్దానా, మే 17:—వలంటీరులు ఆదర్శముగా మెల గిరి. ఇచటమాత్రము పోలీసువారుగూడ చాల మర్యాదగానే మెలగిరి. 15-వ తేదీ మేము దీక్షబూని కూర్చుంటిమి. పోలీసు వారి కేమియును లోచలేదు. 16-వ తేదీ ఉదయమున కమిషనరు నచ్చిన పిమ్మట వారు మమ్ములను ఆరెస్టుచేసి వెలుపలికి గొనిపోయి వదలివేసిరి. నేను బొంబాయి వెళ్లుటకు దర్శనమర సంఘమునా కనుమరిసిచ్చితి దత్తవదాడి ఆరంభమునందే నాయ కత్వము వహించగల భాగ్యము నాకు లభించుట మిక్కిలి గొప్ప అదృష్టము. ఇక నెన్నిసార్లు లైసను నే నీరితిగా సత్యా గ్రహము చేయుటకు సిద్ధముగా నున్నాను" అని దేవిగారు ప్రకటించిరి. (ప్రె. ప్రె.)

పోలీసువారు
డిపో ఆవరణలో చేరుట

వెలుపల నిరోధించుపద్ధతిని మానివేయుట

ధర్మనా, మే 17:—రాత్రి 7 గంటలకు 182 మంది గజరాతు వలంటీరులును 80 మంది బొంబాయివలంటీరులు మొత్తము 262 మంది నలుముఖములనుండియును డిపోమీద దాడినడిపిరి. పోలీసువారు డిపో ఆవరణలోపల చేరియుండిరి. డిపో ద్వారమును బంధించిరి. 19 యెడ్డుట వయసుగల యొక వలంటీరు ఆలిగెదడిది దాటగలిగెను గాని పోలీసువారు వానిని కొట్టి బయటకు త్రొక్కివేసిరి. అతనిని వైద్యశాలకు తీసుకొని వెళ్లిరి. అతడిపుడు శిథిలములో నున్నాడు. తక్కిన వలంటీరులు అచటనే కూర్చుండియుండిరి.

సిక్కులుగూడవచ్చుట

ఇచట 800 మంది వలంటీరులు చేరిరి. వీరిలో సిక్కు దళములుగూడ నున్నారు. (ప్రె. ప్రె.)

వడాలావాడికి వెడలిన వలంటీరుల ఆరెస్టు

400 మందిని ఆరెస్టుచేయుట

బొంబాయి, మే 18:—నిన్న సాయంకాలము కాం గ్రెసు కార్యాలయమునుండి బయలుదేరిన వలంటీరులందరూను నిన్న రాత్రి మామంగలలో కింగ్సు పర్క్-మున వొక పొరుగు లో పగుండిరి. నేడు ఉదయమున వారు చాలమంది నిద్రలేచు పరికి పోలీసువారు ఆ పోటును చుట్టవేసిరి. అంతట వలంటీరులు గాంధీకి జయి అని కేకలువేసిరి. ఆ కేకలనువిని ప్రజలు చాల మంది ఆరెస్టుచేసిరి. నేడు ఉదయమున 7 గంటలకు పోలీసు కమిషనరు హాయిలీగారు ముగ్గురు డిప్టీ కమిషనరులతోను 40 మంది పోలీసు పుర్యోగులతోను ఆ పోటుకువచ్చి మిమ్ములను ఆరెస్టుచేసితి ననెను. తరువాత ఒక్కొక్క బసులో 22 మందిని యెక్కించి వార్డ్స్ నిగ్గుంధస్థానమునకు గొనిపోవలెనని యుద్యో గుల కాజ్ఞా నొసగెను.

80 మంది తప్పించుకొనిపోవుట

ఇటుల వారిని పశువువాడగా అచటనున్న వారిలో 80 మంది యెటులనో తప్పించుకొని వడాలాకు పోయిరి. ఆసంగతి కమి షనరుకు తెలియగానే "ఆరెస్టు చేయబడిన పిమ్మటనే ఆ 80 మందియును వెళ్లిరి. కాన వారిని మీరు మరల నిచటికి లో డొగ్గిని రావలెనని వలంటీరు దళాధిపతితో కమిషనరు చెప్పె ను. దళాధిపతి అందులకు సమ్మతించి వడాలాకు వెళ్లెను. ఈ లోగా వారు 80 మందియును నేడు ఉదయమున 7 1/2 గంట లకు వడాల కొర్రాకలవద్ద కేగి ఒక ద్వారముకడ దాడి సలిపిరి. కాని అచట చాలమంది పోలీసువారు సిద్ధముగా నుండుటచే వారు వలంటీరులను నిరోధించిరి.

20 మంది మరియొకదారి వెళ్లుట

వారిలో 20 మంది మరియొకదారిని వెళ్లి యింకొకద్వార మునుండ లోనికి పోవుటకు యత్నించిరి. అది సాధ్యముకా నందున అచటనున్న ఆం తెపుకొండ నెక్కి డిపోలోకి వెళ్లి పో యిరి. అపుడు వారిని 20 మందిని ఆరెస్టుచేసిరి. పిమ్మట తక్కిన 60 మందినిగూడ ఆరెస్టుచేసిరి. వారిని వానలలో వార్డ్స్ కి తీసుకొని పోవుచుండగా అచటచేరిన వేలకొలిదిప్రజలు గాంధీకి జయి" నిప్పుకు కాఖాయిదా లోడుదియూ" అనగా ఉప్పు చట్టముపోయినది అని కేకలు వేసిరి. (ఆ. ప్రె.)

వడాలాలో స్త్రీలును బిడ్డలును

గూడ ఉప్పు తీసికొనిపోవుట

2000 మంది దాడిలో పాల్గొనుట; 500 మునుగుల ఉప్పును తీసికొనుట

బొంబాయి, మే 18:—నేడు ఉదయమున వడాలావద్ద స్త్రీలును పురషులునుబిడ్డలును 20 వేల మంది పోగుపడిరి. వలం టీరులను ఆరెస్టుచేసిన పిమ్మట ప్రజలందరూనుగూడ ఉప్పురా నులపైబడి ఉప్పునుతీసికొనిరి. పగలు 10 గంటలకు సరికి 500 మునుగుల ఉప్పును ప్రజలు తీసికొనిపోయిరి. నేడు ఉదయ మున 415 మంది నిచట ఆరెస్టు చేసిరి. రేపు మరల క్రొత్త దళములు దాడినలుపుటకువచ్చును. నేడు వీరి కియ్యబడిన ఆహారము మనుష్యులు తినవగినదిగా నుండకపోవుటచే వారందరూ నుగూడ తిరగ్గరించిరి. (ప్రె. ప్రె.)

వడాలావద్ద నేడు ఉదయమున

70 మందిని ఆరెస్టుచేయుట

పోలీసువారు కొందరిని దెబ్బలుకొట్టుట

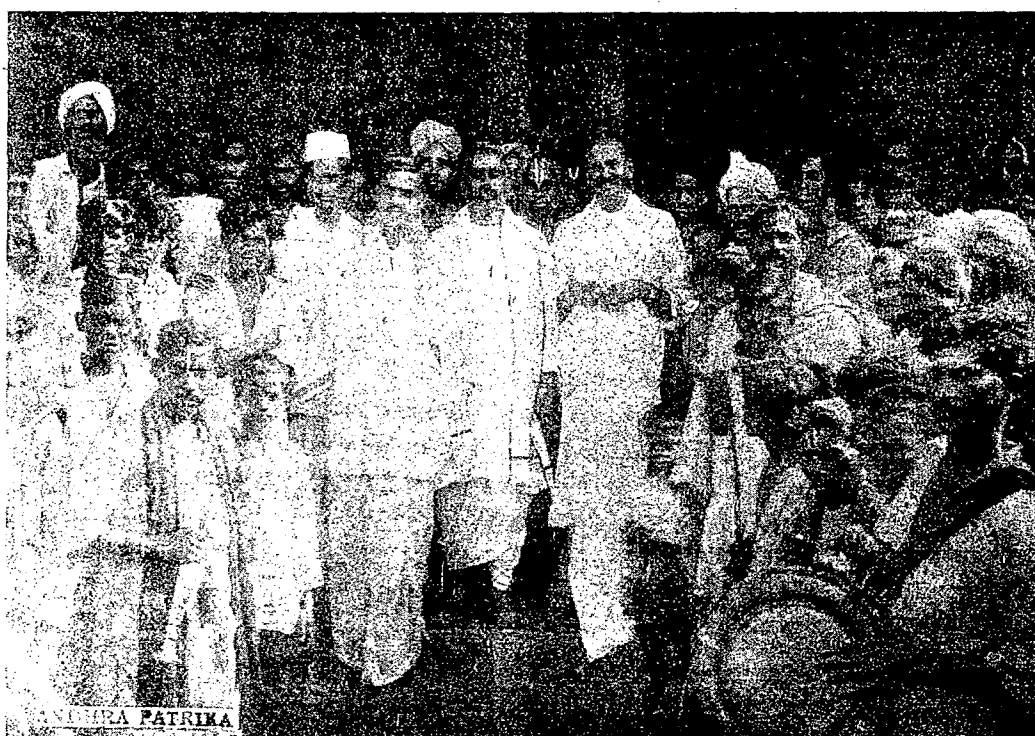
12 గురికి దెబ్బలు తగులుట

బొంబాయి, మే 19:—సత్యాగ్రహ సంఘమువారిచే నియమింపబడిన 100 మందివలంటీరులను చిన్న చిన్న దళములక్రింద చీలిపోయి కాంగ్రెసుకార్యాలయమునుండి నిన్నరాత్రి బయలు దేరిరి. వడాలాకు మెలుదూరముననున్న కొలివాడలో నిన్న రాత్రి వారు నిద్రించి నేడుఉదయమున ఊరేగింపుతో వడాలా కు బయలుదేరిరి. అచట ప్రధానద్వారముకడ వారు పదేసి మందిగల పదిదళములక్రింద విడిపోయిరి. వారు యొకకాలమున నే పదిదళములలో ఉప్పును తీయ వారం భించిరి. పోలీసువారు నేడు మంచి యేర్పాటులను చేసియుండుటచే వారు వెంటనే 7 దళములవారిని అనగా 70 మందిని ఆరెస్టు చేసిరి. పిమ్మట వారిని వడాలీకి పంపిరి. తరువాటలో వారు లాటిల్లను ప్రయోగించిరి. అందువలన 12 గురు వలంటీరులకు, తలమీదను శరీరములమీదను దెబ్బలు తగిలెను. నేడు ఇతర ప్రజలను పోలీసువారు నిరోధింపగలములోపలికి రానీయలేదు. వారిని లైలుదారిచెలుపలకు తరిమివేసిరి. ఇండువరాల్లో నిర్బంధింపబడిన వారిలో 279 మందిపైన మాత్రమే కేసుచేయ బడినను. తక్కినవారి కందరిని నిన్నరాత్రి వదలివేసిరి. (ఆ. ప్రె.)

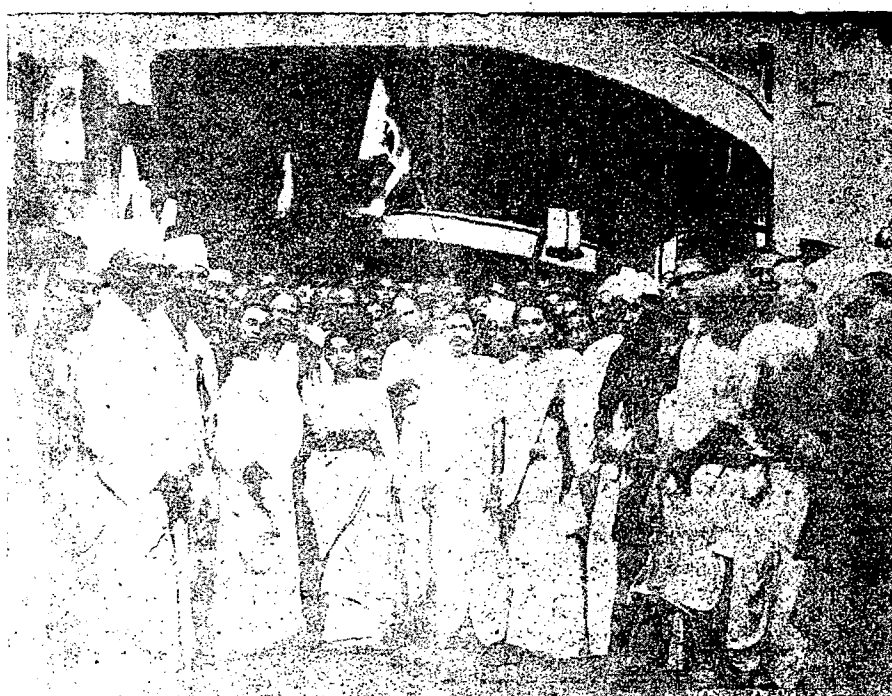
ఆత్మగౌరవ సంఘ సభ

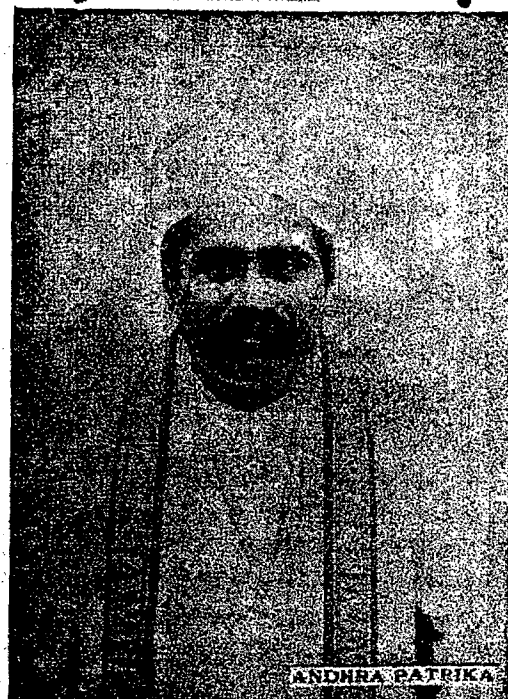
చెన్నరాష్ట్ర ఆత్మగౌరవ సంఘ రెండవ మహాసభ ఈరోజునందు జరిగెను. అధ్యక్షులగు ఎం. ఆర్. జయకరుగారు మధ్య నిలిచియున్నారు. వారి ఎడమ వైపున ప్రధానమంత్రి డా॥ సుబ్బారాయను గారు గలరు. (పి. ఎఫ్. ఎ.)

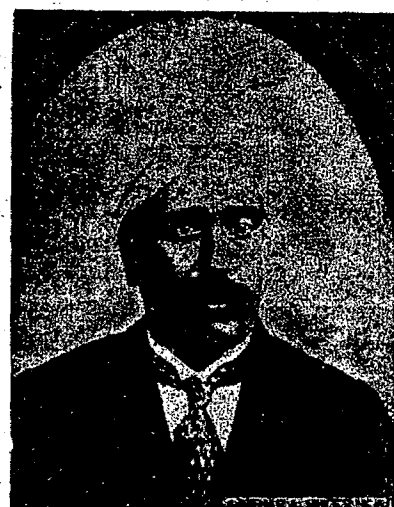
సనాతన విద్యాలయము:— దువ్వూరి సుబ్బామృగారి సనాతనవిద్యాలయము ద్వితీయవార్షికోత్సవాధ్యక్షులగు కలిదిండి గంగరాజుగారికి స్టేషనువద్ద సన్మానము. (వి. శాస్త్రి.)

కంచికత్తెముసందర్శనమున మదరాసు సత్యగ్రహులు ప్రచారము సలుపుట. దుర్గాబాయిమ్మగారు మధ్యనిలిచియు ఆమెభర్తగారు ఎడమవైపునను కెట్టెను కృష్ణయ్యగారు కడివైపునను నిలచియున్నారు. (ప్రె. ఫో. లీ.)

కె. చిదంబరనాథ ముదల్యారు
హిందూ ధర్మాదాయముల బోర్డుసభ్యులుగ నియమింపబడిరి. (పి. ఎఫ్. ఎ.)

ఎం. సంబంధం ముదల్యారు
కోయంబతూరు పక్షిలు, హిందూ ధర్మాదాయముల బోర్డు సభ్యులుగ నియమింపబడిరి. (ప్రె. ఫో. లీ.)

పరిశ్రమలరక్షక పన్నులను రద్దుజేయుట

[వైస్]

రుగ్మీ, మే 14:—ప్రభుత్వమువారు పరిశ్రమల రక్షక పన్నులను రద్దుజేయ నిశ్చయించిరని కన్పర్యేతివులు విలపించుచున్నారు. దీనివలన ఎంతయో సప్తము వాటిల్లి పనిలేనివారి సంఖ్య పెచ్చిపోవుననుచున్నారు. ముఖ్యముగ వాటింగు హాంబరీపరిశ్రమనుగూర్చి విచారించుచున్నారు. ఈపన్నులుండుటవలన ఎగుమతులు తగ్గినాయననియు ఈపన్నుల లక్షణము ఇట్టిదే అనియు బ్రిటిషు మాక్యుటలం దేమి జరిగినను ఎగుమతులు పాడగుననియు, వాటింగుహాంబరీకి ఎక్కువగిరాకి ఉన్నదన్న మాట విశ్వసనీయము గాదనియు గత ఎన్నికలలో స్వేచ్ఛా వ్యాపారమునే వాంఛించిరనియు ఈపన్నులను రద్దుజేయుట అర్థికలాభమునే నిశ్చయించి ప్రభుత్వమువారు తీసివేయునున్నారనియు వాటి నెంతమాత్రము సాగించిరనియు వర్తకసంఘాధ్యక్షుడు గ్రాహంగారు చెలిపిరి. స్వేచ్ఛావ్యాపారమే మోక్షప్రదమనిరి. మనదేశపు సరుకులపై ఇతరులు పన్ను వేసిన మనకుగూడ ప్రతీకారముగ వారి సరుకులమీద పన్నులను విధించుటననుట పాడిగాదనియు అయ్యది పారిశ్రామిక విశ్వాకరమనియు గ్రాహంగారు నుడివిరి.

ఇపుడు అమెరికాలో క్రొత్తముంకము లున్నవి. ఇండియాలో అకాంతిగ నున్నది. ఆస్ట్రేలియావారు దిగుమతులను తగ్గించి ఎగుమతులనే హెచ్చించుచున్నారు. కనడా పరిస్థితులు తృప్తికరముగ నున్నవనిరి. వారు మాతృదేశముపట్ల సదుపాయమును జూపిరనిరి.

10 మంది వలంటీరులు ఉప్పును తేగలుగుట

పోలీసువారు వారినిగూడ అరెస్టు చేయుట

బొంబాయి, మే 18:—వదాలావద్దను మాకుంగావద్దను పోలీసువారు యిటుల అరెస్టు చేయుచుండినను 10 మంది వలంటీరులు యెటులనో పుష్ప దీపాలోనికిపోయి ఉప్పును తీసికొనివచ్చిరి. కానివారు వెలుపలకు రాగానే పోలీసువారు వారిని అరెస్టుచేసి ఉప్పుపాకలోనికి తీసుకొనిపోయి పుష్పతీసుకొని వారినిగూడ వారికి తీసుకొనిపోయిరి. ఇంతవరకు అరెస్టుచేయు లు అరెస్టు చేయబడినను.

దాడివివరములు

నేడు 18 వ తేదీ ఉదయమున 7 గంటలు మొదలు మధ్యాహ్నము 12 గంటల వరకు వలంటీరుల దళములు విడివిడిగా వచ్చి దాడి సలుపుటకు ప్రయత్నించుచునే యుండినను. 120 మంది వలంటీరులను చాల మంది ప్రజలును డిపోజ్గరకు వచ్చిరి. పోలీసువారు వారిని నిరోధింపలేదు.

ప్రజలుగూడ దాడినలుప నారంభించుట

వలంటీరులను నోకదానితరువాత నోకటిగా పోలీసు వారు అరెస్టుచేయుచుండుటచే మొదట కేవలము విరోధము కరకు చూడవచ్చిన ప్రజలుగూడ దాడిసలుపుటకు ప్రయత్నింపసాగిరి. వారందరను తమ బోపిలలోను సంచులలోను బట్టలలోను ఉప్పును నింపుకొని వెడలిపోయిరి. పోలీసుదళములు హెచ్చుగా చేరియున్న స్థలముకడకు వెళ్లివచ్చుట వారు పుష్పను పోలీసువారికిచ్చివేసి ముమ్ములను అరెస్టుచేయుడని కోరిరి. వారిలో 80 మందిని మాత్రమే పోలీసువారు అరెస్టు చేసి తక్కినవారి నందరిని పంపివేసిరి.

కొంతమంది ఉప్పును యిండ్లకు తీసుకొనిపోవుట

వలంటీరుల ప్రజలు ఉప్పుతీసుకొని పలుమార్గముల పోవుచుండుటచే అందరిని పోలీసువారు నిరోధింపజాలక పోయిరి; గాన కొందరు చాల ఉప్పును తమయిండ్లకు తీసికొని పోయిరి.

పోలీసువారిమీద ఉప్పుచల్లుట

నేడు ఉదయమున 7 గంటలు కాకుండనే కొందరు వలంటీరులు వదాలా వచ్చి ఉప్పును తీసుకొని మాకుంగా తోటకువచ్చి అచటన్న పోలీసువారిమీదను అరెస్టుచేయుటకు వలంటీరులమీదను కవివనరు మీదను గూడ పిడికిళ్ల కొలిది పుష్పను చల్లిరి. గాంధీకి జయ అని కేకలు వేసిరి. నేడు మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు వలంటీరు లందరను వదాలానుండి వెడలిపోయిరి. రేపు ఉదయమున మరల హెచ్చుమంది వచ్చెదరని తెలియుచున్నది. అంతయును కాంతిముగాను విరోధముగాను జరిగిపోయినది.

చిత్రకథ

ఈ సందడిలో డిపోజ్కరాకడు ఒకబోరా మహమ్మదీ యుడుగూడ పంటినిండ దుమ్ము రాసుకొని వలంటీరులలో కలిసి పోయెను వానినిగూడ అరెస్టుచేసిరి గాని తరువాత ఒక పెద్ద యువ్వగి వానిని గుర్తింపి వదిలివేసెను. అందరను పెద్దకేకలు వేయుచు కడుపుబ్బ నవ్విరి. (అ. ప్రె.)

సోహనుసింగు ధంజాలుగారు ఉప్పు తీసికొనివచ్చుట

సగరమున ఊరేగింపు జరుగుట

బొంబాయి మే 18:—సిక్కువలంటీరుదళములో ముగ్గురు సిక్కులు వదాలాడిపోలోనికి వెళ్లి ఉప్పు తీసికొని రాగలిగిరి గాని వారు మరల వచ్చుచుండగా వారిలో నిద్రించి పోలీసు వారు అరెస్టుచేసిరిగాని మూడవవారకు సోహనుసింగు ధంజాలు గారు (ఎల్క్విక్ కలు యింజనీరు) మాత్రము పుష్పములను తీసుకొని వెలుపలికి వచ్చిరి. పండిత ముకుంద మాలవ్యాగారును, ఏకాంబర అయ్యారు (హిందూస్థాన సేవాదళము) గారును సోహనుసింగుగారును ఇతరులను మోటారుకారులో కాంగ్రెసు కార్యాలయమునకు వచ్చిరి. జయధ్వజములు చెలరేగినవి. పెక్కువేలమంది కాంగ్రెసు కార్యాలయమువద్ద చేరిరి. బొంబాయి శత్యాగ్రహసంఘసభ జరుగుచున్నది. వదాలాలో పోలీసువారు ఘోరుప్రకారము కావలి కాయుచున్నారు. (ఫ్రీ ప్రె.)

నేడు వదాలకొరారులపై దాడి

నేడు ఉదయమున 5 గంటలకు మరల

ప్రారంభింపబడుట

నేడు ఉదయము 5 గంటలకు మరల దాడి ప్రారంభమైంది. ఒక్కొక్క దళమునకు 10 మంది పంతున వలంటీరులు ఒక్కదళములుగా నేర్పడి యేకకాలమునందే దాడి ప్రారంభించిరి. వారి నందరిని పోలీసువారు అరెస్టుచేసిరి. నేడు ఉదయమున 7½ గంటలకు 50 మంది అరెస్టుచేయబడిరి. (అ. ప్రె.)

దర్శనలో ఒక వలంటీరు వైకెగిరి ఉప్పురాసులను చేరబూనుట

పోలీసువారు దెబ్బలు కొట్టుటచే స్మృతి తప్పి పడిపోవుట

దర్శన, మే 18:—బొంబాయినుండి వచ్చిన దళము వారున్న పోలీసువారిని కనుబ్రామి, ఉప్పు రాసులకు చుట్టునున్న తీగెడకులకడకు వెళ్ళగలిగిరి. వారిలో నొకరకు చందూలాలు కాళిదాసు నాయర్ గారు 10 అడుగుల యెత్తు నుండి లోపలికి దుమికిరి గాని పోలీసువారు లాటిలతో కొట్టుటచే స్మృతితప్పి పడిపోయెను. పిమ్మట అతనిని శిబిరమునకుగొనిపోయి చికిత్స చేసిరి. అతడు కడు శీఘ్రముగానే తేరుకొని మరల డిపోకడకు పరుగిడెను. (ఫ్రీ ప్రె.)

దర్శనలో బొంబాయిదళము శిబిరమునకు వచ్చుట

కాంతి నమరసంఘమువారు ఆజ్ఞాపించుట

దర్శన, మే 18:—రేపు మాతన మగు విధానమును అవలంబించుటకు సమరసంఘమువారు నిశ్చయించుటచే తీగెడకులవద్ద కూర్చుండిన బొంబాయి దళమువారు శిబిరమునకు రావలెనని నేడు సాయంకాలము సమరసంఘమువారు ఆజ్ఞాపించిరి. అందువలన 5½ గంటలనుండి ఆహారము లేకుండనన్న వలంటీరులందరను నేడు సాయంకాలము మరల శిబిరమునకు వచ్చిరి. (ఫ్రీ ప్రె.)

దర్శనదాడి తృతీయ దినము

ఇద్దరు చిన్న బాలురు ఉప్పు తీసికొని రాగలుగుట

బుల్సారు, మే 18:—నేడు మూడవదినము పోలీసువారు 225 మందిని అరెస్టుచేసిరి. ఇద్దరు బాలురెటులనో డిపోలోకి వెళ్లి ఉప్పుతెచ్చి ప్రజలపైని చల్లుచు కేకలు వేయసాగిరి. ప్రజలందరను నోటిలో వేసికొని ఆనందించు చుండిరి.

వలంటీరులు మంచినీళ్లబుడ్లను తీసికొనిపోవుట

నేడు వలంటీరులు మంచి నీళ్ల బుడ్లను ఖద్దరు సంచులను గూడ తీసుకొనియే నేడు దాడికి బయలుదేరిరి.

డిపోలో 6 పుష్పరాసులున్నవి. వానికి ముందుగా కొంతమార్గమున పోలీసువారు కావలియున్నారు. వలంటీరులను పోలీసువారు నిరోధించగానే వారు చుట్టూదూర్చుండిరి. వారిలో కొందరు తీగెడడివరకును వెళ్లిరి. నేడు ఉదయమునుండియు 200 మంది వలంటీరు లచట కూర్చునియుండిరి. (ఫ్రీ ప్రె.)

వలంటీరులు ఉప్పురాసులకడకు వెళ్లగలుగుట

స్వరాజ్యము వచ్చువరకును మే మిచటనే యుండెదము

బుల్సారు, మే 18:—నేడుసాయంకాలము 4 గం 45 నిమిషములకు శ్రీకవిరాజావందగారి నాయకత్వముక్రింద ఆహ్వాదబాదు వలంటీరులు 100 మందిముందునకు త్రొక్కుకొనివెళ్లిరి. ఆనందు గారికి తలవెండ్రుకలును గడ్డమును పొడుగుగా పెరిగి వ్రేలాడుచున్నవి. ఆయన తలమీదనేమియును పెట్టుకొనియుండలేదు. డిపోముందున్న కాలువపైనున్న కర్రవంతెనమీద నిద్దరు పోలీసువారు లాటిలను పట్టుకొని నిలువబడియుండిరి. వలంటీరుకొద్దినమును మునుపేపట నిలిచివెంటనేవారిని తప్పించుకొని తీగెడకులకడకు వెళ్లి ఉప్పురాసులుగల ఆవరణలో నలుప్రక్కలకును చెదరి పోయిరి. “స్వరాజ్యము వచ్చువరకును మేమిటనుండి కదలము” అనివారు తెలిపిరి. ఈ సాహస కృత్యము వలన వలంటీరులు నేడు 500 గజములు ముందుకు పోగలిగిరి. ఇక దిగదడినిమాత్రమే వారు దాటవలసియున్నది.

శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారి ఏర్పాటులు

నేడు దేవిగారు వలంటీరుదళములతో రాలేదు గాని ఉదాడిగ్రామమునకు కొంచెము దూరమునందున్న ఒక మామిడి చెట్టుక్రింద కూర్చుండి ఆజ్ఞలనుసంపాదున్నారు. ఆమెకూర్చున్న స్థలమునకు నెడమప్రక్క నున్న ఖద్దరు శిబిరమునందు సత్యాగ్రహసంఘకార్యాలయము నెలకొల్పబడినను, దేవిగారికికొత్త హామతోనే యున్నారు.

“18 గంటలసేపు మాపు ఆహారమును నీరును గాలియును గూడ లభించునంద పోలీసువారు నిరోధించుటతప్ప మరెట్టి ఆక్రమమును సలుపలేదు. 24 గంటలవరకును మేముటల చలింపకుండ నుండుటచే పోలీసువారికి గూడ అలజడి కగిలినది. అని దేవిగారు నుడిపిరి. (అ. ప్రె.)

రేపు 1000 మంది ఒక్కసారిగా వెళ్ల నుండుట

ఫలితమును శీఘ్రముగానే తెల్పుగోరుట

ఉదాడి, మే 19:—దీనిఫలితమును శీఘ్రముగానే తెల్పుటకు రేపు ఒక్కసారిగా 1000 మంది వలంటీరులను డిపో వైకి పంపుటకు నిశ్చయించిరి.

ముగ్గురు మూర్ఖపోవుట- వలంటీరులకు

అన్న పానముల నిచ్చుట

తీగెడడివరకునున్న వలంటీరులలో ముగ్గురు అన్న పానములు లేని కారణమున సామ్యునీలి పడిపోయిరి. వారిని తీసికొనిపోవుటకు లేచిరందని తక్కినవలంటీరులతో పోలీసువారు చెప్పగా మేము ముందుకు వెళ్లెదము గాని వెనుకకురామని వలంటీరు లనిరి. అందువలన నేడు మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు అటనున్న వలంటీరులకందరికిని అన్న పానములనిచ్చుటకు అనుమతి నిచ్చిరి. సామ్యునీలిపోయినవారిని ముగ్గురిని వైద్యశాలకు గొనిపోయిరి.

సరోజినీదేవిగారు బొంబాయి ప్రయాణమును నిలిపివేయుట

ఈ క్రొత్త యేర్పాటులవలన సరోజినీదేవిగారు బొంబాయికి వెళ్లట మానివేసిరి. “సిక్కితులు తుణతుణమునకు మారిపోవుచున్నవి. గాన నేనిపు డిండినుండి కదల వీలులేకుండ నున్నది. నేను దాడిని విడదాడి దర్శననుండివెడలిపోవుచున్నాను” అని కొన్ని ప్రతీకలు నిరసనగా వ్రాసినవి. వాకట్టియుద్దేశ మెంతమాత్రమును లేదు. ఈదాడి హాస్యాస్పదమనియును చిత్రకథ యనియునుగూడ వారు వ్రాసిరి. వారెటుల వ్రాసిననుసరే గాంధీజీ అనంతరము కార్యభారమును వహించుటకు నియమింపబడినవారి కిది ముఖ్యతమమగు కర్తవ్యమేయగును. వారు యథా కక్షిని దీనిని నెరవేర్చక తప్పదు” అని సరోజినీదేవిగారు నుడిపిరి. (అ. ప్రె.)

చందూలాలు కాళిదాసు నాయకుగారికి

దెబ్బ తగులుట

దర్శన, మే 18:—బొంబాయినుండివచ్చిన దళములోని వారకు నాయకుగారు స్మృతితప్పి పడిపోయిన పిమ్మట శిబిరమునకు గొంపోయి చికిత్స చేసిరిగాని ఆయనకు స్వప్రత గలిగిన వెంటనే మరల డిపోకడకు పరుగిడెను” అని చికిత్స చేసిన డాక్టరు తెలిపెను. (ఫ్రీ ప్రె.)

శ్రీమతి కవినతిగారు వలంటీరుగా చేరగోరుట

నేడుఉదయమున బొంబాయినుండి వచ్చినదళములో కవిగారును ఆయనభార్యయును గూడ వచ్చిరి. శ్రీమతి సరోజినీ దేవిగారిని తప్ప స్త్రీలు మరెవ్వరును దాడిలో పాల్గొన గూడదని మహాత్ము డాజ్ఞాపించినందున మీరు దాడిలో పాల్గొన వీలులేదని ఆమె తెలిసింది. ఆమె యిచట కొన్ని రోజులుండి పిమ్మట బుల్సారువెళ్లి సారాదుకామలవద్ద పికెటింగుచేయును. (ఫ్రీ ప్రె.)

శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారు కారులో డిపోకడకు వెళ్లుట

దర్శన, మే 18:—ఉదయము 9 గంటలకు నేడుఉదయమున 9 గంటలకు దేవిగారు కారులో డిపోకడకు వెళ్లిరి. అచట పోలీసువారు రెవ్వరును లేరు. వారందరను డిపోలోపలనే యుండిరి. అపు డీదేవిగారు వారినిగూర్చి ఫలోక్తిగా ఫరిహాసించిరి. పోలీసువారిని తాకుటగూడ దౌర్జన్యమే యగునని వలంటీరులకు గట్టిఆజ్ఞ యియ్యబడినను.

దేవిగారికి ఆమెకుమార్తె పంపినతంతివార్త

మీ తంతివార్తను చదివి చాల సంతసించితిని. ఈవిరోధమునచూచు భాగ్యము నాకు లేకుండ పోవుచున్నది మైదరాబాదునందు వారందరను తమ భక్తిని మీకు తెలుపగోరిరి అని సరోజినీదేవిగారి కుమార్తె పద్మజాబాబ్ మైదరాబాదునుండి తంతివార్త నంపిరి.

బాటిల్లువాలాగారిని చూచుటకు అతని తలిదండ్రులు నేడిచటికి వచ్చిరి. శ్రీ వి. కె. పటేలుగారు సూరతు వచ్చెదరు. అటనుండి యిచటికిగూడ వచ్చెదరని తెలియుచున్నది. (ఫ్రీ ప్రె.)

వెపావరు అల్లరులు

ప్రభుత్వమువారిొక విచారణసంఘము నేర్పరచుట

సిల్హా, మే 18:—వెపావరు అల్లరులగుర్చి విచారణ చేయుటకు యిండియా దొరతనమువారిొక సంఘమును నియమించిరి. ఈ సంఘమునందు అలహాబాదు హైకోర్టు జడ్జి గౌ|| న్యా|| సర్ నులేమానుగారును కలకత్తా హైకోర్టు జడ్జి పానా క్రిడబుగారును విచారణ సలిపెదరు. (అ. ప్రె.)

స్వవిషయము

గత శుక్ర, శనివారములందు, ఆంధ్రపత్రికను ప్రచురింపజాలనందుకు, చందాదారుల, పాఠకుల తీమాపణను వేడుచున్నాము. ఇంతకు పూర్వము దేశోద్ధారక నాగేశ్వరరావుసంతులు గారిచేరనుండిన ప్రింటరు పబ్లిషరు డిక్లరేషను పనికిరాదని, ప్రధానపు ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటుగారు సేడుడీ తరుపు జేసినందున, జేటివినము చల్లా శేషగిరిరావుగారిచేర అట్టి డిక్లరేషనును జేయవలసివచ్చెను. ఈలోపల ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటు కోర్టువారి సమను ననుసరించి పత్రికా ప్రకటనమును రెండురోజులు నిలిపివేయవలసివచ్చినందుల కెంతయు చింతించెదము. ఇకముందు నుండియు, ఆంధ్రపత్రిక నిరంతరాయముగ ప్రకటింపబడుచుండు ననియు, ఆంధ్రమహాజనులు ఎప్పటివలె పత్రికపై నభిమానాదరముల గనుటబడి, తదభివృద్ధికై తోడ్పడుచుండు రనియు, వినయ పూర్వకముగ వేడెదము. బాంబాయిలో జరిగిన పత్రికానిర్వాహకుల సమావేశమువారు, 20, 21 తేదీలను పత్రికా శాసనముపట్ల అనమ్మతి జూపుటకుగాను హఠాత్తా దినములుగ తీర్మానించి యుండుటచే, రేపటినుండి పత్రిక వెలువడదు. సంపాదకుడు.

పత్రికాసమావేశము

పత్రికా శాసనము మూలమున ప్రకటనమును చాలించిన పత్రికల నభినందించుచు, బాంబాయిలో జరిగిన పత్రికాసమావేశము తీర్మానించెను. కాని, జాతీయపత్రికలు మరికొంత కాలము నిలదుటకు గాను, మొదటి ధరావతును కట్టవచ్చుననియు, ఈ ధరావతు స్వాధీనపరచి కొనబడినవిమ్మట మాత్రము, రెండవమారు ధరావతును కట్టగూడదనియు, సమావేశము నిర్ణయించుటచే, అన్ని పత్రికలును ఏకపక్షము ద్రొక్కుటకు వీలగుచున్నది. ఇట్టి తీర్మానము గ్రాసము పట్ల అనమ్మతి జూపుటకు చాలియుండ గలేదాయను ప్రశ్న ఎటులున్నను, అన్ని పత్రికలును ఒక్కత్రోవ ద్రొక్కుటకు మాత్ర మిడువలన వీలగునని దోచును. దృఢమగు అనమ్మతిని దెలుపు నిమిత్తము సదానందుగారు ప్రతిపాదించిన సవరణ అధికసంఖ్యాకులచే నిరాకరింపబడెను. మహాత్ముని నిర్బంధము పట్ల ఈ సమావేశము అనమ్మతి చూపుచు, ప్రభుత్వమువారు మహాత్ముని వదలిపెట్టి వారితో సమాధానపడవలయునని కోరెను. తమ ధర్మమును నిర్వహించుటకు గాను నిర్బంధితులయిన పత్రికా సంపాదకులను, ఈ సమావేశము అభినందించెను. పత్రికాశాసనము పట్ల వీరు అనమ్మతిని బలముగ

చూపుచు, దీని రద్దు నిమిత్తమై ప్రజలందరును పాటుబడవలయునని, కోరుచు తీర్మానింపబడెను. పత్రికా శాసనము క్రింద పత్రికలపై దీని కొనబడిన చర్య నిరసింపబడెను.

పత్రికాశాసనము ప్రకటింపబడగనే, డిల్లీలోని పత్రిక లన్నిటిపై చర్యదీసికొనుట, ప్రభుత్వప్రతిపాదనమునకు విరుద్ధముగ నున్నదని సూచింపబడెను. ఈ శాసనముపట్ల అనమ్మతిని వ్యక్తపరచుటకుగాను పత్రికలును ముద్రణాయములును ఇరువది, ఇరువది యొకటవ తేదీలందు, తమ సనులను కట్టిబెట్టవలయునని, సమావేశము కోరెను. రామానందఘట్టి, బెల్లీ, కాళీనాథరావు, సవానీగార్లతోగూడిన యొక యువ సంఘము పత్రికాసమావేశ తీర్మానము అమలులోనికి వచ్చునటుల జూచుటకును, ధనము ప్రోగు చేయుటకును, నియమింపబడెను. పత్రికాసమావేశోపసంఘము సలుపు కృషిమూలమున, యాశానము త్వరలో సంతరించునని నమ్మెదము. భారతీయపత్రిక లన్నియు యీ శాసనముపట్ల అనమ్మతి జూపుచుండ, ఆంగ్లో హైందవపత్రికలు మితిలేని సంతసము గనుబటచుట వాని వైఖరికి తగినటులే గన్పట్టుచున్నది. చెన్నపురిలో మద్రాసు మెయిలు పత్రిక పత్రికాశాసనమును సమర్థించుటయ గాక, దీనిని ఖండించిన శ్రీమాన్ వీ.రంగస్వామిఅయ్యంగారి ప్రసంగమునుతీవ్రముగ నిరసించుచున్నది. ఈ పత్రికకు బాంబాయిలో జరిగిన పత్రికాసమావేశము కంటకముగనుండక మానదు. ఆంగ్లో హైందవపత్రిక లెట్టి వ్రాతలను వ్రాసినను, వీనిపై చక్ర్య దీసికొనబడదని, మెయిలుపత్రికకు నిశ్చయమే.

భారత శాసనసభాధ్యక్షులుగ నుండి వశాలు గారు తప్పానర్చిన ఆంగ్లో హైందవపత్రికలపై చర్య దీసికొన దలపెట్టగనే, మెయిలు మున్నగుపత్రికలు హాహాకారముల నలిపెను. కాని ప్రస్తుత పత్రికా శాసనము యీ పత్రికల కెట్టినిరోధము గలిగింపదని, మెయిలుపత్రికకు దృఢవిశ్వాసముగలదు. పత్రికా శాసనముక్రింద, పరిపాలనా విమర్శనము అసంభవమని, రంగస్వామి అయ్యంగారు చెప్పినవిషయమును మెయిలుపత్రిక నిరాకరించుచున్నది. ఇంతవరకు పత్రికల కెట్టి నిరోధములేకబోవుటయే యందుకు నిదర్శనమని చాటుచున్నది. కాని, చెన్నపురిలోను తదితర ప్రదేశములలోను దేశభాషాపత్రికలపై తీసికొనెడి చర్య ఈ పత్రికకు చాలలేదు గాబోలు. తమిళనాడు పత్రిక పూర్ణస్వరాజ్యమునుగాని, సత్యాగ్రహమునుగాని ఆమోదింపకబోయినను, ఈ పత్రిక నుండి ధరావతు కోరబడెను. స్వదేశమిత్రను పత్రిక సత్యాగ్రహమును, గూర్చి ఎట్టిఖండితాభిప్రాయమును తెలుపకపోయినను, ఈ పత్రిక శిక్షింపబడుచున్నది. ఇట్టి స్థితిలో పత్రికలు పరిపాలనమును స్వేచ్ఛగ విమర్శించుటకు వీలగునని తలచుటెటులో తెలియకున్నది. పత్రికల స్వేచ్ఛ నింకను త్వరితముగ నరికట్టి నందులకు, మెయిలు పత్రిక వగచుచున్నది. "హిందూ" పత్రికపై నింకను చర్యదీసికొననందుకు, ఈ పత్రిక వగచుట వింతగాను. హిందూ పత్రిక వ్రాత నుదహరించి, యిది పత్రికాశాసనము క్రిందికివచ్చునని, మెయిలుపత్రికజూపుట, సద్భావమును సూచింపజాలదు. భారతీయపత్రికలు వార్తలపేరుతో అభిప్రాయములను ప్రకటించుచున్నవట. ఆంగ్లో హైందవపత్రికలలో యిట్టిలోప మధికముగ గనుపించు

చున్నది. ఇంగ్లండునుండి లండనుమొచ్చు, మార్నింగుపోస్టు, డెయిలీమెయిలు మున్నగు పత్రికల యభిప్రాయములు దూటరువార్తలద్వారా వెలువడుచుండగ, యీపత్రిక ఎన్నడును ఆక్షేపింపలేదు. ఫ్రీప్రెస్సు, ద్వారా వెలువడు వార్తలగుర్చియే, యీపత్రిక ఆక్షేపణ దెలుపుచున్నదని గ్రహింపవచ్చును. పత్రికలు తమ విధులను గుర్తింపకుండుటచే, యిట్టి శాసన మవసర మయ్యెనని, మెయిలుపత్రిక దెలుపుట జూడ, ఆంగ్లో హైందవపత్రికలకు నిర్బంధ విధాన మెంతగా రుచియినో గ్రహింపవచ్చును. పత్రికలు స్వరక్షణనిమిత్తమై, నిర్బంధముల నెదుర్కొనునిమిత్తమై కలిసి బనిచేయవలసిన యవసరము గలదు. హిందూదేశమునం దింతవరకు పత్రికలమధ్య పోటీయే గనుపించుచు గాని, సహకార మంతగ గనుపింపకున్నది. కాని, సమానోపద్రవ మెదుర్కొనినపుడు, దీనిని నివారించుటకు, పత్రికలు సంయోగావశ్యకతను గుర్తించియుండుట శుభ చిహ్నము. దేశస్వాతంత్ర్యసంపాదనకు దృఢసంకల్పులగు త్యాగధనులెంత యవసరమో, ప్రజాప్రభోధము సలుపవలసిన పత్రికలును అంత యవసరమని వెల్లడియగుచున్నది. ప్రజలకు కష్టములు తటస్థించినపుడెల్ల, పత్రికలు వారియండ నిలచి, చేతనయిన సహాయము గావించుచున్నవి. పత్రికల కిబ్బందులు తటస్థించినపుడు, ప్రజలుగూడ అటులే తోడ్పడునెడల, ప్రజలకును పత్రికలకును మధ్య పరస్పర సానుభూతి సహకారములు ప్రబలి, దేశ సాభాగ్యమునకు తోడ్పడగలవు.

మితవాదుల వైఖరి

బాంబాయిలోగూడిన మితవాద సంఘము వారు గావించిన నిర్ణయములు యిటు ప్రజలనుగాని అటు పాలకులనుగాని, తృప్తిపరుపజాలవు. వీరొక ఖండితమగు మార్గము నవలంబించుటకు వెనుదీయచున్నారు. ఏతీరుననయినను రౌండుటేబిలు సమావేశమునకు బోవుటకు, వీరు సంసిద్ధులయినటుల, తోచును. ప్రజలను కొంతవరకును, పాలకులను కొంతవరకును, మితవాద సంఘమువారు మందలించిరి. కాని, కాంగ్రెసు యుద్యమమునే వీరెక్కుడు తీవ్రముగ నిరసించిరిని జెప్పవచ్చును. సత్యాగ్రహమును వీరు నిరసించుటయగాక, సత్యాగ్రహవలంబుల చర్యలవలననే అధికారులు ప్రతిక్రియల నవలంబింపవలసివచ్చెనని, వీరు సమర్థించుచున్నారు. కాని, నిర్బంధ తీవ్రతను మాత్రము వీరొకవిధముగ నిరసించిరి. కాని యిట్టి వైఖరి నిరుపయోగము. స్వాతంత్ర్య సంపాదనకు వీరు భైక్షుకమార్గము దప్ప వేరొకమార్గమును సూచింపకున్నారు. ఇట్టి మార్గము నిష్ఫలమని, యిది వరకు పెక్కు మార్లు రుజువయ్యెను. పండిత హృదయనాథ కుంజ్రా గారివంటి మితవాద నాయకులుగూడ, భారత శాసనసభనుండి రాజీనామా సీమవలసివచ్చెను. ఆత్మ గౌరవమును నిలుపుకొనుటకుగాను, మితవాదులుగూడ సైమను కమిషనును బహిష్కరించిరి. అట్టిచో ఆకమిషను రిపోర్టును విచారించెడి రౌండుటేబిలు సమావేశమునకు వీరు బోనెంచుట వింతగ నుండకమానదు. మితవాదులు తమంతట తామెట్టి ఫలప్రదమగు చర్యను నవలంబించరు. ఇం

దుకు బూనినవారికి తోడ్పడరు. ఇట్టివారి పలుకులను దేశము ఏమాత్రము గౌరవింపదని తెలుప నక్కరలేదు. మితవాదులను తమ అక్కరల నిమిత్తము పాలకు లుపయోగించినను, సందిగ్ధసమయమున వారి హితవును నిరాకరించుట పరిపాటి కుయినది. వీరిపట్ల పాలకులకు గూడ ఎట్టి గౌరవము లేదని, విడితమగుచున్నది. హోలాపూరులో మార్షలు లాను ప్రయోగింపవలసినయవసరముగలుగలేదని, మితవాద సంఘమువారుగూడ సభిప్రాయ పడుచున్నారు. స్వదేశోద్యమమునయినను, వీరు మన స్ఫూర్తిగ నామోదింప కున్నారు. విదేశవస్తువుల పికెటింగును వీరు నిరసించుచు, నిరర్థకమగు తీర్మానమును గావించిరి. పత్రికాశాసనము నయినను ఖండితముగ నిరసించుటకు వీరికి ధైర్యము చాలక బోయెను. రాండుటేబిలు సమావేశము అధినివేశ రాజ్యస్వాతంత్ర్యవిధానమును నిర్మించుటకు గూడుట మేలనియు, రాజకీయనిర్బంధితులను విడుదలచేయవలయుననియు, మితవాద సంఘమువారు కోరుచున్నను, రాండుటేబిలు సమావేశమునకు తాము పోవుటకు వీనిని పరతులుగ సూచించియుండలేదు. ఇట్టి ఆకునకందని పోకనుపొందని తీర్మానముల గావించుటవలన, మితవాదులు తమకుగాను దేశమునకుగాని, యిసుమంతయు మేలు నలుపజాలరు.

లేబరుపక్షము : ప్రాచ్య దేశ సమస్యలు

అన్ని జాతులకును స్వయంనిర్ణయస్వాతంత్ర్యాధికారము గలదని బోధించిన లేబరుపక్షమువారు అధికారమునకు వచ్చినపిమ్మట, ప్రాచ్యదేశ సమస్యల నొక్కదానిని పరిష్కరింప జాలకుండుట కోచ నీయము. ప్రాతస్మాత్రములను వీరు విడనాడినటుల స్పష్టమగుచున్నది. సైమను కమిషను నామోదించి, వీరు హిందూదేశపు స్వయంనిర్ణయాధికారమును నిరాకరించిరి. కన్సర్వేటివుల వైఖరి నవలంబించి, స్వయంనిర్ణయము గోరెడివారిపై నిర్బంధములను విధించుటలో వీరు తృప్తి చెందుచున్నారు. ఈజిప్టు స్వాతంత్ర్యము పట్ల నింతకుపూర్వము అభిమానము చూపుచుండిన లేబరు పక్షమువారి సమయమున, ఈజిప్టు ప్రతినిధుల కోర్కెలను నిరాకరించి, తమ పరతుల సంగీకరింప వలయు నని అంత్యసం దేశము నొనగిరి. పాలెస్తీనునుండి తమ కోర్కెలను విన్నవించుటకు వెడలిన అరబ్బు రాయబారుల కోర్కెలు గూడ విఫలమయినటుల వార్తలు దెలుపుచున్నవి. అరబ్బుల రాయబారము కోరిన తీవ్రమగు మార్పులను తా మంగీకరింపజాల మని, లేబరు ప్రభుత్వమువారు చాటిరి. అరబ్బునాయకులు, బ్రిటిష్ ప్రభుత్వవైఖరి పట్ల ఆశాభంగమును చాటి, తమకోర్కెలసాఫల్యమునకు దౌర్జన్యరహితసాధనముల నవలంబించెదమని, వెలిబుచ్చిరి. హిందూదేశమేగాక, పాలెస్తీను గూడ దౌర్జన్యరహితసాధనముల నవలంబింప నెంచుట శుభచిహ్నము. పాలెస్తీనులో జన్మించిన క్రీస్తుమహానుభావుడు, దౌర్జన్యరహిత్యమునే బోధించియుండెను. బుద్ధుడు అహింసాసందేశమును ప్రపంచమంతటను వ్యాపింపజేసెను. ప్రాచ్య దేశములు దౌర్జన్యరహిత్యమును నిష్కర్షగ నవలంబించుచుచో, జయముగాంచగలుగుటయ గాక, లోకకళ్యాణమునకు తోడ్పడగలవు.

స్థానికసంఘములతీర్మానములు

స్థానికస్వపరిపాలనసంఘములకు తగిన స్వాతంత్ర్యము లేకుండుటచే, వీనితీర్మానముల కట్టివిలువ లేకున్నది. జిల్లాకలెక్టరు తీర్మానములను విఫలము గావించుటకు వీలగుచున్నది. నూతన మ్యునిసిపలు చట్టమునందు గాని, లోకల్ బోర్డు చట్టమునందు గాని, అధికారులజోక్యము తగ్గలేదు. మాయవరం మ్యునిసిపలు కౌన్సిలునందు, పండిత జవహర్ లాల్ నెహ్రూ, నాగేశ్వరరావు ప్రభృతుల నిర్బంధముల పట్ల అనమ్మతిజూపుచు తీర్మానము గావించబడియుండెను. ఈ తీర్మానమును మ్యునిసిపలు కౌన్సిలు కార్యక్రమమునందు గెజెట్టులో ప్రకటింప వీలులేదని, జిల్లాకలెక్టరుగాను దెలిపినటుల, తెలియుచున్నది. ఇటులనే నేలం మ్యునిసిపలు సంఘమువారు గావించదలచిన అనమ్మతితీర్మానమునుగూడ ప్రకటింప వీలులేదని, మండలపు కలెక్టరుగాను సూచించినటుల దెలియుచున్నది. తీర్మానములు గెజెట్టులో ప్రకటింపబడకపోయినను, పత్రికలలో ప్రకటింపబడి బహిరంగమగుటచే, మండలాధికారుల నిషేధపుటుత్తరువుల వలన, ఎంచదగినఫల ముండజాలదు. జాతీయనాయకులపట్ల గౌరవమును గనుబజుచుట కయినను, స్థానికస్వపరిపాలనసంఘములకు హక్కు లేనిచో, వీని యునికి నిరుపయోగ మని గోచరింపకమానదు. దేశము స్వపరిపాలనము ననుభవించునపుడుగాని, స్థానికస్వపరిపాలన మయినను అభివృద్ధి గాంచజాలదు.

ఇండియామంత్రికార్యాలయభవనము

జూలై 8-వ తేదిన, ఇండియామంత్రికార్యాలయ భవనము, సార్వభౌమునిచే తెరవబడు నని, నేటి వార్తలు దెలుపుచున్నవి. హిందూదేశ ప్రభుత్వము ప్రకటనకుబాధ్యతపహింపవలయుననుచో, ఇండియామంత్రికార్యాలయము రద్దుచేయబడవలె నని, కాంగ్రెసు సభ చిర కాలమునుండియు తీర్మానించుచుండెను. నూతన సంస్కరణముల స్వభావము నిర్ణయింపబడకముందే, లండనులో విశేషవ్యయముజేసి ఇండియామంత్రికార్యాలయమునకు గొప్ప భవనమును నిర్మించుట బట్టి, దేశము గోరిన సంస్కరణము సఫలముగాదని యూహింపవచ్చును. డిల్లీలో ఇండియా ప్రభుత్వము నిమిత్తమై అధికవ్యయముతో నిర్మింపబడిన భవనము గూర్చియే, ఆక్షేపాలు వెలువడియుండ, ఇండియామంత్రికార్యాలయభవనమునిమిత్తము, హిందూదేశపు ద్రవ్యమును లండనులో వెచ్చించుట ఎంత యనుచితమో తెలుప నక్కరలేదు. హిందూదేశద్రవ్యము ప్రజాభీష్టానుసారముగ వెచ్చింపబడనంతవరకు, ఇట్టి కార్యములు జరుగుచునేయుండును. దేశస్వాతంత్ర్యసిద్ధికి పిమ్మటగాని, ప్రజాభీష్టసిద్ధిగూర్చి ఆశ పడుటకు వీలు గనుపింపదు.

బొగ్గుచట్టము : ప్రభువులసభ

ప్రభువులసభలో బొగ్గుచట్టమునకు ముఖ్యమగు నొకసవరణ కన్సర్వేటివులచే ప్రతిపాదింపబడెను. ఇట్టిసవరణ యంగీకరింపబడుచో, ఈ చట్టము ధ్వంసమగునని, భాంపునను ప్రభువుగారు మందలించినను, వీరి హితవు ప్రభువు లామోదింప

దేశోద్ధారక విశ్వదాత కాశీనాథుని

నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు

కారాగృహవాసము

నేటికి ఇరువదితొమ్మిది దినములు

నిర్బంధింపబడినదినము 21-4-1930

రయిరి. ప్రభుత్వాపజయమునకు ఫల మేమగును? కామన్సునభకు సవరణలతో సంగీకరింపబడినచట్టము పంపబడినపుడు, కన్సర్వేటివులు వీనిని కొనసాగించుటకు యావచ్చక్తిని వినియోగింపక మానరు. కామన్సునభలో ప్రభుత్వమువారి సవరణల సందర్భమున నోడిపోవుచో, రాజీనామా నీయవలసి వచ్చును. లిబరలుపక్షమువారు తమతాటస్థ్యము నెంతవరకు నిలుపుకొందురో ముందుగాని తెలియదు. భావిపరిణామముగూర్చి ఇంగ్లండులో ఆతురము ప్రబలక మానదు.

దేశోద్ధారక శ్రీ నాగేశ్వరరావు పంతులుగారి సందర్శనము

శ్రీయుత చల్లా శేషగిరిరావు గారు

దేశోద్ధారకుని సందర్శించుట

ఆంధ్ర పత్రికా సంపాదకులగు శ్రీ చల్లా శేషగిరి రావు గారును జ. నెం. కిరీటిరావుగారును 17వ తేదీ కనివారము దినమున రిడుచవాపర్లిలోయ దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావుపంతులుగారిని సందర్శించి పత్రికపై వచ్చిన నోటిసుల గూర్చి ముచ్చటించి వారి సలహా గ్రహింపవచ్చిరి. పంతులుగారు రిడుచినాపర్లి కెయిలులో చాల ఆరోగ్యముగనే యున్నారు. కాశీని కొలెను ఫలములనుమాత్రమే ఆహారముగ గ్రహింపచున్నారు. ప్రకాశం పంతులుగారుగూడ ఆ కెయిలులోనే యున్నారు. వారుగూడ కులాసాగా నున్నట్లు పంతులుగారు తెలిపిరి.

శ్రీయుత పురాణం

సూరిశాస్త్రిగారికి శిక్ష

ఆరు నెలల కఠినశిక్ష వేయబడుట

బందరు, మే 19:—బందరులో మ్యునిసిపలు కౌన్సిలుకు నున్న శ్రీయుత పురాణం సూరిశాస్త్రిగారిని శిక్ష ఉదయమున పీల్ కోల్ 157 క్రింద పత్రికాసంపాదకుల తా వొంకి నందుకు ఆరెట్టు చేసిరి. శిక్ష ఉదయమున 7 గంటలకు స్త్రీపకీ మేజిస్ట్రేటుకోర్టులో విచారణ జరిగినది. మీద తమపక్ష కోరికరాయని అడుగగా "నేను తమపక్షకోరికను. నాకు కాంగ్రెసురంగమునందు సంతృప్తికావ్యము కలదు" అని శాస్త్రిగారు నడిపిరి. ఆరు నెలల కఠినశిక్ష వేయబడెను. (ప్ర. వి. తం.)

శ్రీయుత వక్త్రీల్ ముఖాది

యజ్ఞ నారాయణ గారికి శిక్ష

ఒక సంవత్సరము విడికైదు, 100 రూపాయలు

జారానా చెల్లించనిచో మరియొక నెల విడికైదు

కాపట్ల మే 19- మండల కాంగ్రెసు సంఘము ఉపాధ్యక్షుడును అడ్వకేటును అగు శ్రీయుత మల్లాది యజ్ఞ నారాయణ గారిని విన్న ఆరెట్టుచేసిరి. ఒక సంవత్సరము విడికైదును 100 రూపాయలు జారానాయన చెల్లించనిచో మరియొక నెల విడికైదును వేయబడెను. ఆయనను మెయిలులో రాజమండ్రి తీసుకొని వెళ్లిరి. (ప్ర. వి. తం.)

ఆంధ్రపత్రికా సంపాదకులపై కేసు

ప్రింటరు, పబ్లిషరులనుండి రూ. 2000 ల ధరావతు కోరుట

ముద్రణాలయమునకు శ్రీ కె. నాగేశ్వరరావుపంతులుగారి "కీపరు" గ నుండురు

(ప్రధాన రాజధానిమేజిస్ట్రేటుగారి సమక్షమున)

ఆంధ్రపత్రికా ముద్రణాలయముయొక్క "కీపరు" గ సంపాదకులను శ్రీయుత చల్లా శేషగిరిరావు పంతులుగారిపై డిక్లరేషను చేయబడిన పత్రికా ముద్రణాలయములకు ప్రాసిక్యూషను వీలచేయరాదని రాజధాని మేజిస్ట్రేటుగారిచే నొసంగబడిన నోటీసును, ఆంధ్రపత్రిక ప్రింటరు, పబ్లిషరులగు డిక్లరేషను చేయబడినదిగ కొరకు నొసంగబడిన నోటీసులు రెండున్న నేటిదినును ఎగ్జూరు ప్రధానరాజధాని మేజిస్ట్రేటుగారి సమక్షమున విచారణకు వచ్చెను.

శ్రీ నేమనరపు రామదాసుపంతులుగారు ఆంధ్రపత్రికా సంపాదకుల తరపున వాదించుచు శ్రీయుత కె. నాగేశ్వరరావు గారు "ఆంధ్రపత్రిక" ముద్రణాలయముయొక్క కీపరుగను, ప్రింటరు, పబ్లిషరులగు డిక్లరేషను గావించియుండినందు, ప్రెస్ అక్టు ననుసరించి "కీపరు" బ్రీటిషు యిండియాలో నుండు నంతవరకును మరొకరిపేరిట డిక్లరేషను చేయబడవలసిన యవ సర మెచ్చుటను లేదనియు, నాగేశ్వరరావుగారి ప్రెస్ కీపరుగ నుండుననియు, వారు జైలులో నున్నంతమాత్రమున వారికి ప్రెస్సుపై "కీపరు" గనుండు పధికారము అంతమొంద దనియు, కావున నాగేశ్వరరావుగారు "కీపరు" గావించినదిక్లరేషను యిప్పటికిని అమలులోనుండు ననియు, చల్లా శేషగిరిరావుగారు ప్రింటరు, పబ్లిషరులుగాననియు, నాగేశ్వరరావుగారి నేటివర కును ప్రింటరు పబ్లిషరు లనియు, వారికారాగారనివాసము వారి నీవదనినుండి తొలగింపబడవలసియు, పర్చిరి.

ప్రాసిక్యూటింగు ఇన్ స్పెక్టరుగారు వాదించుచు కె. నాగేశ్వర రావుగారు జైలులో నిర్బంధింపబడినందున, వారి యంతర ము ముద్రణాలయము నిజమున కవరి యధికార నిర్వహణము లకు లోబడి యున్నదో వారిపై కొన్ని బాధ్యత లిడి యు న్నవి. కావున అట్టివారు డిక్లరేషను చేయు టావశ్యకమనియు, నిర్బంధ ము నందియున్న నాగేశ్వరరావుగారు ప్రెస్సుపై అధికార, నిర్వహణము లు గల వారని చెప్పుటకు వీలులేదనియు వాదించిరి. నిర్బంధమునం దున్నను నీవిలు బాధ్యతల నన్నిటిని కలిగియున్నను, క్రిమి నలు బాధ్యతలను నాగేశ్వరరావు గారిపై మోపుటకు వీలుండ దని కూడ వాదించిరి.

వి. రామదాసుగారు దీర్ఘ కాలము వాదించుచు సమాధాన మొసంగిరి.

మేజిస్ట్రేటు గారు రామదాసుగారి వాదమును కొంత వరకు ఆలకించి "కీపరు" గ నాగేశ్వరరావుగారి ఉండవచ్చునని రా మంగీకరింపవచ్చుననియు, అవిషయ మెట్లున్నను, ఆలోచన పత్రిక నడువ గలందులకై శేషగిరిరావుగారుగాని మరొకరుగాని ప్రింటరు, పబ్లిషరులుగ డిక్లరేషనుగావించి తాముకొరెడి డిక్లరేషనుకట్టినచో డిక్లరేషనుండగ "కీపరు" గ ప్రెస్సును నడిపిండులకై ప్రాసిక్యూషను కేసుకు వాయిదానొసంగి తరువాత విచారించునని యు న్నావించిరి. శ్రీ రామదాసు పంతులుగారు ప్రింటరు పబ్లిషరులుగనుడ నాగేశ్వరరావుపంతులుగారి ఉండవచ్చునని కామురుజువు చేయగలవనియు, వివను మేజిస్ట్రేటుగారు మందోపం గ బో వు నిర్ణయమునకు లోబడి ప్రస్తుత మీ నూ చన నా మో దింతు ను ని రి. వివను మేజిస్ట్రేటుగారు స్వరాజ్యపత్రికపై కేసును విచారిం చిరి.

తీర్పు

మేజిస్ట్రేటుగారు తీర్పుచెప్పుచు ఆంధ్రపత్రికకు కె. నాగేశ్వరరావుగారి ముద్రణాలయముయొక్క "కీపరు" గ నుండవచ్చుననియు, ప్రెస్ చట్టము రెవ శక్తును ననుసరించి ప్రింటరు పబ్లిషరులుగ కేషగిరిరావుగారు డిక్లరేషను గావించి లేదనియు వారు 2000ల ధరావతును చెల్లించవలసినదిగ ఉత్తరువు చేయుచున్నామనియు దీర్చివెప్పిరి.

"వెను" కీపరుగనుండి, డిక్లరేషనులేకుండగ పత్రికను నడిపిండులకు వీల ప్రాసిక్యూషను చేయరాదను కేసును విచారింపుటకు జూను 16 వ తేదికి వాయిదా వేసిరి.

ధరావతు చెల్లించుట

శ్రీ చల్లా శేషగిరిరావుగారు ఆంధ్రపత్రిక ప్రింటరు పబ్లిషరులుగ డిక్లరేషను యిచ్చి రు 2000 ల ధరావతును చెల్లించిరి.

(కేసు విచారణ వివరముగా మరొకదినము ప్రకటింపబడును.

ఆంధ్రపత్రికపై నొసగబడిన నోటీసులు

ఆంధ్రపత్రికా సంపాదకులగు శ్రీయుత చల్లా శేషగిరిరావుగారికి నోటీసు:

ఈ నెల 16 వ తేది శుక్రవారము నాడు మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు యీ దిగువ వివరింపబడిన రెండు నోటీసులును చెన్నపురి ప్రధాన రాజధాని మేజిస్ట్రేటుగారినుండి యొక సి. ఐ. డి. ఉద్యోగి మా కార్యాలయమునకు గొనివచ్చి మా ప్రధాన సంపాదకులగు శ్రీయుత చల్లా శేషగిరిరావుగారికి అందజేసెను.

(1) కే. నాగేశ్వరరావుగారిని అరెస్టుచేసి నప్పటినుండియును 1867 సం॥ 25 వ చట్టము 4 వ సెక్షనుక్రింద మీరు డిక్లరేషను ఇయ్యకుండునే ఆంధ్రపత్రికా ప్రెసును ఉంచి నడిపించుచున్నారు. ఆ చట్టము 512 సెక్షనుక్రింద డిక్లరేషను యియ్యకుండునే ఆంధ్రపత్రిక అనువార్తాపత్రికను మీరు ముద్రించి ప్రకటించుచున్నారు గాన ఆచట్టము 13-15 సెక్షనులక్రింద మీరు నేరములను చేసితిరి. కావున యీ నెల 19 వ తేది సోమవారమునాడు వగలు 11 గంటలకు నాయదుట హాజరై ఈ నేరములకు మీ వైని యేల కేసు చేయగూడదో తెలుపగోరెదను. ఇందులకు మీరు తప్ప గూడదు. 15.5-1930 (సం) ప్ర. రా. మేజిస్ట్రేటు.

(2) 1867 సం॥రం 25 వ చట్టము 4-5 సెక్షనులక్రింద ఆంధ్రపత్రికకు 16-10-24 న డిక్లరేషనులను యిచ్చిన కే. నాగేశ్వరరావుగారు యిప్పుడు చెరసాలలో నున్నారు. ఇప్పుడు ఈ ప్రెసును నిజముగా వశపరుచుకొని నట్టియు యీ పత్రికను ముద్రించి ప్రకటించుచున్నట్టియును వ్యక్తి ఆ చట్టము 4, 5 సెక్షనులక్రింద చేయవలసిన డిక్లరేషనులను యిదివరకును చేసియుండలేదు. కావున యీ ప్రెసును నిజముగా వశపరుచుకొనిన వారును యిప్పుడు యీ పత్రికను ముద్రించుచున్న వారును వెంటనే అవసరమైన డిక్లరేషనులు యిచ్చునట్లు మీరు యేర్పాటుచేయగోరెదను. ఇందులకు మీరు తప్పగూడదు. 15.5-1930 (సం) ప్ర. రా. మేజిస్ట్రేటు.

"స్వరాజ్య" పత్రికపై కేసు కొట్టివేయబడుట

"స్వరాజ్య" పత్రికా సంపాదకులగు శ్రీ జి. వి. కృపానిధిగారిపైనను, డైరెక్టరులైనను యిటులే రెండు నోటీసులు బారీచేయబడియుండెను. నే డిక్లరేషనుగూడ విచారణకు రాగా స్వరాజ్య పత్రికా సంపాదకుల తరపున డైరెక్టరుల తరపున ను శ్రీ కె. నరసింహ అయ్యరుగారు దీర్ఘ కాలము వాదించుచు టి. ప్రకాశంగారి ప్రెస్సుయొక్క "కీపరు" గనున్నారనియు, వారు జైలులో నున్నంతమాత్రమున "కీపరు" గ వారిహక్కులు అంతరింపవనియు, కృపానిధిగారు మానేజరుగ మాత్రమే ప్రెస్సును నడుపుచున్నారనియు, ప్రకాశంగారు పవర్ ఆఫ్ అటార్ని మొదలైన సర్వహక్కులును కలిగి యున్నారనియు, చట్టపరకారము కృపానిధిగారు ప్రిం

టరు, పబ్లిషరుగ నూడ డిక్లరేషను గావించి యుండవలసిన యవసరమే లేదనియు, ప్రభుత్వమువారి చిట్కల కొరకై ప్రజల హక్కులకు భంగము వాటిల్ల జేయరాదనియు, ప్రకాశంగారుచెబునన్న ను వారి యధికారమునకు హక్కునకు ముద్రణాలయములో బడియుండవలసినదేగాని మరొకరికి ఆప్రెసుపై అధికార మెంతమాత్రమును లేదనియు కృపానిధిగారిపై గాని, డైరెక్టరులపై గాని ఈనోటీసు లివ్వబడుట కవసరమే లేదని వాదించిరి.

ప్రాసిక్యూటింగు ఇన్ స్పెక్టరుగారు వాదించుచు ప్రకాశంగారు జైలులోనున్నందున ప్రెస్సు నిపు డెవరనడుపుచున్నారో వారే "కీపరు" లుగ నెంచబడవలసియు అవిషయమే తేలవలెననిరి.

మేజిస్ట్రేటుగారు ప్రకాశంగారి కీపరులుగ నుండుననియు, ప్రెస్ డిక్లరేషను అవసరమేదనియు తీర్పుచెప్పుచు ఇందువలన కృపానిధిగారిపై ప్రాసిక్యూషను కేసు గూడ రద్దు అగు ననిరి.

ఆంధ్రపత్రిక నిలిచిపోవుట

ఆంధ్రదేశమున ప్రజల ఆవేదన ఆయా, నేడు ఆంధ్రపత్రిక రాకపోయేసరికి ఈపట్లగా వాసులకేగాక ఆంధ్రులకెల్లరికి కండ్లుపోయినటు లయ్యె ననుటలో సత్యమొకై లేదు.

"అయ్యో! ఆంధ్రపత్రిక రాకపోయేనే? అగనా! ఇంకెట్లు" అనుమాటలు యెచటికి వెళ్లి నను వివరదెను—అని చెబ వాడ నుండి ఒకరు వ్రాసిరి.

తీమతి కమలాదేవి ఛటో పాధ్యాయగారిని అరెస్టు చేయుట

నేడు ఉదయమున బొంబాయిలో అరెస్టు చేసిరి బొంబాయి, మే 16:—ఉ॥ చ॥ 47 పి॥ కొ॥ 117 నె॥ క్రింద నేడు ఉదయమున బొంబాయిలో స్వగృహమునందు పోలీసు యిన స్పెక్టరులు, లిస్సు, దేశాయిగార్లు తీమతి ఛటో పాధ్యాయగారిని అరెస్టు చేసి ఎస్టు నేడు చెరసాలకు తీసికొనివెళ్లిరి. "బ్రిటిషు సామ్రాజ్యతత్వము తొలగిపోవువరకును పత్యాగహమును సాగింపుడు. భారతదేశమునకు ప్యాతంత్రము వచ్చినచో ప్రపంచమునకంతటికినిగూడ స్వరాజ్యమురాగలదు." అని కమలాదేవిగారునుడిచిరి. (ఆ. ప్రె.)

సవరణ

మదరాసు చిఫ్ ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటుగారు యాదిగన పవరణను నేడు మా కండ్లకేరి:—15 వ తేదిని నేను మీ కంద జేసిన నోటీసులలో శ్రీ నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు ఆంధ్ర పత్రిక విషయమున 16-10-24 తేదీన డిక్లరేషను చేసినట్లు వ్రాసితిని. ఆలేది 16-10-14 అని సరియైనదొన గోరెదను.

గాంధీమహాత్మునితో

రాయబారము

దొరతనమువారు త్వరలోనే ప్రారంభింప నుండుట బొంబాయి, మే 16:—ప్రస్తుత రాజకీయస్థితిగూర్చి దొరతనమువారికి గాంధీమహాత్మునకు త్వరలోనే రాయబారము ప్రారంభము కావచ్చునని బొంబాయి లిబరలుపక్షమువారి ద్వారా తెలియుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

హైకోర్టుబీచిలో సభను జరుప యత్నించుట

పోలీసులు మీటింగును చెదరగొట్టుట చెన్నపురి, మే 19:—నిన్న సాయంత్రము చెన్నపురి మహమ్మదీయులు పాలెస్టిన్ వ్యవహారము విషయమై హైకోర్టువద్ద సభను జరుపదలచిరి. ఈ సభను పోలీసులు నిషేధించి, సభాస్థులని దూరముగా మోటారులో గొనిపోయిరి తెలియుచున్నది. హైకోర్టు బీచివద్దనే హైకోర్టు సబంధములేని వారి యిరువురు వేరొకసభను కొంతసేపు జరిపిరనియు, పోలీసులు వచ్చినవెంటనే యీసభ ముగిసెననియు తెలియుచున్నది.

బాంబాయి, మే 15:—బాంబాయియందలి (ఫ్యూజింగ్) ఇన్స్పెక్టర్ కంపెనీల ప్రతినిధులు సమావేశమై ఒక కార్యసంఘము నేర్పరచుకొనిరి. తెలివో, బాంబాయి లైఫ్, మ్యూజింగ్ యా, ఇండిస్ట్రియలు ప్రూడెన్షియలు ఇన్స్పెక్టర్ కంపెనీల ప్రతినిధులు కార్యసంఘమున ఏర్పరుచబడిరి. వీరు నిబంధనములను తయారుచేసిరి. (ప్రే.పా.)

పదేశవార్తలు

బ్రిటను ఆర్థికవిధానము

(వై. లై. 5)

రుగ్బీ, మే 15: బ్రిటను ఆర్థికవిధానము రెండు విధానములలో నూర్చుకొన్నది. ప్రజలు ఇబ్బందిలేకుండ డబ్బు ఇచ్చుటకు వీలుపడెను. నిరుదు నిర్దిష్టములు పూర్తి జేయుటకు నష్టపూరితముగా ఉండవలెను.

పనిలేనివారికి పనిపూర్వకముగా పనిని నూర్చుకొన్నది. వారిని ఇష్టము వచ్చినట్లు పనిమీద చేయ వీలులేదు. ప్రపంచములో భారత్వము పనిమీద చేయవలెను. పనిలేనివారి సమస్య పూర్తియైనది. జపాను, అమెరికా యుద్ధ తేజస్వీ అస్థిత్వములనుగూడ పనిలేనివారి సమస్య పూర్తియైనది. బ్రాహ్మణులకు చిల్లరధర్మముల వలన వ్యత్యాసమున్నది. అదే నిజమగుకారణ మగుచో తత్వము నివారణజేయు సాధనము కన్పించదు. ధర్మ పూర్తిగా పడిపోయినట్లు జెప్పబడును. నిజముగ అట్టిది గనుక జరుగుచో ప్రపంచమందంతటను సంఘటనలు కలుగును. దానినిలవ పరిశీలులు అభివృద్ధిగాంచునని స్పష్టమగుచు గతరాత్రి బ్యాంకుల సంఘమువారి ద్వారా విచారణమునకు దిగిరి.

బరిహం మందిరమున సార్యభూమి దంపతులు ప్రథమ సమావేశమున సత్పరి.

బొగ్గుగనుల చట్టము

రుగ్బీ, మే 14: ప్రభుత్వ సభలో బెంటుఫర్డు ప్రభుత్వ పరిపాలన పరిషత్తు సభ్యులు. 147 గురు అనుమతులు, 58 గు. ప్రతిపక్షముల నుండి. కామన్సులలో దీనిని తీసివేయకుండ కన్సర్వేటివులు ఎక్కువగా వచ్చెదటగాక యని మాండ్లెరు గార్డియన్ పత్రిక నూచించుచున్నది.

ఇండియా భవనము

లండన్, మే 14: ఇండియా భవనమున సార్యభూమి ముడు జాతీయ తేదీని తెరచును. ఇండియా హోమియన్లు కార్యాలయ ముంచుకును. సర్ ఎ. ఫిట్స్ జెనరల్ సార్యభూమిని ఆహ్వానించును. తెన్నగారు ఇండియా ప్రతినిధిగ నుండురు. రాజాగారి ఆర్డర్స్ అధికారులు సార్యభూమినివెంట నుండురు. భవనమున తెరచిపెట్టడం, భవనమున సార్యభూమి దంపతులు పరిశీలించెదరు. భారతదేశమున జేసిన కంచుకాళము చెంది రాజాగారికి బహుమతిగ నిచ్చిరి.

జనీవా సభ (వై. లై. 5)

రుగ్బీ, మే 15: నల్లమందు దొంగతనముగ బుమైరు నుండి దిగుమతి యగుచున్నదని జనీవాసభలో తెలిసెను.

రానోపు నల్లమందుసభకు అస్థిత్వము, రెవెన్యూ, ఈజిప్టు, స్పెయిను, పోలండు, మెక్సికో, హంగరీ ప్రభుత్వము లనుగూడ ఆహ్వానించెదరు.

రాజకీయ నిర్బంధితులను

వదలివేయవలయును

అధినివేశప్రతిపత్తిని త్వరలో నొసంగెదమని రూపిగా ప్రకటించవలయును

శ్రీనివాసశాస్త్రిగారి సూచన

(సీ. పి. వీ. సర్వీసు)

లండన్, మే 15: గాంధీని వదలివేయుదు. రాజకీయనిర్బంధితులందరిని కూడ వదలివేయుదు. సాధ్యమైనంత త్వరలో ఇండియా దేశమునకు అధినివేశప్రతిపత్తి నొసంగెదమని మాట నొసంగెడు" ఈ మాటనుచూచుటకు, నిన్నటి రోజున కామన్సులలో సభ్యుల కుపస్థానించిన శ్రీనివాస శాస్త్రిగారిచే గావింపబడినది. అన్ని పక్షములకు తెలిసిన భట్టలను హాజరయియుండిరి. గాంధీ యుద్ధమునకు ప్రజల సహాయము మొందుగానున్నను, గాంధీలో పూర్తిగా శీతీభావ పనివారును ఇండియాలో పలువురు ఉండిరియు, కాని, గాంధీ జరిబుచ్చు నభిప్రాయములు వారిహృదయమునుండి తెలుపబడు విషయములనెడి విషయములో శీతీని సందేహములేదనియు, ఇండియాదేశపు స్వాతంత్ర్యవాంఛయే మూర్తిభవించిన

దనిన వర్ణించి గాంధీలో శీతీనియు, ఇండియాకు సాధ్యమైనంత త్వరలో అధినివేశప్రతిపత్తి నొసంగెదమని బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించుచో గాంధీ రాజకీయ నిర్బంధితులనియు, పూర్ణస్వరాజ్యము కావలెనని పట్టుబట్టెడివారని కూడ గాంధీ వారల్గురుగల ననియు వెల్లడియెదపనిగా రాజకీయ నిర్బంధితులను వదలివేయవలయు ననియు శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు సూచించిరి.

రాజప్రతినిధికి

భగవంతుడు తోడ్పడుగాక!

క్యాంటర్బరీ ఆర్చిబిషపు ప్రార్థన (నూటరు)

లండన్, మే 16: రాజప్రతినిధియు, మరీతర భక్తులను ఇండియాలో పలుకబడినవారను దౌర్జన్యమును వారిచే, పరస్పర అసహాయములతోలగించి భక్తులనుబాపి మరల మహృద్ధావమును గలుగజేసి నిలబెట్టి ప్రాచ్యప్రతీచీ సయోధ్య ఏర్పడునట్లుల దైవము తోడ్పడుగాక యని అందఱును దేవతలందఱు ప్రార్థనలను పల్పవలెనని క్యాంటర్బరీ ఆర్చిబిష పుగాడు నూచించిరి. 25 వ తేదీని ప్రార్థనలను పల్పవలెనని.

భారతదేశము

విదేశవస్త్రు బహిష్కరణము (నూటరు)

లండన్, మే 18: భారతదేశ విదేశవస్త్రుబహిష్కరణ తీర్మానమునకు కలుగు ఫలితములను పర్యాయించి ఉచిత రీతిని అంగీకరించి ఒప్పుకొన్న కంట్రాక్టులను భారతీయులు రద్దుజేయుచున్న ఒప్పుకొనరాదని ప్రెంచి వర్తకసంఘమువారు నిశ్చయించిరి. లీ జర్నలు పత్రికావిశేషిని ప్యారిసునుండి దెలుపుచున్నాడు. సభకులకు కంట్రాక్టుప్రకారము రవాణా చేయవలెననిరి.

ఉన్నివస్త్రముల మార్కెట్ కు నష్టము కలుగునట్లుల ప్రపంచవ్యాపార వారిపై అంతర్జాతీయ ఉన్ని సంఘమువారు చర్యను దీసికొనవలెనని తీర్మానించిరి.

నిర్బంధము అమానుషము

రవీంద్ర కవీంద్రసిహితవు

లండన్, మే 18: ప్రభుత్వ నిర్బంధము పోలాపురు లో మిలిటరీ పరిపాలనను నెలకొల్పుటలో పరమావధిం బొందినది. దీనిని గూర్చి రవీంద్రకావ్యముగాను సర్వీంగుహాస్ లో "మ్యాండ్లెరు గార్డియన్" విశేషిలో నిర్బంధములను ఖండించుచు తమ యభిప్రాయముల వెల్లడించిరి. తెల్లవారిని, ఇతర మానవులనుగల సంబంధముల తిక్కినములుగా నున్నవి. ఇవి ప్రస్తుతము తెల్లవారలందఱు విధానములవలన పరిష్కరింపబడవు. స్వలాభమునకై తెల్లవారు చేకొనుచున్న పద్ధతులను గూర్చి కామరుగారు అరమరలేక తమ యభిప్రాయములను తెలిపిరి. అసియాలో విరోధానుభూతి పూర్వముండిన నైతిక ప్రతిష్ట అంతరించినదని ఆంగ్లేయులు గుర్తించుట అవసరము. ఇప్పుడు ప్రపంచమందు విరోధానుభూతి వ్యాప్తమునాట్రములు పాటింతున్నట్లుదగ్గు గౌరవము లేదు. తమ జాతియొక్క అధికత్యమును నిలబెట్టుటయు, తమ పరిపాద్యుల బయట నుండువారిని స్వలాభమునకై పీడించుటయు వీరి నైజమైనదని ప్రపంచము తలచుచున్నది.

హిందూ దేశమునందు ఇంగ్లాండు ప్రతిపక్షమున నెడు గొప్పములకై పూను విధానమును గూర్చి కామరుగారిట్లనిరి. "ఇప్పటి కీక్రిష్ట పరిశీలులు పశుబల ప్రయోగమునకు చక్కబడవు. విశాలహృదయముతో ఇంగ్లాండు ప్రపంచవ్యాప్తముల హిందూదేశము అట్టి సహృద్ధావమును మెచ్చుకొనగలదు. ప్రస్తుతపు నిరంకుశాధికారవర్తన బూనుచున్న నిర్బంధచర్యలు, పోలాపురు, మిలిటరీ పరిపాలనతో సహా, షిట్టి ఫలితముల నొసంగగలవో విషయము తెలిసినవారి కెల్లను విదితమే. నిరాయధులును, సిరపాయలు నైనవారిపై నెట్టి దౌర్జన్యము సలుపబడుచున్నది. ఇండియానుండి వచ్చిన ప్రయోజనీకులవలన కొంచెము చెవి సోకుచున్నది. లా, అర్డరు ఆను గొప్ప పేదలు చెట్టుకొన్నను అట్టి చర్యలు మానవత్వమునకే చెలితి యనుచున్నవని చెప్పవలెను. మానుషత్వమే గదా చట్టములకెల్ల పరమాధి." గాంధీ బ్రాహ్మణుల వేషిణి నూడదను విషయమును గూర్చి కామరుగారిట్లనిరి "ఇట్టి సాహస కార్యములకే గర్వింపబడుచు బడి గట్టు నెడల పొందరలలోనే వారు తగిన అపరాధమును చెల్లించవలసి వచ్చును. బహిష్కరణ పరివేషము వృధా కాబోవు. ప్రతీకారమునకు కాలము రాగలదు."

(బీము సర్వీసు)

పలనైను అరబ్బుల రాయవారము

మార్చింగుహస్త పత్రిక (నూటరు)

లండన్, మే 17: పలనైను అరబ్బుల రాయవారమును ఒకే కెట్టిన నిరాకరించుట జూడ యూరల ఆశయములే సామ్రాజ్యవాదముకంటె ఎక్కువ యన్నటుల ప్యాస్పీజు ప్రభునిచ్యూ కన్పించుచున్నదని మార్చింగు హస్తపత్రిక వానూచున్నది.

ఇండియాలో దౌర్జన్యము

భారత పత్రికలే కారణము

టైముపత్రిక

(బీము సర్వీసు)

లండన్, మే 18: గ్రేటుబ్రిటనులో పత్రికలన్నియు నైతిక ప్రవర్తనమును విడలేదుగాన వాటికి ఒత్తిడిని కలుగజేయరాదని టైముపత్రిక గాంధీగారి అరెస్టునుగూర్చి సంక్రిష్టమువారి నిశ్చయమును బయల్పెట్టినందులకు పోలీసువారు జేయుచున్న పరిశోధనల సందర్భమున వ్రాయుచున్నది. అయితే ఇండియాలో పత్రికలు ఉత్తమ అబద్ధములను ప్రకటించి ద్వేషమును పురికొల్పుచు రక్తపాతమును ప్రోత్సహించుటచే భారతీయుల రాజకీయ ఆశయములు నెరవేరవచ్చునని టైముపత్రిక ప్రకటించుచున్నది. ఇండియాలో ప్రబలించుచున్న దౌర్జన్యమునకు భారతపత్రికలే కారణములనుచున్నది. దానిచేతనే ఇండియా ప్రభుత్వమువారు నిర్బంధవిధానమును అవలంబించవలసి వచ్చెననుచున్నది.

రొధర్తయరు ప్రభుని హితవు

"ఇండియాకు డొమినియన్ ప్రభుత్వము నీయరాదు"

"ఇండియా లేనిచో బ్రిటనులకు తిండిలేదు"

(బీము సర్వీసు)

లండన్, మే 18: డెయిలీ మెయిలుపత్రికలో రొధర్తయ ప్రభువు ఇట్లు వ్రాయుచున్నాడు: బ్రిటిషు నియోజకస్వర్గమువారే భారతదేశపాలకులు. భారతదేశవర్తకములేదే బ్రిటిషు ఉద్యోగులజీతము లిచ్చుటకే వీలుండదని గ్రహించవలెను. పింఛను లిచ్చుటకు వీలులేదు.

డొమినియను ప్రభుత్వము నిచ్చెదమన్న అభయమును రద్దుజేయుదు.

భారతజాతీయవాదులు సామ్రాజ్యమునుండి వీలపొమ్మదమని భిక్షాంగముగ ప్రకటించుటచే మనము వారికి డొమినియను ప్రభుత్వము నీయనక్కరలేదు. డొమినియను ప్రభుత్వమును సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమే సామ్రాజ్యమునుండి అనర్హముగ వీడిపోవుటకు అధికారమున్నది. ఇదే భారతజాతీయ ఆందోళకులు సాధింపవలెను. ఇండియాను పోగొట్టుకొన్నచో స్వయముగలును. మనము ఆందోళకులతో వాణిజ్యక పాలించుటలేదు.

మహాత్ముని విడుదల

1930 మే నెలలో జరుగదు

తిరుత్తనీ, మే 15: గాంధీమహాత్ముని విడుదల ఈ నెలలోనే జరుగనని కొందఱు జ్యోతిషులు వానియున్నారు. గాల మహాత్ముని విడుదల ఈ నెలలో జరగదనమాత్రమే నీ నిపుడు స్పష్టముగా తెలుపగోరెదను. ఏ 7 తేదీని విడుదల జరుగునదియును ముత్యు స్పష్టముగా తెలిపెదను. అని గాంధీజ్యోతిషులు తిరుత్తనీనుండి మాట వ్రాసిరి.

మంత్ర సానులు కావలెను

నెలకు రు. 80 సంవత్సరము నకు 2-50 ల స్కేలుయొక్క యాతలూకుబోద్ధులలో పనిచేయుటకై సర్టిఫికేటుసాందనముంక్రి సానులు కావలెను. దరఖాస్తుల మేనెల 25 తేదీలోగా మా ఆఫీసుకు చేరవలెను.

జి. రామసుబ్బారెడ్డి, స్వకూడు, సంద్యాల తాలూకాబోద్ధు.

విదేశవార్తలు

కార్మిక ప్రభుత్వము

భారతదేశ పరిపాలనా విధానము

కార్మికపక్షమునకు నచ్చలేదు

లండన్, (మే 18) మే 2:—

నిజము చెప్పవలెనన్న కార్మికప్రభుత్వమువారు ప్రస్తుతము ఇండియానుగూర్చి అవలంబించుచున్న విధానము కార్మిక పక్షమువారికి నచ్చలేదని లండనునుండి ఫ్రీప్రెస్ విలేజిరీ డెయిలీ పుచ్చున్నాడు. బ్రీటిష్ పట్టరాని సంక్షోభముగ నున్నది. లాంటి బార్లీ రీడింగుపత్రికమువారుగూడ అవలంబించుచున్నారు. మంత్రివర్గమువారు వెడ్జిఫీడ్ బెన్నెగారికి సంపూర్ణాధికారమును ఇచ్చిరట. ఇతడు ఇర్విన్ ప్రభుత్వము సర్వాధికారము నిచ్చెనట. రాజప్రతినిధి తనదగ్గరనున్న సేవలసర్వీసు ఉద్యోగులను సైన్యమును బెస్టిఫైలు సదుచుచున్నాడని ఈపాటికి అందరను గ్రహించియే యుండురు.

డెయిలీ హెరాల్డుపత్రిక తన అసమ్మతిని దెలుపుచున్నది. మూలీడరు పత్రికగూడ అసమ్మతిని జూపుచున్నది. కార్మికపక్షమువారు రహస్యముగ ఆక్షేపించుచున్నారు. బ్రిటిష్ క్రమశిక్షణముచే గాబోలు నోరెత్తకుండ అందరను మిన్నకుండిరి. నోటంట ఊపిరాడుటలేదు. పూర్తిగ ఇర్విన్ ప్రభుత్వ కార్మికప్రభుత్వమువారి విశ్వాసమును చూడగోనెను. బ్రిటిష్ ప్రజలు, పత్రికలు పూర్తిగ ఆయనపక్షమునే విహించివి. అయితే ఇది అంత నిశ్చయముగ నుండునదిగాదు. ప్రజలు ఏ తుణుముచైనా కుపితులుగానవును. అయితే ఈ క్రిందిసంగతులు గమనార్హములు:— బ్రెయిల్స్ ఫర్ గారిట్టు డెయిలీ పుచ్చుచున్నాడు:— గాంధీగారితో రాయబారములు సలుపుటకు మనము గర్వింపరాదు. జోమినియను ప్రభుత్వమును ఫలానా తేదీని ఇచ్చెననున్న భారతీయులు అంగీకరించవచ్చును. అయితే దానిని తక్షణము ఇవ్వవలెను. 9 నెలలయినపిదప ఇచ్చినట్లు భయంకరము. అసమ్మతమైనను, ఈ అభియముతో బాటు రాజకీయబండిను విడిచిపెట్టవలెను. ప్రజల పౌరసత్వములకు ప్రతిబంధకములను తీసివేయవలెను.

స్వల్పసంఖ్యాకులు గల ప్రభుత్వమువారిట్లు చేయ సాహసించరు గాన ఈ మాత్రము అంగీకరింపజాలవచ్చును. ఎప్పుడు దూరముగ కాలనిర్ణయము లేకుండ బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమునుగూర్చి సమయానుకూలముగ ఇద్దరు తల పెట్టవచ్చును. కాని 10 సంవత్సరములలో పుగ జేయరు. మరియు రాజకీయబండిను విడిచిపెట్టిన ఆక్షేపణలు వచ్చును. రాజీనామాలు ఏర్పడును. ఇంతగూడ జరిగినగాని ఆసంగతి తలపించదు. అయితే అట్టి సమయమున కార్మికపక్షమువారు ఇండియాకు స్వపరిపాలనము నీయవలెన్న వారు ఈ నిర్బంధములకు సమ్మతించెదరేమో చూడవలసియున్నది. ప్రతిపక్షాలు సర్వీసుకు విశేషముగ విధానము కుదురుకుండ అడుపడితేని వారి విధానమును మనము ఒప్పుకొని సాగించవలసినదేనా? అంగీకృతముగ రూపమున మనము జోమినియను ప్రభుత్వము నీయగలమా యను సందియమున్న పురు తక్షణము దానిని స్పష్టముగ డెలుపవలెను. ప్రతిపక్షము దీనికి సమ్మతించినాడు మనము భారతదేశ ప్రభుత్వమున కెంతమాత్రము బాధ్యతను నిరాకరించవలెను. మంత్రివర్గమువారు నానిచిరేని మరల ఇండియాను జయించవలసివచ్చును.

నార్తవెస్ట్ర ప్రాంటియరు

పరిస్థితులు

(వై డెస్)

రూస్, మే 15:—పిసావరజిల్లాలో మామండు సరిహద్దులో తరంగాజీ హాజీచే 11 వ తేదీని చర్యను దీనుకొన్న పిదప రాష్ట్రములందున్న కొందరు గ్రామములను నిరాయుధులుగ జేసిరి. పెక్కుమంది నాయకులు వారిలో ఆరస్తుచేయబడిరి. హాజీ కొడుకు ప్రాగుజీన లక్ష్మీరంప 12 తేదీని రాయలు వైమానిక దళము ముట్టడించెను. ఉత్తర జిరపానులో 11 వ తేదీని వజీరు 400 మంది బోరీ రక్షకస్థానమును ముట్టడించిరి. ఒక రక్షకబంటు చనిపోయెను. రాయలు వైమానిక దళము లక్ష్మీరంపను ముట్టడించిరి. 11 తేదీని వీరిపై దాడిని సల్పుచునే ఉన్నాడు. 12 తేదీని లక్ష్మీరంప చెదరిపోవుచున్నట్లు డెలివరబడి. అందుచే మరల వీరిపై చర్యను దీనికొన గలచలేదు. 12 తేదీ రాత్రి వైసజెప్పిన రక్షకస్థానమును తేగల పురు ముట్టడించిరి. 13 తేదీని వైమానికులు ముట్టడించవలసినచెప్పిన కామన్సుస్థలో ఇండియా పరిస్థితులను డెలుపుచు ఇండియామంత్రి వెడ్జిఫీడ్ బెన్నెగారు డెలివరి.

జనీవలో ఇటలీ ఫ్రెంచివిదేశాంగ మంత్రులు తమకు

భరిసాగరము గానలసిన విషయములను చర్చించెదరు.

ఎన్నికలను జరుపవలయును

ఇండియామొక్క నిజమైన ప్రతినిధులెవరో కనగొనుట కిదియేమార్గము

శ్రీయుత సత్యమూర్తిగారి వ్యక్తాట

చెన్నై, మే 18:—శ్రీయుత ఎస్. సత్యమూర్తిగారు పత్రికల కీ క్రిందిప్రకటన పంపుచున్నారు:—

మంచిచెడ్డలను పరిశీలించవలయునని ఇండియా దేశమును తోరుచు ప్రస్తుత రాజకీయపరిస్థితులను గూర్చి రాజప్రతినిధి బహిరంగముగా ప్రకటనగావించి సమకట్టుటకు నేను మెచ్చుకొనుచున్నాను. నిర్బంధవిధానము పనికిరాని రాజప్రతినిధి యు వారి సలహాదారులను గుర్తించినయే దీని భావమును నని నే నాశించుచున్నాను. తమ ఘరానాను గూర్చియే పట్టుబట్టక ప్రభుత్వము వారి క్రింది మామవిషయములను పంచరించిన గాని ప్రస్తుతపరిస్థితులు చక్కబడ నేరవని రాజప్రతినిధి గుర్తించుననియు నేను నమ్ముచున్నాడను (1) కేరీరాపాయమును గాని ఆర్మీనెట్టు మును కాని కలిగించి రని న్యాయస్థానముల చేతి క్రింద పబ్లికేషన్ వారినితప్ప, తదితర రాజకీయనిర్బంధితులనందరిని వదిలివేయుచు నొక ప్రకటన గావించవలయును.

(2) ప్రత్యేకకాసనముల నన్నింటిని, అందులో ముఖ్యముగా పత్రికాకాసనమును వెంటనే రద్దుపరచవలయును. రాయబారముల ప్రారంభించి, ప్రస్తుత విపరీతపరిస్థితులను తాత్కాలికముగనైనను సంత మొందింపవలయును. ఇది జరగవలయునని స, స్వల్పసంఖ్యాకులకు తన సంతకముతో, ఇండియాకు ఆధిపత్యే ప్రవర్తింపర రాజకీయ ప్రజాశక్తిను నిర్ణయించుటకే రాండుటేబిలు సమావేశము జరుపవలయునని సార్వభౌమని ప్రభుత్వమువారును, రాజప్రతినిధియు మాత్రమైనట్టియు, స్పష్టమయినట్టియు నగు నొక ప్రకటనను మరలగావించుట. చాల యవసరమని నాయభిప్రాయము.

1929 సంవత్సరం నవంబరు 1 వతారీఖునాటి రాజప్రతినిధిగారి ప్రకటనలో నిట్టిభావము యిమడియున్నదని తిబరలు పక్షమువారును, ఇండియాదేశపు తదితర రాజకీయనాయకులును నమ్మియుండిరి. యదార్థ మేదియయినను, వైసమాచింపబడిన యుద్ధే కే ము కొరకే రాండుటేబిలు సమావేశము జరుగుచున్నదని యభిప్రాయమును ప్రకటించబడినగాని తామసమావేశములో పాల్గొనజాలవని తిబరలు పక్షమువారును కాంగ్రెసేతరాజకీయపక్షములవారును స్పష్టముగా ప్రకటించెదరని నేనంతయు నాశించువాడను. రాజప్రతినిధి మొదటి ప్రకటననుగూర్చి నాయకులధిల్లి ప్రకటనను గావించుటలో సందర్భించినట్లుగ నే నేడునూ వీరు కాంగ్రెసేతరపక్షములవారు సమయానుకూలముగా పంచరించెదరని నాక్షణికంగా నమ్మకమున్నది. హైదరాబాదుగూడ గట్టిగాపట్టుదలబూని వైసమాచించినట్టి ప్రకటనను గావించుట తప్పనిసరి యొనరించుట వారికి కర్తవ్యమై యున్నది.

బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యమును బహిష్కరింపవలయుననుట దేశమును ప్రేమించేవారెల్లము విదేశవస్త్రములను బహిష్కరింపవలయుననెడి ప్రచారమును యింటింటికి తిరిగి వింపవలయుననియొక భద్రతత్వైర్ది ప్రోత్సహించవలయుననియు మాలవ్యాపండితుడు గావించియున్న ప్రార్థన నే నేనిమరుగలగావించుచున్నాను. సాధ్యమైనంతవఱకు నిర్ణీతములగు కొన్ని బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యమునూడా బహిష్కరింపవలసిన నాయభిప్రాయము. ఈవిషయమున మనమందరమును కార్యనిర్వహించుచున్నాను. చెన్నైపురియందలి స్వదేశీ సమితివారు తమకు సాధ్యమైనంత వనిసంతయు యావిషయమున జేయుచున్నారు. మాకు సాధ్యమైనంత సహాయము నొనరింపవలయునని దేశీయులను తోరుచున్నాడను.

నిజమైన ప్రతినిధులు కావలయునన్న ఎన్నికలను జరుపుదు

వైస మాచింపబడిన మరకు లంగీకరింపబడిన గాని రాండుటేబిలు సమావేశములో పాల్గొనవచ్చని కాంగ్రెసేతర పక్షములవారిని నేను మరల ప్రార్థించుచున్నాను. ఇండియామొక్క ప్రతినిధిగా మాత్రమే తమ్ము యాహ్వానించుచున్నారటను వారు గ్రహించెదరని నానమ్మకము. నేను దేశీయులకుగల రాజకీయాభిప్రాయములను చూచిన రాండుటేబిలు సమావేశములో మరకులతో నవసరము లేక యే పాల్గొనవలయునని ఎన్నికల ప్రక్రియ గానిన యేపక్షమునాకిని వోట్లీంతమాత్రము రాననుటను వారు గ్రహింపవలసియున్నది. రాండుటేబిలు సమావేశము అట్లాబరు నెలఖరన జరగనున్నది. ఈసభకు నిజముగ దేశీయుల ప్రతినిధులగువారే రావలయుననెడి కోర్కె సార్వభౌమని ప్రభుత్వమునకును, రాజప్రతినిధిని గలదేని, సభకు ప్రతినిధులను అహ్వానించుటకు పూర్వము ఇండియాలో నెన్నికలను నిర్వహించవలసి నేను వారికి సలహానుగా గూర్చియున్నాను.

డను. రాండుటేబిలు సమావేశములో పాల్గొనవచ్చునా, పాల్గొనకూడదా యను పుస్తకమును ఎన్నికల ప్రక్రియ కాగలదనియు, ఎన్నికలకు ఫలితముగా, ఇండియాపై సమావేశములో యసశీ పాల్గొనరానియో, లేక పాల్గొనవలసినను వైసమాచింపబడిన మరకులకు తక్కువ మరకులు పనికిరావనియు సుబోధితమున ననియు నేను వారికి నామాటగా చెప్పుగలను. మరకులతో నిమిత్తము లేకనే పాల్గొనవలయునని యేర్పైనను నూచించిన, హేళనయే వారికి లభించును.

క్రమపద్ధతుల ననుసరింపవలయును

కాని, ప్రభుత్వమునా లేది యొనరించినను, యేది యొనరింపకపోయినయో, సమావేశమున కాహ్వానములను పొందెడివారు వైసరకు లంగీకరింపబడిన గాని తాము రాజాల మనిరి. లేక తాము సమావేశమునకు చెడలక పూర్వమే ఎన్నికలు తప్పక జరుగవలయుననియే ప్రభుత్వమువారికి డెలుపవలయును. ఇట్లానరించినచో, ఉచితానుచితభావము గలవార లందరకును నచ్చెడి క్రమపద్ధతులనే యనుసరింపవలయునని రాజప్రతినిధిగారిని వారు తోరుట యగును.

ఎన్నికలకు సంసిద్ధులగుడు

ఎన్నికలకు సంసిద్ధులుగా నుండవలయుననియు, రాండుటేబిలు సమావేశములో పాల్గొనుటయూ, మానుటయూ యను ప్రక్రియ ఎన్నికలలో ప్రాముఖ్యము నొసంగవలయుననియు, యీ రాజధానియందలియు, ఇండియాయందలియు నియోజకవర్గాలవారిని నేను తోరుచున్నాను. నేటి యుద్ధయములో ముసెల్లరము నొకేవిధమునగాని, నొకే పరిమితినుట్టుకు గాని పాల్గొనలేక పోవచ్చును. అయినను, యీ యుద్ధయమును నడిపించుచున్న ధైర్యయుగు లగు శ్రీ పురుషుల యెడ మనకు గల బాధ్యతను నిర్వహించవలయుననిన దేశమునెడలను, మన యెడలకు మనకుగల బాధ్యతను నిర్వహించవలయుననిన, మనలో ప్రతియొక్కరును యీ యుద్ధయమునకు మనచేతనయంతర సహాయ మొనరింపవలయును. ఎట్టి మరకులతోనూ నిమిత్తము లేకయే రాండుటేబిలు సమావేశములో నెట్టి నిజమును హైదరాబాద్ ప్రతినిధియైన నేటి పరిస్థితులలో పాల్గొనినయెడల, నది యీ దేశపు భావిదశపట్ల గొప్ప ద్రోహ మొనరించుటయేయగును. ఇట్లానరించువారు యధార్థ మగు ప్రతినిధులు గానేరరని నియోజకవర్గాలు నిరూపింపవలసియున్నది.

పరిపాలకులు వారిచర్యలను బట్టియే

విమర్శించబడుదురు

రాజప్రతినిధిగారు తమ ప్రకటనలో చివరను స్పష్టములగు భావములను వెల్లిబిచ్చియున్నారు. ఈ స్పష్టభావమునకు మేము కూడా చాలబంది ప్రతిస్పృహమును ప్రకటింప నభిలషించుము. రాజప్రతినిధిగారికి సదుద్దేశములు గలవనియు వారికి నచ్చిన కీర్తిని ఇండియాకు నేనయొనరింప నిష్పగించుచున్నారనియు మేము గుర్తించియే యున్నాము కాని, తాము గావించెడి పనులనుబట్టియే పాలకులయొక్క మంచిచెడ్డలనిర్ణయింపవలయును. రాజప్రతినిధిగారికే యిష్టమున్నచో వారు ఇండియా బ్రిటిష్ దేశములకు కాంతియుతమును గౌరవయుతమునను యొపబడిక కుదుర్చగలరు. ఈసమస్యను పరిష్కరించుటలో వారియభిప్రాయము రమారమి యాఖరుమాటయే. వైస మాచించిన విధమున స్పష్టభావమును వారు ప్రకటించినచో దేశమును ప్రతిస్పృహమును ప్రకటించును. ఇది యసంభవమే యగుచో నేదేశము యొక్కయైనను స్వాతంత్ర్య యుత్తములు యొక్కరితిగనే ముగియగలవనియు నయ్యాది జనుమును పొందుటయే యనియు మన మెల్లరము తెలియుదుము గాక!

విజయనగరం

11-5-30 తేదీ సాయంత్రం 6 గంటలకు స్వరాజ్య వైదానములో సభజరిగెను. శ్రీయుత శ్రీపాద వెంకటనారాయణగారు గాంధీమహాత్ముని నిర్బంధించిన పిమ్మట జరిగిన దేశపరిస్థితులు విపులముగా చెప్పిరి. కాకినాడనుండి వచ్చిన అంగజాల వెంకటేశంగారు మహర్షి సాంబమూర్తిగారి నాయకత్వముక్రింద 6-4-30 లగాయతూ వారిని నిర్బంధించువరకు చొల్లంగివద్ద ఉప్పును యేవిధముగా తయారుచేసినది చెప్పిరి. పిమ్మట అక్కడ పోలీసులుజేసిన అల్లరులు చెప్పిరి. విదేశవస్త్ర బహిష్కారమును గురించి కాకినాడలో కల్లు సారాయ దుకాణములవద్ద పికటింగు చేయుచు తదితర విజయముల నెట్లుపొందుతూ యున్నది స్పష్టముగా చెప్పిరి. తగవాల కాకినాడనుండి వారు తీసుకొనివచ్చిన స్వరాజ్యలవణమును బహిరంగసభలో జేలంతేసిరి సభలో చాలమంది స్వరాజ్యలవణమును కొనిరి. విదేశవస్త్రదహనమునూడ జరిగెను. మరుసటిదినమున వెంకటేశంగారు పురవిధులలో తిరిగి స్వరాజ్యలవణమును అమ్మిరి.

(ఒకటి)

అంధ విశ్వవిద్యాలయము

గత మాసపు పేజీలలో జరిగిన యాక్రింది పరీక్షలం దీనిన పేర్కొనబడిన అభ్యర్థులు కృతార్థులై.

మొత్తము పరీక్ష

8 వ తరగతి 1 మాత్రము

(ఇంటర్మీడియటు పరీక్ష-మాత్రము నిబంధనలు)

పూర్తి పరీక్ష:-

1 వ తరగతి.

4 31 79 80 111 128 134 144 167 234 271
317 321 328 329 341 342 353 364 367 383 405
413 415 428 687 699 717 722 753 814 820 909
970 1016 1023 1075 1076 1156 and 1212.

2 వ తరగతి.

2 3 6 8 10 11 15 16 27 28 29 33 40 41 42
49 52 56 58 59 60 62 64 66 68 69 70 72 74 75
76 78 82 83 84 87 103 109 112 113 114 115
117 123 129 135 137 143 145 148 150 152 159
165 169 180 182 186 188 193 192 193 194 195
196 197 220 206 208 209 213 219 220 224 226
228 238 239 243 244 245 247 248 249 252 254
255 260 263 265 267 268 269 270 272 273 274
275 276 312 314 318 336 337 347 349 350 353
356 357 360 361 365 368 369 371 373 381 392
396 400 401 404 410 411 417 420 421 430 431
437 438 440 453 454 457 459 463 471 472 476
479 481 482 489 498 500 501 502 505 514 520
526 530 537 541 542 546 548 553 554 556 558
587 590 592 594 599 606 615 620 626 641 654
655 662 664 666 668 685 690 691 692 693 698
700 701 705 708 711 712 713 731 733 735 736
737 738 740 743 744 747 749 763 766 774 775
778 782 784 787 811 812 815 816 818 819 826
827 829 830 835 837 838 839 840 844 846 847
849 850 851 852 856 862 863 869 906 907 908
917 921 923 924 925 943 950 951 956 957 959
961 966 973 976 978 980 984 989 991 1004
1006 1007 1008 1009 1010 1012 1013 1015
1020 1022 1033 1039 1041 1042 1044 1046
1054 1056 1054 1068 1071 1082 1084 1086
1089 1099 1102 1104 1109 1112 1114 1122
1123 1124 1126 1127 1128 1130 1132 1133
1135 1138 1143 1144 1145 1147 1153 1158
1159 1161 1162 1163 1170 1174 1179 1182
1185 1187 1190 1195 1197 1203 1207 1217
1218 1221 1222 1225 1230 and 1231.

1-వ భాగమును మాత్రము కృతార్థులైనారు

9 12 14 17 23 25 36 37 38 43 51 57 61 77
81 85 86 89 90 92 94 95 96 99 100 101 104
106 108 110 119 121 122 127 136 140 147
149 153 156 160 162 164 166 168 170 172
175 177 178 179 185 187 201 204 212 214
215 216 222 227 229 235 240 251 253 261
264 266 308 309 310 311 313 326 327 330
331 332 334 338 340 343 345 346 348 351
363 375 377 378 380 382 384 389 390 391
398 399 403 412 418 422 423 424 426 439 445
448 449 450 451 452 455 458 460 461 464
468 469 473 474 475 480 483 486 487 488
490 499 504 506 510 513 517 523 524 527
529 533 534 535 536 538 539 540 543 544
545 547 559 560 562 563 564 567 674 576
579 580 589 596 598 603 604 605 607 608
614 616 618 619 621 623 624 627 629 630
631 635 636 639 642 643 644 647 648 656
658 661 663 665 669 672 674 678 681 682 684
689 694 695 696 697 704 709 710 714 718
723 724 727 734 739 742 745 746 750 751
758 767 779 783 785 789 821 823 824 825 828
832 836 841 842 843 848 852 859 866 905 911
914 916 920 946 949 952 960 964 971 974 977
983 998 999 1002 1005 1014 1017 1018 1024
1026 1028 1036 1037 1048 1049 1063 1069
1072 1078 1079 1080 1081 1085 1093 1394
1098 1101 1103 1105 1106 1108 1111 1113
1115 1118 1119 1125 1129 1136 1137 1139
1140 1142 1146 1152 1157 1168 1169 1171
1172 1176 1189 1193 1196 1200 1202 1204
1205 1206 1208 1209 1210 1213 1215 1220
1223 and 1232.

2 వ భాగమును మాత్రము కృతార్థులైనారు

1 5 7 9 12 14 17 18 19 20 21 22 23 24 25
26 30 34 35 36 37 38 46 50 54 55 61 65 67
71 73 77 81 90 93 94 95 96 97 98 99 101 102
104 106 107 108 110 116 118 120 121 122
125 130 131 133 140 149 153 157 161 162
163 164 166 170 174 177 178 179 181 189
225 227 229 232 240 241 242 250 253
257 259 261 264 266 308 309 310 311
313 315 316 319 320 323 324 326 335 338

340 344 345 346 348 351 354 359 362 363
370 372 374 377 379 380 384 385 386 389
397 399 403 405 408 412 419 424 426 427
432 433 434 436 441 443 445 446 447 448
449 451 455 456 458 461 464 469 470 473
474 475 478 478 480 483 485 486 487 488
490 491 492 494 496 497 499 503 504 507
508 509 510 511 512 517 518 519 521 522
524 525 528 529 532 533 534 536 538 540
543 945 551 552 559 560 563 574 578 579
580 583 584 588 589 591 593 595 596 597
598 600 601 603 604 605 607 610 611 613
614 617 618 621 622 623 625 627 628 629
630 631 232 633 634 635 636 639 640 642
244 645 646 648 650 652 653 656 657 658
659 661 665 669 670 671 673 674 681 682
683 684 686 689 694 695 702 703 706 707
709 710 718 719 720 721 723 727 730 732
734 751 752 754 757 758 759 760 761 762 764
765 772 773 785 789 813 817 822 823 824 825
828 833 836 842 843 848 853 855 857 858
859 864 865 866 867 868 905 910 911 914
916 918 919 920 922 944 945 946 947 949
952 953 954 964 965 968 969 972 977 979
982 983 985 986 988 990 997 999 1000 1002
1017 1018 1024 1027 1031 1032 1034 1036
1037 1038 1040 1043 1045 1047 1049 1051
1352 1053 1066 1067 1069 1072 1074 1077
1078 1080 1081 1092 1093 1096 1098 1101
1105 1103 1113 1115 1117 1120 1125 1129
1134 1136 1137 1140 1142 1146 1151 1154
1157 1160 1166 1168 1171 1172 1175 1176
1177 1180 1184 1186 1188 1192 1194 1198
1200 1202 1204 1205 1208 1209 1210 1213
1214 1215 1216 1219 1220 1227 and 1228.

8 వ భాగమును కృతార్థులైనారు

20 24 47 54 126 133 139 142 161 171
172 181 185 189 198 201 203 218 225 230 231
251 257 330 334 366 385 402 408 422 467 492
494 509 516 519 521 527 611 613 628 632 647
653 696 703 706 714 720 729 730 745 752 762
768 776 779 813 817 821 822 831 857 861 864
865 910 918 919 969 975 979 982 985 987 1038
1051 1052 1074 1087 1092 1103 1107 1151
1152 1155 1160 1164 1167 1173 1177 1180
1191 1193 1194 1214 1226 1227 and 1228

ఒకటి లేక రెండవ భాగముల పరీక్షలకు మార్పుచేసినారు

1 వ భాగమును కృతార్థులైనారు

279 282 286 288 289 290 292 295 296
297 298 299 568 794 796 798 874 877 878
879 881 883 885 886 887 896 897 898 928
1058 1059 1062 1148 1238 1239 and 1248

2 వ భాగమును కృతార్థులైనారు

279 280 281 282 283 290 291 292 295
296 297 298 299 301 304 305 568 569 570
791 794 795 796 797 798 799 802 803 804
806 807 872 873 876 883 885 886 888 889
890 892 893 899 901 903 926 930 931 932
933 937 938 939 941 1058 1059 1148 1233
1234 1239 1237 1238 1239 1240 1242 1243
1245 and 1246

3 వ భాగము

301 304 806 807 809 889 890 891 892
894 936 937 938 939 and 1244

ఇంటర్మీడియటు పరీక్ష

(ప్రాత నిబంధనల ననుసరించి)

గ్రూపు 1- పూర్తి పరీక్ష.

2 వ తరగతి:-

1329 1334 1339 1343 1353 1357 1447
1531 1538 and 1598.

1-వ భాగమును మాత్రము కృతార్థులైనారు

1250 1281 1283 1312 1314 1330 1342
1344 1354 1358 1359 1430 1451 1457 1530
1533 1537 1591 1593 1597 and 1599.

2-వ భాగమును మాత్రము కృతార్థులైనారు

1249 1276 1277 1278 1350 1351 1452
1458 1505 1526 1532 1535 1595 and 1525.

భాగములలో మాత్రము

(ఏ)

ఏదో ఒక భాగమును కృతార్థులయి పూర్తి పరీక్షయగు
దు కృతార్థులైనారు.

1-వ భాగము.

1255 1256 1365 1367 1368 1369 1375
1377 1433 1461 1469 1546 1547 1552 1555
1600 1601 1603 and 1631.

2-వ భాగము.

1263 1267 1270 1272 1274 1275 1290
1296 1298 1321 1325 1327 1328 1382 1384
1385 1386 1388 1389 1390 1392 1394 1395
1397 1401 1402 1403 1405 1408 1409 1411

1412 1413 1414 1416 1421 1424 1425 1426
1436 1439 1440 1443 1478 1479 1484 1489
1497 1498 1503 1514 1516 1517 1519 1558
1560 1561 1565 1572 1575 1576 1577 1580
1581 1585 1588 1590 1605 1606 1608 1612
1617 1622 1637 1639 1641 1643 1645 1650
1652 1654 1658 and 1660.

(బి)

ఈ క్రింది భాగములలో మాత్రము కృతార్థులైనారు.

1-వ భాగమును మాత్రము

1317 1361 1362 1378 1464 and 1542.

2-వ భాగమును మాత్రము

1295 only.

గ్రూపు 2- పూర్తి పరీక్ష

2 వ తరగతి

1670 only.

1-వ భాగమును మాత్రము కృతార్థులైనారు

1661 1676 1711 and 1730.

2 వ భాగమును మాత్రము కృతార్థులైనారు

1669 and 1731.

భాగములలో మాత్రము

(ఏ)

ఏదో ఒక భాగమును కృతార్థులయి పూర్తి పరీక్షయగు
దు కృతార్థులైనారు.

1 వ భాగము

1662 1683 and 1692

2 వ భాగము

1664 1668 1684 1685 1686 1694 1695
1696 1701 1703 1715 1719 1723 1724 1727
and 1733.

గ్రూపు 3- పూర్తి పరీక్ష

2 వ తరగతి

1765 1794 1821 1830 1831 1951 1953
1954 and 2056.

1 వ భాగమును మాత్రము కృతార్థులైనారు

1738 1760 1763 1795 1824 1835 1836
1840 1842 1911 1918 1922 1988 2041 2043
and 2051

2 వ భాగమును మాత్రము కృతార్థులైనారు

1796 1798 1825 1834 1839 1913 1989
and 2059.

భాగములలో మాత్రము

(ఏ)

ఏదో ఒక భాగమును కృతార్థులయి పూర్తి పరీక్షయగు
దు కృతార్థులైనారు.

1 వ భాగము

1747 1767 1773 1804 1852 1923 1956
2003 2005 2009 2044 2045 2062 and 2063

2 వ భాగము

1751 1752 1754 1755 1756 1776 1778
1779 1781 1782 1783 1784 1786 1787 1789
1790 1812 1814 1815 1816 1817 1818 1819
1855 1862 1868 1869 1870 1871 1872 1873
1875 1881 1884 1887 1888 1890 1892 1893
1895 1896 1907 1909 1932 1933 1936 1937
1940 1941 1945 1946 1947 1948 1962 1966
1968 1971 1975 1976 1977 1980 2014 2017
2019 2023 2047 2031 2033 2034 2036 2038
2050 2064 2069 2070 2071 and 2072.

(బి)

ఈ క్రింది భాగములలో మాత్రము కృతార్థులైనారు.

1 వ భాగము మాత్రము

1743 1744 1958 1996 1997 2000 and
2061.

శ్రీ విశేష లింగము పంతులుగారి వరంతి

సంఘసంస్కరణ సభ
ఈ సం. 25వ తేదీ వైశాఖ బహుళ (శ్రవణ) సోమ
నాటి నాడు రాజమహేంద్రవరమునందు హితకారణి సభ జ
పత్తుల స శ్రీ విశేష లింగము పంతులుగారి వరంతియు సంఘ
సంస్కరణ సభయు జననబడును. విశేషావస్థానము చేసి
కొనినవారును తదితర సంస్కరణాభిమాను తెల్లరును పక్షులు
బయటగా విచ్చేయి ప్రార్థింతులు. భోజనమునకును బసలకును
విశేష లింగము పంతులుగారి తోటలో ఏర్పాటులు చేయి
బడవ. రాధలవినవారు ముందుగా తెలుపగలరున్నాను.

కార్యక్రమము
ఈ దినము 6 గం. తోటలో ఈశ్వరహోసన.
,, 8 గం. ,, సంఘసంస్కరణ సభ
సాంకాలము 2 గం. ,,
,, 5 గం. పురమందిరములో వరంతిసభ
ఇట్లు విధియెడు
హితకారణి సభాజము } హనుమాను హనుమంతరావు,
రాజమహేంద్రవరము } కార్యదర్శి.

స్త్రీలసన్నాహము

చెన్నపురిలో విదేశవస్త్ర

బహిష్కరణము

చెన్నపురి స్త్రీల స్వదేశీసంఘము విజ్ఞప్తి
వారము రోజులనుండి మేము ప్రతియొకరికిని వల్లి విదేశ వస్త్ర బహిష్కరణము ఖద్దరు నూలువడుకుట మున్నగువానిని గూర్చి బోధించుచు స్వదేశీవస్త్ర ప్రమాణవస్త్రములపై సంతకములగు గూడ చేయుచుచున్నాము. అన్ని తరగతుల స్త్రీలలోను అధికాంశము గోచరమగుచున్నది. చాలమంది నూలు వడుకుటను ఖద్దరు కట్టుటను పూనుకొనిరి. ఈరీతిగా ప్రతి యొకరికిని పోయి బోధించినచో ఖద్దరు నూలు విస్తారముగా లభింపగలదను నమ్మకము బాగుగా మాకు కలిగింది. ప్రస్తుతము చాలమంది స్త్రీలు వలంటీరులుగా చేరి గాని యీ కెదనగరమునందలి వారిని పరిగా పనిచేయువలె ననిన యొకను మోచుచుండి స్త్రీలు వలంటీరులుగా చేరుట ముఖ్యపరముగా నున్నది. కావున నగరమునందలి ప్రదేశములలోని స్త్రీలను మోచుచుండి వలంటీరులుగా చేరగోరము. వలంటీరులుగా చేరుట, రాట్టలు, ప్రతినియము మున్నగువానిని సమకూర్చు మున్నగు వానిలో స్త్రీలును పురుషులను గూడ శక్తినింపనలేకుండ తోడ్పడగోరము" అని కార్యదర్శులు ప్రకటించిరి.

తిరువల్లిక్కేణిలో (స్వీనింగుక్లాసు)

నూలువడుకుటను నేర్పడు

పాఠశాల

నేడు మధ్యాహ్నము 3 గంటలకు

ప్రారంభింపబడును

మదరాసు, మే.16:—చెన్నపురిలో తిరువల్లిక్కేణిలో సింగరాచారి పీఠిలో 88-85 గృహమున నేడు మధ్యాహ్నము 3 గంటలకు స్వీనింగుక్లాసు అనగా రాట్టలుమీదను కదరు మీదను నూలువడుకు పద్ధతిని నేర్పడు పాఠశాల ప్రారంభింపబడును. రేపు 17 వ తేదీనుండి ప్రతిదినమును మధ్యాహ్నము 2 గంటల మొదలు 6 గంటలవరకును అడవి స్పీనింగు నేర్పబడును. నేర్పుకొనగోరువారు నామకార్తపురుషులు నెలకు 4 అంకాలు యియ్యవలెను" అని కార్యదర్శులు ప్రకటించిరి.

బెజవాడలో విదేశవస్త్ర బహిష్కరణము

బట్టలవర్తకుల సభ

బెజవాడ, మే 18:—ప్రస్తుతము భారతదేశమునందు కఠినవిధానము కడుత్తివ్రముగా నుడుటచే తమ అసమ్మతిని తెలుపుటకు బెజవాడ బట్టలవర్తకుల సభలో నీదినన తీర్మానము అమోదింపబడెను.

"మాంచెప్పగ, జపాను, జర్మనీయున్న విదేశములనుండి యేరితిగానైననువరే 6 నెలలవరకును బట్టలను తెప్పించగూడదు. ఈబట్టలను బొంబాయి మదరాసు కలకత్తా మున్నగునగరముల నుండియును నేరుగా విదేశముల నుండియునుగూడ తెప్పించగూడదు. మనదేశమునందు విదేశీయులచే నమపబడుచున్న కర్నాటిక, బకింగహామ, బెంగళూరు, పుదుచ్చేరి, కహమి, ఎల్లిను, ధారీవాలు, లాలిమ్లా మున్నగువిల్లుల బట్టలనుగూడ తెప్పించగూడదు. ఇదివరకు చేయబడిన కంట్రాక్టులన్నిటిని రద్దుపరుచుటగూడ ప్రయత్నింపవలెను. ఈనిబంధనల నెవరైననుల్లంఘించినచో వారు కాంగ్రెసునాధికి 100 రూపాయిలను గుఱవోకింద చెల్లింపవలెను. అటుల చెల్లింపనిచో యితర వర్తకులు గుఱవీటివర్తకుని బహిష్కరింపవలెను." అను తీర్మానము గో నామోదింపబడెను. ఈతీర్మానమును తెలియజేయు రికతదేశమునందును విదేశములందును గల వర్తకుల కంటికిని లేఖలను తంతివార్తలుగూడ పంపబడెను.

(శ్రీ. ప్రె.)

కలకత్తాలో స్త్రీలు పికెటింగు చేయుట

విదేశవస్త్ర బహిష్కరణము

కలకత్తా, మే 15:—నేడు మధ్యాహ్నము 12 గంటల మొదలు సాయంత్రము 5 గంటలవరకును 89 మంది స్త్రీలు మనోహరదాసు ట్రాలో నున్న విదేశీబట్టల దుకాణములందల పికెటింగు చేసి పోలీసువారుగూడ నరటునుండిరి. (శ్రీ. ప్రె.)

మీరటులో స్త్రీల ప్రచారము

కంటోనుమొట్టు బట్టలవర్తకులకు బోధించుట

మీరటు, మే 15:—నేడు ఉదయమున స్త్రీలు కంటోనుమొట్టువల్లి అచటి విదేశీబట్టల దుకాణములకు చాల నేపు బోధించిరి.

సారాదుకాణములందల స్త్రీలు పికెటింగు చేయునపుడు ప్రజలపటికి రాగూడదని బోధింపబడెను. మహమ్మదీయులు గూడ నీ యుద్యమము చేరవలెనని వారు ఊరేగింపు జరుపుచు బోధించిరి. (అ. ప్రె.)

పూనాలో స్త్రీల పికెటింగు

సారాదుకాణములందల పికెటింగుచేయుట

పూనా, మే 15:—పూనాలో సారాదుకాణములందల నిదినకు పురుషుల మాత్రమే పికెటింగుచేయుచున్నారు నేటి నుండి స్త్రీలుగూడ పికెటింగుచేయ నారంభించిరి.

ఒక పతానకు దెబ్బలు తగులుట

నిన్న రాత్రి ఒక పతాన ఒక సారాదుకాణముకడకు బైసికిలుమీదవచ్చెను. సారాదు ట్రాగడదని వలంటీరులు చాల బ్రతిమాలిరి + నీ అతడు వినకుండ లోనికిపోయి సారాదు ట్రాగి మరల యీవలకువచ్చి బైసికిలుమీద బురుగు అతనినండ వెళ్ళుచుండెను. ఎవరో అతని తలమీద బలమున దెబ్బకొట్టిరి. అతడు స్పృశితప్పి క్రిందపడిపోయెను. పోలీసు వారు నలుగురిని అరెస్టు చేసిరి. (అ. ప్రె.)

చెన్నపురిలో

144 శాసనోల్లంఘనము

శ్రీయుత ప్రాధేనరు

బుబుసు రామజోగారావుగారి నాయకత్వము

శ్రీమతి దుర్గా వేంకటరమణమ్మగారును మరియుద్దరు వలంటీరులును తిలక్కుఘాటుకు వెళ్ళుట

పోలీసువారు తరిమిచేయుట

మదరాసు, మే 16:—నిన్న సాయంత్రము శ్రీయుత ప్రాధేనరుగారును శ్రీయుత దుర్గా వేంకటాద్రిగారి భార్య శ్రీమతి వేంకటరమణమ్మగారును మరియుద్దరు వలంటీరులును 144 శాసనము ఉల్లంఘించుటకు తిలక్కుఘాటు (తిరువల్లిక్కేణి సమాద్రతీరము)నకు బయలుదేరిరి. అదివరకె అచట ప్రెసిడెన్సీ కాలేజికి యెదుట పోలీసు యాద్యోగులను కనిపింపజేసి 2 బస్సులలో వచ్చియుండిరి. ప్రాధేనరుగారును తోడైనవారును వైకల్యమున కేగిరి. అచట కొద్దిగూడి చేరిరి. ప్రాధేనరుగారు ఉపన్యాసమును ప్రారంభించిరి. ఎంటునీ పోలీసువారు వచ్చి ప్రజలను ఖరీదీవేసి ప్రాధేనరుగారిని వలంటీరులకు ఒక బసులో నెక్కించి మెరినానండ మైలాపూరులోని ఉదయ వనమునకు తీసుకొని వెళ్ళిరి. శ్రీమతి వేంకటరమణమ్మగారు బస్సులో యెక్కుటకు సమ్మతించక తిరువల్లిక్కేణినుండి మైలాపూరువరకు నడచియే వెళ్ళెను. ఆమె వెనక కొంతమంది పౌరులును పోలీసు దళములును నడచెను. ఉదయవనము చేరిన పిమ్మట అచటి ఆవరణలోనుండి వలంటీరులు ఉపన్యసించిరి.

* * * *

ప్రాధేనర్ బి. రామజోగరావు గారు 144 వ శాసననుల్లంఘించుట

శ్రీమతి దుర్గా వేంకటరమణమ్మ, శ్రీయుతులు మల్లె బుచ్చిబాబు, పి. యస్. కుమారశర్మగార్లు గూడ వెళ్ళుట.

మరికొన్ని విశేషములు

చెన్నపురి ఆంధ్రమండల కాంగ్రెసు సంఘ కార్యదర్శులలో నొకరగు న్యాయమప్రతిగా ప్రాధేనరు బుబుసు

జోగిరావుగారి నాయకత్వమున శ్రీయుతులు మల్లె బుచ్చిబాబు, పి. యస్. కుమారశర్మ, శ్రీమతి దుర్గా వేంకటరమణమ్మ గార్లు తిరువల్లిక్కేణి సమాద్రముతీరమునందల గరువారము సాయంత్రము 5 గంటలకు 144-వ శాసనోల్లంఘన మొనరించిరి. శ్రీ బుబుసు రామజోగిరావుగారు సత్యాగ్రహోద్యమమునగూర్చి సుమారు రెండువందలమంది ప్రజలకు ఉపన్యసించిరి. సుమారు పదినిమిషములవరకు విదీక్షుపన్యసించినపిమ్మట శ్రీమతి వేంకటరమణమ్మగారు ఉపన్యసించుటకు కడమించుచుండగా రెండుబస్సులనుండి సాయంధులగు పోలీసు భటులును పోలీసు డిప్యూటీ కమిషనరు వేంకటప్పగారును మరికొందరు సాబ్బెంటులపటి కరుదెంచి సమావేశమును చెదరగొట్టి సత్యాగ్రహులను బీచిరోడ్డువైపుగా నడిపించుకొని కొంతదూర మేగిన పిదప శ్రీ రామజోగిరావుగారిని తక్కిన యిద్దరువారినికంటే ఎక్కువ దూరమునకు తీసుబస్సులో నెక్కించుకొని సత్యాగ్రహోద్యమమునందల విడచివెళ్ళిరి. శ్రీమతి వేంకటరమణమ్మగారుమాత్రము వారి బస్సులో నెక్కుటకు నిరాకరించుటచే సత్యాగ్రహోద్యమము చేరువరకును పోలీసువారు కాలిడడకు ఆమెను వెంటడించి చనిరి. మార్గమునందు వెళ్ళుతూవుల జనలను పోలీసు వారు మా ర్గమును కట్టివేసిరి. శ్రీమతి అంగచ్చి అమ్మమ్మ, అంజలి అమ్మమ్మగారలు గూడ మరల సమీక్షతీరమున శాసనోల్లంఘనము గావించుటకు ప్రయత్నింపగ పోలీసువారు వారి నిర్వహణగూడ అటులే బస్సులోమాట్టొండలెట్టుకొని చాలాదూరము గొంపోయి విడచి వెళ్ళిరి. (స్వ. వి.)

అరెస్టులు-శిక్షలు

డిల్లీలో 6 వలంటీర్ల అరెస్టు

డిల్లీ, మే 14—144 శాసనోల్లంఘనమునందలనుండి నందులకై మరీయొక దళము 6 గురు వలంటీర్లు సాయంత్రము పోలీసు స్టేషన్వద్ద అరెస్టుకాబడిరి. మొదటి దళమునకు 9 టేదీని 6 నెలలు కఠినశిక్ష విధింపబడెను. అ. ప్రె.

మహాత్ముని కార్యదర్శి అరెస్టు

కలకత్తా, మే 14—మహాత్ముని కార్యదర్శులలో నొకరగు కృష్ణదాసుగారు బాబుపురమునకు సత్యాగ్రహులకుక్రమ శిక్షణ గలపుటకై వచ్చియుండిరి. వారినుటుండి వెల్లిపొమ్మని 144 శాసనోల్లంఘన ఉత్తాపు బోధించుబడెను. రెండు గంటలలో ఆ గ్రామమున, 12 గంటలలో ఆ తాలూకాను విడిచి వెళ్ళవలెనట. ఉత్తాపు నల్లంఘించినందులకై వారు అరెస్టు చేయబడిరి. తుమారునందు విచారణ జరిగి 6 నెలలు కఠినశిక్ష విధింపబడెను. శ్రీ. ప్రె.

కలకత్తా కాంగ్రెసు నాయకుల అరెస్టు

కలకత్తా, మే 14—రాజ కుశేంద్ర వారాయణరాయి మహేంద్రవైది, సతీశ చంద్ర చక్రవర్తి గార్లు, (అంద రును కాంగ్రెసు ప్రముఖులు) నిన్న అరెస్టు చేయబడిరి. బెంగాలు కాంగ్రెసు కార్యాలయ పరిశోధన సందర్భమున అరెస్టుయిన వలంటీర్లు మేజిస్ట్రేటు నొద్ద బా మిక్ చూపుటకు నిరాకరించిరి. అందువలన ఇంకను బండిగోనేయున్నారు. (శ్రీ. ప్రె.)

మద్రాసు రాజధానిలో వర్ష పాతము

పూనా, మే 15:—మే 14 వ తేదీలో అంతమొందిన వారమున మద్రాసు రాజధానియందంతయు అధికముగ వర్షము కురిసినది. సామాన్యముగ కురియు వానకన్న ములబారు ఉత్తర మద్రాసు తీరమున 10 రెట్లు ఎక్కువ వర్షము, మైసూరు, మద్రాసు, డక్కనుల యందు సామాన్యముగ అయిదురెట్లు ఎక్కువవర్షము కురిసినది. ఈ వారమున తిరుచిపావల్లిలో 7 ఇంచులు, మేయూరులో 5 ఇంచులు, విశాఖపట్నములో 6 ఇంచులు, మైసూరులో 6 ఇంచులు, మంగులూరులో 14 ఇంచులు, కల్లికొటలో 11 ఇంచులు వర్షము కురిసినది. (అ. ప్రె.)

రంగూను, మే 15:—రంగూను భూకంపమునందు నష్టపడినవారి సహాయార్థమై 20 వేల రూపాయలు విరాళమును రంగూను కార్పొరేషనువా రొసగిరి. (అ. ప్రె.)

గంపలగూడెం- 13-5-1930

ఈ గ్రామమున అబ్బుకు తాబ్బిగారినిర్బంధమునగూర్చి సాయంత్రము 6 గంటలకు జాతీయగీతములు పాడుచు పెద్ద ఉత్సవము జరిపి బహిరంగసభ గావించబడెను.

సత్యాగ్రహ నాయకులైనట్టియు వయోనర్థులైనట్లు పండియు అబ్బుకు తాబ్బిగారి నిర్బంధమునగూర్చి యీసభ వారు అభినందించుచున్నారు. ఉపపాదకులు: పి. వేంకటరామా రావుగారు.

(ఒకవిలేఖరి)

చెన్నపురిలోని ఇటీవలి సంభవములు

పోలీసు కమిషనరు ప్రభుత్వమువారికి నమర్చించిన నివేదిక

మే 22 వ తారీఖునండి 28 వ తారీఖునకు చెన్నపురిలో జరిగిన సంభవములను గూర్చి యానయమున చెన్న నగర పోలీసు కమిషనరు గారికి నమర్చించిన నివేదిక యందు ముఖ్యభాగము లీదిగన పొందుపరచబడియున్నది:— 22 వ తారీఖునండి 28 వ తారీఖునకు చెన్న నగర పోలీసు వారిచే ర్యాలను గూర్చి నివేదించుచున్న నాడను.

నాగేశ్వరరావు ప్రభుత్వము నిర్బంధము

కా. నాగేశ్వరరావు, రంగయ్యనాయుడు, భావ్యంకెట్టి-యూ ముఖ్యము 21 వ తారీఖునాడు ఇ.పి.కో. 148 నెక్సస్ ప్రకారము రెవెం ఇడిఖయరు క్షితివిధింపబడియుండిరి. 21 వ తారీఖునాడు సాయంకాలము హైకోర్టువీధిపై పెద్దదియును తాళిబొమ్మయును నగుసభయొక్కటి జరిగెను. అసభలో యశుభాలు యభివృద్ధింపబడిరి, అధికారులు నిండ్రింపబడిరి వారు బీదలను హారతాళముజరుగజలయినని యీసభలో ప్రకటించబడినది. ఈసభలో మాత్రమే మిల్లువాండ్లు పాల్గొనియుండుట యాస్పితను గలిగించునదిగా నుండెను.

22 వ తారీఖునాటి సంభవములు

22 వ తారీఖునాడు ప్రాతఃకాలముననే పట్టణమునందలి బజారులవద్దను ప్రాముఖ్యము కలిగియుండును సంఘర్షణకలుగగల యితరసభలవద్దను లాఠీచోరీశుబందోబస్తు యొంచబడినది. కానీ కానోలొకున పక్షమువారి యేర్పాటు మాత్రముయొక్క యాలోచనగానే ప్రారంభమైనది. పోలీసు బందోబస్తును గాంచి ధైర్యమును పొంది పట్టణమునందలి దుకాణదారులలో పలువురు మామూలు మోస్తరు గానీ తమ దుకాణములను తెరిచిరి. కాంగ్రెసు ప్రచారకులను, రోజులను 7 ఘంటల సమయమునకు బజారుల కడకువచ్చునరీతి దుకాణములు తెరవబడి యుండుటను వారు గాంచుకొనిరి. నగరమునందలి దక్షిణభాగములో నొకటి రెండు స్థలములందు తప్ప పోలీసు బందోబస్తును ఫలితముగా దుకాణదారులను భయపెట్టుట జరిగియుండలేదు. నగరము యొక్క యంత్రభాగములో జాగ్రత్తపునులూ మాత్రాలోను వేపేరిలోనూ, పురకవాక్కులలోనూ, మొదటినుండియు కాంగ్రెసు ప్రచారకులు జట్టవీ చేయసాగిరి. పోలీసువారి ప్రయత్నములు ఫలంపక, యనేక స్థలములందు దుకాణదారులు భయపెట్టబడుటయు, వారిదుకాణములకు నష్టము వాటిల్లుటయు, వారుకొట్టబడుటయు జరిగినది. రమారమి 12 ఘంటల వరకు పోలీసు వారికి దుకాణదారులను సంరక్షింప వలసిన పని తగులుచునే యుండెను. ఆయా యానయముల యందలి పోలీసు యాద్యోగములు చరుకుగా పని చేయబట్టి, నగరమునందలి పట్టణమునందలి తేర్పడుట తప్పినది.

ప్రవర్తబజార్, లాస్ స్వయర్, చై నా బజార్, పురకవాక్కులబజార్, గోవిందపునాయునివీధి మార్కెట్టు, కొత్తబజార్, వాల్టాక్కుకోడ్డు, బామ్బజార్ మున్నగు స్థలములలో నవట బందోబస్తు పనిమీద యుండిన పోలీసులు క్షితికి మించిన పరిస్థితులు యేర్పడినవి. ప్రత్యేక సిబ్బంది లీటసు వెళ్ళి, అల్లరి సంత్రులను చెదరగొట్టవలసివచ్చెను. ఈస్థలములందు దన్నిటియందును పోలీసులు ప్రజలను మందరపెచ్చు రించియు, చురుకుగాను పని చేయుచుండిరి. తత్ఫలితముగా మిట్టమధ్యాహ్నమునకు పోలీసు చర్యలు ఫలించినవి.

హైకోర్టువీధిపై వున్న తయారుచేయుటకై సత్యాగ్రహపుటాళింగపుస్తకాజ్ఞాకార్యాలయమునండి పుదయము 6-80 ఘంటలకుబడులుదేరి జార్జిటౌను పురకవాక్కుల ఎగ్జిక్యూటమిడుగా హైకోర్టువీధికి 10 ఘంటలదాటిన మీదటచేరుకొనెను. యువకులకు కాంగ్రెసు ప్రచారకుల నాయకత్వము క్రింద మాత్రమే మిల్లుపనివాండ్లును తమ మిల్లులనుండి 6-80 ఘంటలకు మూలెంపుగాబయలుదేరి గడవిడచేయుచు జార్జిటౌను ద్వారా 9-80 ఘంటలకు హైకోర్టుచేరెను. దారిలో దుండగిండ్లును సోనరులును వీరిలోకలిసిరి మిల్లుపనివాండ్లు ప్రత్యేకముగా పుష్పను తయారుచేయుటచిరి. దారిలో వీరు దుకాణదారులను విస్తారముగా భయపెట్టిరి. స్త్రీలింగురూపిణులను చై నాబజారుకోడ్డు కలియుచోటను సబ్ ఇన్ స్పెక్టరు మో ఈ జీర్ తొందర తొందరగా కొంత బలమును సమకూర్చుకొని, 200 నుండి 300 వరకును గల సంత్రులను చెదరగొట్టవలసి వచ్చెను. ఈ సంత్రువారు ప్రకాశముగారి పూరేగింపులోని దుష్టసమాహమునకు జేరినవారే. వీరు దుకాణములపై దగడెత్త ప్రారంభించియుండిరి. ఈ సభ ఇన్స్పెక్టరు వద్ద కేవలము యొక హెడ్ కనిస్టేబులు, లాఠీలుగల జవానుల 12 గురుల మాత్ర ముండిరి. తీవ్రపరిస్థితుల

నాడు తన స్వల్పబలముతో నెడకొనట యెంతయో ప్రశంసనీయును. ఎప్పుడోదగ్గ జరిగిన సంభవములను దెలిసి, పిమ్మట కమిషనరు గారి యిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—

“ఈ యల్లరిగంపును చెదరగొట్టుటలో పోలీసులు మితిమీరిన బలప్రయోగమును గావించిరిని పత్రికలలో విస్తారముగా వ్రాయబడినది. కాని, స్వల్పసంఖ్యాకులైనట్టియు, లాఠీలను శపాకలయొక్క మొనలను మాత్రము వాడుచుండునట్టియు నను పోలీసుదళమువారి యాయధములను చురుకుగా ప్రయోగింపక పోయిన, యపాయకరమును యంతటి పెద్ద సంత్రులను చెదరగొట్టుట యసాధ్యమునట విదితమే నుపాకులను కాలక్షింపక నీ సందర్భమున నెంతయో యోర్పు జూపబడినది.”

12 ఘంటల ప్రాంతమున 1000 నుంచి 1500 వరకుజనులను గలసంత్రులు లాఠీలతో యెగులగల 12 వోలీసులపై మోస్తరు గుర్వారంభించిరినియును యాతానాయకులు అల్లరిచేసిన కొందరు నిర్బంధించబడియుండి రినియును యితరసంత్రులను దెలిపి కమిషనరుగారిట్లు వ్రాసిరి.

“ఈ సందర్భమునమాదా మితిమీరిన బలప్రయోగము గా వింపబడినవలకు యాధారముండజాలదు. కాలిండ్లకు వెళ్ళుచుండిన కొంద రింపులో చిక్కి నడి గత్యంతరములేక వాడపడి యుండవచ్చును. వీరలే వీర్యాదులను గావించియుండురు. నేను ముఖ్యంగాను అసంతృప్తిగా గ్రహించుచున్నది జట్టవీ లింపబడుటను కండ్లార గాంచితిమి. చె నాబజారులో నామోరాయి విస్తరబడుటవలన వాచుచే చాడగడిచిని వధ్యాపమునందే సాయంకాలమువరకు పట్టణములో స్త్రీలింగులు చక్కగనే యుండిను.

హైకోర్టు వీధిసభ

హైకోర్టుకు తుంటుగలను పురపాలకసభకు సన్నిహిత పక్షమునకు గాల్గు వ్రాయుచున్నాడు:— వీధికి పడిన తరువాత వారు మరలవచ్చి మీటింగు ముగియునరకు ఆ న గా 8-80 ఘంటల వరకు చాల యల్లరిని చేయుచునే యుండిరి. దురదృష్ట వంతులకు నాయాశ్రితులు, తమకొట్టుచుండినవారిని సముద్రపు ట్టాడువద్ద వెంట దడుమలసివచ్చెను. అశ్రితులను వారివాహనములకు కూడ రాజిదెబ్బలు చాలతిగినవి. అపరాధులను సో సముద్రపుటాడున జరుగుచుండిన చిన్న సభలో యవసరమైనపుడెల్ల తలదా కొనచుండిరి. ఈసభమును గూర్చి మిలిటరీ యధికారి (జి.డి.ఎల్) గావించియున్న కథనములను, పోలీసులు మితిమీరిన బలప్రయోగము నొనరించియుండలేదు. సరిగదా నెక్కడు బాగరూకతను, ధీర్మము ప్రదర్శించరట విదితమును.

సామెంటు మేజర్ కెసిని, సామెంటు కోకనిసిని, పదమగ్గుకు హెడ్ క్వార్టర్స్ క్వార్టర్లను బెబ్బలు తగిలినవి. ఇతరులకు చాలానందిక చిన్న చిన్న దెబ్బలు తగిలినవి. ఐకోపా స్త్రీ యొక రుక్మ కేదిమమీద రాతి దెబ్బ తగిలినది. ఆ సాయంకాలము తరచు చిక్కిరొడ్డుమీదగా వెళ్ళుచుండిన మోటారు కారుయొక్క అడ్డ మొకటి విరిగిపోయినది.

మరునాటి దినము సాయంకాలమునా హైకోర్టు వీధిపై సభ జరుప నుద్దేశి పబడియుండెను. ప్రజాశాంతి కిది భంగకరముగనని యెంచి, యిట్టి సభలను యానాడును, పిమ్మట ప్రతిదినము 27 వ తారీఖు వరకును నిషేధించిరి.

ప్రకాశము, తాను నిషేధించిన తరువాత ప్రజల కొక సందేశమును పంపె ననుట నా సుము కాదు.

25 వ తారీఖునాటి సంభవములు

25 వ తారీఖునాటి యాదయము లంబా శాసనమును మీరట్టుకై హైకోర్టు వీధికి పి. నటరాజు నాయకత్వము క్రింద సత్యాగ్రహపు టూరేగింపు జరుగనని 24 వ తారీఖునాడు లాస్ స్వయర్ లో జరిగిన సభలో ప్రకటించబడినది. మాత్రమే మిల్లు పనివాండ్లకును పనిలో చేరియుండలేదు; వారు కోపముతో నుండి యుండిరిని వారి నాయకులగు వి. శివరావు గారు నాకు దెలిసిరి. ఈ సంగతిని, 22 వ తారీఖునాటి తీవ్రపరిస్థితులను పాటించియు నగరమునందలి ప్రజల మానసిక స్థితిని పరిగణించియు బహిరంగముగా చెట్టుములను ధిక్కరించుట నుపేక్ష చేయుటకు వీలులేకుండెను. ఇందువలన ప్రజాశాంతికి భంగము వాటిల్లవచ్చును. 25 వ తేదీ యాదయమున వీధిపై ఉప్పును తయారుచేయుటకై చేరగల యక్రమపు సంత్రులను చెదరగొట్టుట నావిధియని భావించితిని.

(సత్యాగ్రహపు) ఊరేగింపు రెండువందలవరకు నున్న జనముతో బాటు బచ్చిచేరెను. వారు యినుకలలోనికి వెళ్ళబోవుచుండగా నేను వారిని నిలిపి వారు అక్రమపుసంత్రు వారనియు వారిప్రవర్తనవలన శాంతిభంగము వాటిల్లవచ్చుననియు నెచ్చరించి చెదిరిపోవలయుననియు చెప్పితిని. సత్యాగ్రహము తరచుగ రపు కేకలుచేసిరి. కాని ప్రేక్షకులలో 200 వరకు నా హెచ్చరింపును పాటించి త్వరగా చెదిరిపోయిరి.

‘రామాలక్ష్మెనను యంత్రకన్నను’ నెక్కుడు హత్యాకాండ ‘భి’ చేయుండదు

వారీసులు నొక ప్రక్కను వెళ్ళుచు నేను మర్యాదగా కోరితిని. వారు పోలీసుల వెనుకను గొంపోబడిరి. వీరియెడల మోటుప్రవర్తన జరిగెనును యితరపు మాటలు నడువబడియున్నవి. వారు రాజీవాస స్త్రీలేయియునూ, నింతకన్ననూ నెక్కడు మర్యాదను సొంది యుండగ. సాధ్యమైనంత తక్కువ బలప్రయోగముతో సంత్రులను చెదరగొట్టవలయునని నేను ముఖ్యంగా కోరెనయిరిని. మొదటివరుసలోనున్న పదిమందియు మందరకునడచి, (సంత్రు) ముందరిభాగముననున్న వారిపై చిన్న దెబ్బలు కొన్నిటిని వేసిరి. ఇందుమీదల నూరేగింపులోని వారు యధికసంఖ్యాకులు వెచ్చిచ్చి చెదిరిపోయి, మాయమైపోయిరి. మిగిలినవారిలో నొకడు క్రిందపడిపోయి యుండెను. ముగ్గురు పోలీసులతో వెనుగులాడుచుండిరి. నేనున, నాయాద్యోగములను వీరిని వేరు పరచి. పంపి వేసితిమి. వారీసులుగల, వారి యిండ్లను చేరు సమీపము, మోటారు కాగు నొసంగడ ముంటిమి. వారు నిరాకరించిరి. మే కుంకట యాస్థలమునుండి నెడలిపోయితిమి. కాని, 10 నిమిషముల పునాతి మేము మరలిరాగా, యిదివరకు పరుగిడి వెళ్ళిపోయి యుండిన జపరాగు లైదుగురు మేము వెళ్ళిన తరువాత మరలివచ్చి, స్త్రీలిం తప్పినవారివలె నడించుచు నవట పడి యుండుటను గాంచితిమి వీరికి ‘ప్రభు’ చికిత్స యొనరించెదమనియు, వీరిని యాస్పత్రికైసను, యిండ్లకైసను గొంపోయెదమనియు మేము నడువగా, మా సహాయము మోటుగా నిరాకరింపబడినది. ఈ సందర్భమున పోలీసులు మితిమీరి రను విషయమును గూర్చి యొక సంగతిని నడువ కోరెదను. ఈ సంభవములు జరుగుచున్నపుడంతా రెండు కమిరాలు (ఫోటోయంత్రములు) పని చేయుచు నేయుండెను. పోలీసువారి వివరీతవర్ణనలూపు ఫోటోయేనియు కానవచ్చుటలేదు. 22 వ తారీఖునాడు పోలీసులపై జరిగినచోర్యపునులో పదిహేనుగురు సత్యాగ్రహులకు దెబ్బలు తగిలిన ననియు 25 వ తారీఖునాడుదయమున వీరు సత్యాగ్రహశ్రమములోనే నుంచుమట్టి యుండిరినియు 25 వ తారీఖునాడుదయమున దెబ్బలు తగిలినవారని చెప్పబడి ప్రదర్శించబడిన వారిలో చాలామంది యానాడుదయమున (వీధిలో) సంత్రుచేదరగొట్టబడినపుడుల లేనే లేరనియు నడువబడుచున్నది. నిజమేమన యీ చెదరగొట్టబడుటలో కొంత మందికి చిన్న గాయములుతగిలినవి చెట్టుములను బహిరంగముగా ధిక్కరించెడి వారును యొక మహానగరముయొక్క ప్రజాశాంతికి విపత్తును కలిగించెడి వాడనూ తామింత స్వల్పపరిణామమున కైసను సంసిధులు కావలసియుండునని తెలుసుకొనవలసియున్నది. ఈ సంభవములన్నియు జరుగచున్నపుడు ప్రతికా ప్రతినిధులందఱునూ యధాస్థితిని గాంచుచునేయుండిరికాన స్వరాజ్యశ్రీత్రిక లలోనూ తదితర పత్రికలలోను ప్రచురింపబడిన యసత్యములను మానవద్వారములోనినకథనములకు న్యాయమొ కింతయు లేదు.

మాత్రమే మిల్లు తగాదా పరిష్కారమైనది 25 వ తారీఖునాడుదయమున దెలుసుకు నుటవలన నా కెంతయో శ్రమ విరుగుడనిపించినది. మరల వారిని కలహములోనికి గొని తెచ్చుటకు కాంగ్రెసు ప్రచారకులు యత్నించుచుండిరినియు, బక్కింగు హం, కర్నాటికో మిల్లులయొక్క యొక రెంబూర్ షర్మ మోవలయొక్క యొక పనివాండ్ల యల్లరివాడు యీ యుద్దేశముతో నెట్లనుండిరినియు నాకు దెలిసియుండెను. (సశేషము.)

చెన్నపురిలో కలితీ ఖద్దరును విక్రయించుచుండుట

ఎస్సెనేడు కాంగ్రెసు ఖాదీవస్త్రాలయము మేనేజరు ప్రకటన

మదరాసు, మే 15— కొందరు వర్తకులు దేశీయ మిల్లు బట్టలను ఖద్దరుబట్టలని చెప్పి ప్రజలను మోసపుచ్చుచున్నారు. ఈబట్టలను కొందరు యేజిల్లు తెచ్చి మాకుగూడ చూపించిరి. అవి పైకి ఖద్దరుబట్టలవలెనే కనబడినవి. కానిని చొక్కగా నిచ్చెదమనిగూడ వారు మాతో చెప్పిరి. ఇట్టి కలితీ ఖద్దరును ఎవరును కొననూడదు. చెన్నపురిలో ఖద్దరుబట్ట దొరకెద్ద స్థలములు యీ దినవ వివరింపబడినవి. అటు మాత్రమే. కొనవలెను.

1. ఖాదీ వస్త్రాలయము ఏ. ఐ. ఎస్. యే ప్రాచీని.
2. డి.బి. మెలాపూరు
3. డి.బి. కరెంటు థాటు పెను 18, వై.కా.పురంలో, ట్రిప్లికేన్
4. కొంగు ఖద్దరు డి.బి. ఎస్సెనేడు-అని మేనేజరు వ్రాసిరి.